

Žilinský samosprávny kraj
Ul. Komenského 48
011 09 Žilina

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PRE ROKY 2014 - 2020

**Správa o hodnotení strategického dokumentu podľa zákona
č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

Október 2015

Zhotoviteľ:

ENVI-EKO, s.r.o.
Platanová 3225/2
010 07 Žilina

Navrhovateľ:

Žilinský samosprávny kraj
Ul. Komenského 48
011 09 ŽILINA

Riešiteľská organizácia:

ENVI-EKO

ENVI-EKO, s.r.o.
Platanová 3225/2
010 07 ŽILINA
Tel.: 0908 904243
E-mail: envi.eko@gmail.com

Názov:

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PRE ROKY 2014 - 2020

Stupeň projektovej dokumentácie:

**Správa o hodnotení strategického dokumentu podľa zákona
č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

Dátum vyhotovenia:

Október 2015

OBSAH	2
I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI	4
1. OZNAČENIE	4
2. SÍDLO	4
3. MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA, OD KTORÉHO MOŽNO DOSTAŤ RELEVANTNÉ INFORMÁCIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE, A MIESTO NA KONZULTÁCIE	4
II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE	5
1. NÁZOV	5
2. ÚZEMIE	5
3. DOTKNUTÉ OBCE	5
4. DOTKNUTÉ ORGÁNY	5
5. SCHVAĽUJÚCI ORGÁN	6
6. OBSAH A HLAVNÉ CIELE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A JEHO VZŤAH K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM	6
III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA	11
1. INFORMÁCIA O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA A JEHO PRAVDEPODOBNÝ VÝVOJ, AK SA STRATEGICKÝ DOKUMENT BUDE REALIZOVAŤ	11
2. INFORMÁCIA VO VZŤAHU K ENVIRONMENTÁLNE OBZVLÁŠŤ DÔLEŽITÝM OBLASTIAM, AKÝMI SÚ NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU, SÚVISLÁ EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000), CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI A POD.	33
3. CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA V OBLASTIACH, KTORÉ BUDÚ VÝZNAMNE OVPLYVNENÉ	48
4. ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH PROBLÉMOV, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	51
5. ENVIRONMENTÁLNE ASPEKTY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH ASPEKTOV ZISTENÝCH NA MEDZINÁRODNEJ, NÁRODNEJ A INEJ ÚROVNI, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU, AKO AJ TO, AKO SA ZOHLÁDNILI POČAS PRÍPRAVY STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	52

IV.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU VRÁTANE ZDRAVIA	54
1.	PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A VPLYVY NA ZDRAVIE (PRIMÁRNE, SEKUNDÁRNE, KUMULATÍVNE, SYNERGICKÉ, KRÁTKODOBÉ, STREDNODOBÉ, DLHODOBÉ, TRVALÉ, DOČASNÉ, POZITÍVNE AJ NEGATÍVNE)	54
2.	ROZSAH HODNOTENIA - ŠPECIFICKÉ POŽIADAVKY	79
V.	NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA PREVENCIU, ELIMINÁCIU, MINIMALIZÁCIU A KOMPENZÁCIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE	85
1.	OPATRENIA NA ODVRÁTENIE, ZNÍŽENIE ALEBO ZMIERNENIE PRÍPADNÝCH VÝZNAMNÝCH NEGATÍVNYCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA, KTORÉ BY MOHLI VYPLYNÚŤ Z REALIZÁCIE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	85
VI.	DÔVODY VÝBERU ZVAŽOVANÝCH ALTERNATÍV ZOHľadŇUJÚCICH CIELE A GEOGRAFICKÝ ROZMER STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A OPIS TOHO AKO BOLO VYKONANÉ VYHODNOTENIE VRÁTANE ŤAŽKOSTÍ S POSKYTOVANÍM POTREBNÝCH INFORMÁCIÍ, AKO NAPR. TECHNICKÉ NEDOSTATKY ALEBO NEURČITOSTI	87
VII.	NÁVRH MONITOROVANIA ENVIRONMENTÁLNYCH VPLYVOV VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE	88
VIII.	PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ CEZHRANIČNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE	91
IX.	NETECHNICKÉ ZHRNUTIE POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÍ	92
X.	INFORMÁCIA O EKONOMICKEJ NÁROČNOSTI (AK TO CHARAKTER A ROZSAH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU UMOŽŇUJE)	98
XI.	POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE INFORMÁCIÍ	99
XII.	DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) SPRACOVATEĽA SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	102
XIII.	DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA	103

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1 OZNAČENIE

Žilinský samosprávny kraj

IČO: 37808427

2. SÍDLO

ul. Komenského 48

011 09 Žilina

3. MENO, PRIEZVISKO, ADRESA, TELEFÓNNE ČÍSLO A INÉ KONTAKTNÉ ÚDAJE OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU OBSTARÁVATEĽA, OD KTORÉHO MOŽNO DOSTAŤ RELEVANTNÉ INFORMÁCIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE A MIESTO NA KONZULTÁCIE

Ing. Miriam Skácelová

Tel.: 041 5032300

e-mail: miriam.skacelova@zilinskazupa.sk

Ing. Katarína Náhlíková

Tel.: 041 5032310

e-mail: katarina.nahlikova@zilinskazupa.sk

Úrad Žilinského samosprávneho kraja

Ul. Komenského 48

011 09 Žilina

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. NÁZOV

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA ŽILINSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA PRE ROKY 2014 - 2020

2. ÚZEMIE

Žilinský samosprávny kraj (ďalej len ŽSK)

3. DOTKNUTÉ OBCE

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 – 2020 je určený pre všetky obce a mestá administratívne spadajúce do územia ŽSK. Na území ŽSK sa nachádza 315 obcí a miest.

4. DOTKNUTÉ ORGÁNY

Dotknutými orgánmi sú v zmysle § 3 ods. 1) Zákona č. 24/2006 Z. z. všetky orgány verejnej správy, ktorých záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov podmieňujú povolenie navrhovanej činnosti PHSR ŽSK alebo ktorých vyjadrenie sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu.

- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR v Bratislave
- Ministerstvo hospodárstva SR v Bratislave
- Ministerstvo životného prostredia SR v Bratislave
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v Bratislave
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v Bratislave
- Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu SR v Bratislave
- Ministerstvo kultúry SR v Bratislave
- Ministerstvo zdravotníctva SR v Bratislave
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline
- Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky
- Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti a životné prostredie
- Okresný úrad Žilina, odbor školstva
- Okresný úrad Žilina, odbor cestnej dopravy a pozemné komunikácie
- Okresný úrad Žilina, odbor pozemkový a lesný

- Krajský pamiatkový úrad Žilina
- Banskobystrický samosprávny kraj
- Prešovský samosprávny kraj
- Trenčiansky samosprávny kraj
- Dopravný úrad v Bratislave

5. SCHVAĽUJÚCI ORGÁN

Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja.

6. OBSAH A HLAVNÉ CIELE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A JEHO VZŤAH K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM

Na základe Zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov bol k 1. 1. 2002 konštituovaný Žilinský samosprávny kraj, ktorého hlavnou úlohou je zabezpečenie všestranného rozvoja územia a napĺňanie potrieb obyvateľstva žijúceho na jeho území. V zmysle zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. sa spracováva a pravidelne hodnotí „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja“ (ďalej len PHSR ŽSK) ako jeden z hlavných nástrojov na riadenie zmien v prospech obyvateľov a rozvoja regiónu.

PHSR ŽSK je spolu s územným plánom regiónu základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy. Vychádza z poznania situácie v kraji a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území. V PHSR ŽSK je formulovaná predstava o budúcnosti spolu s opatreniami a indikatívnymi aktivitami na jej zabezpečenie. PHSR ŽSK 2014 - 2020 koncepčne, systémovo analyzuje a predikuje budúci rozvoj kraja spolu s činnosťami a investičnými projektmi s definovaným možným zdrojovým krytím na ich realizáciu. Dokument vytvára rámec na dosiahnutie rastu životnej úrovne na území ŽSK.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je strednodobý plán samosprávneho kraja a jeho sociálno-ekonomických partnerov vypracovaný v partnerstve v rokoch 2014 - 2015. Na základe súladu projektových zámerov žiadateľov z regiónu so schváleným PHSR ŽSK je možné čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 predstavuje pomerne rozsiahly strednodobý programový dokument rozvoja územia kraja na časové obdobie rokov 2014 - 2020, ktorý nadväzuje na PHSR ŽSK 2007 -2013 spracovaný a schválený Zastupiteľstvom ŽSK v roku 2007.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je spracovaný v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou vyššieho územného celku Žilinského kraja, plne rešpektuje Regionálnu inovačnú a výskumnú stratégiu Žilinského kraja a je kompatibilný s ostatnými čiastkovými koncepciami kraja ako aj spracovanými rozvojovými dokumentmi obcí, miest a mikroregiónov.

Na tento dokument nadväzuje akčné plánovanie na úrovni Úradu Žilinského samosprávneho kraja a Úradu ŽSK) a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Úlohou Akčného plánu Úradu ŽSK bude rozpracovať uvedený program do realizačnej podoby v plnom rozsahu kompetencií regionálnej samosprávy.

Akčné plánovanie na úrovni miest a obcí je zabezpečené prostredníctvom akčných plánov programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest a obcí Žilinského kraja, príp. realizáciou strategických dokumentov združení obcí a miest či mikroregiónov, ktoré sú v súlade s PHSR ŽSK.

Dokument PHSR ŽSK 2014 - 2020 je rozdelený na tri samostatné časti:

1. analytická časť
2. strategická časť
3. programová časť

Analytická časť je tvorená rozsiahlou a detailnou **Sociálno – ekonomickou analýzou** v nasledovnom členení:

2.2.1 Súhrnná charakteristika územia Žilinského kraja

- 2.2.1.1 Prírodný potenciál
- 2.2.1.2 Demografický potenciál
- 2.2.1.3 Životná úroveň
- 2.2.1.4 Ekonomický potenciál a ekonomická aktivita
- 2.2.1.5 Organizačná a odvetvová štruktúra hospodárstva
- 2.2.1.6 Ekonomická aktivita obyvateľstva a trh práce
- 2.2.1.7 Technická infraštruktúra
- 2.2.1.8 Občianska infraštruktúra a vybavenosť územia
- 2.2.1.9 Veda, výskum a inovácie
- 2.2.1.10 Cestovný ruch
- 2.2.1.11 Životné prostredie

2.2.2 Charakteristika stavu vybavenosti a obsluhy Žilinského kraja podáva detailné informácie o okresoch v 5 regiónoch kraja - Horné Považie (okr. ZA, BY), Kysuce (okr. KNM, CA), Orava (okr. DK, NO, TS), Turiec (okr. MT, TR) a Liptov (okr. RK a LM).

2.3 Prognózy vývoja

- 2.3.1 Prognóza demografického vývoja v Žilinskom kraji
- 2.3.2 Makroekonomická prognóza vývoja v Žilinskom kraji

Strategická časť obsahuje **Vrcholový cieľ** pre roky 2014 - 2020, 4 **strategické ciele** (oblasti rozvoja) a na nadväzujúce **špecifické ciele a opatrenia**.

Programová časť dokumentu obsahuje **Zoznam indikatívnych aktivít** (potenciálne aktivity, ktorými sa budú definované opatrenia v území kraja postupne realizovať) a určenie ich potenciálneho realizátora v území.

Súčasťou dokumentu je aj **Analýza finančných potrieb, možností a zdrojov financovania plnenia PHSR ŽSK 2014 – 2020**, obsahujúca Výpočet indikatívnych potrieb na napĺňanie stratégie PHSR ŽSK 2014 – 2020 na základe absorpčnej kapacity území a definovanie možností a zdrojov financovania finančných potrieb PHSR ŽSK 2014 – 2020 v rámci nástrojov Kohéznej politiky EÚ spolu s indikatívnym časovým plánom čerpania EŠIF.

Samotná stratégia rozvoja územia (viď programová časť dokumentu) je definovaná v nasledovnej štruktúre a obsahu:

Vrcholový cieľ:

Žilinský samosprávny kraj dosiahne do r. 2020 pozitívnu zmenu vedúcu k zvýšeniu kvality života jeho obyvateľov v integrujúcej sa Európe.

Strategické a špecifické ciele:

1. Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov

špecifické ciele:

- 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu
- 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
- 1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy
- 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

2. Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji

špecifické ciele:

- 2.1 Zlepšiť využiteľnosť výstupov výskumu a vývoja v praxi
- 2.2 Rozvíjať služby a podporovať inovácie vo firmách
- 2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

3. Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín

špecifické ciele:

- 3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania
- 3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce
- 3.3 Zabezpečiť prispôbenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti

4. Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti

špecifické ciele:

- 4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku
- 4.2 Rozvíjať cestovný ruch
- 4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe
- 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

V nasledujúcej programovej časti dokumentu sú tieto ciele rozpracované do konkrétnych opatrení.

Programová časť následne obsahuje rozpracovanie jednotlivých špecifických cieľov do úrovne indikatívnych aktivít, ktoré by sa mali realizovať prostredníctvom akčných plánov jednotlivými aktérmi na území kraja.

Vzťah PHSR ŽSK 2014 - 2020 k iným strategickým dokumentom

PHSR ŽSK 2014 - 2020 vychádza z PHSR ZSK 2007 - 2013 a nadväzuje na ciele a priority **Národnej stratégie regionálneho rozvoja (2010)** a **Partnerskej dohody 2014 - 2020**, ako základného strategického programového dokumentu SR pre oblasť kohéznej a regionálnej politiky. Zároveň zohľadňuje stratégiu **Európa 2020**, ktorá je stratégiou EÚ na zabezpečenie hospodárskeho rastu EÚ v nasledujúcom desaťročí.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 ďalej vychádza z, alebo zohľadňuje závery a rozvojové požiadavky uvedené v strategických a územnoplánovacích dokumentoch:

- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Zmien a doplnkov č. 1,
- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov č. 4,
- Urbanistická štúdia Slovensko-českého prihraničného územia,
- Národný program reforiem 2011 – 2014,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy,
- Konceptia vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015,
- Vodný plán Slovenska,
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Žilinského kraja – aktuálne znenie,
- Vyhláška MŽP SR č. 262/2010, ktorou sa ustanovuje obsah plánov obnovy verejného vodovodu, plánov obnovy verejnej kanalizácie a postup pri ich vypracovaní,
- Národný program SR pre vykonávanie Smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/EE a Nariadenia EP a Rady 1882/2003/EE – aktualizované znenie,
- Strategický plán rozvoja a údržby ciest na úrovni regiónov,
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 (fáza I),
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy v SR do roku 2020, ako príloha Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020,
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR,
- Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou,
- Plán dopravnej obslužnosti Žilinského samosprávneho kraja,
- Princípy harmonizácie a integrácie dopravnej obslužnosti v ŽSK so zameraním na nákladovosť zúčastnených druhov dopravy,
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 - 2030,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Konceptia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v detských domovoch na roky 2012 – 2015 s výhľadom do roku 2020 Plán transformácie a deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti,
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015,
- Stratégia celoživotného vzdelávania – aktualizované znenie,
- Akčný plán Stratégie celoživotného vzdelávania,
- Poznatkami k prosperite – Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (2013),
- Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020, schválená uznesením vlády SR č. 224/2014 zo dňa 14. mája 2014,
- Východiská stratégie rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike, schválené uznesením vlády SR č. 223/2014 zo dňa 14. mája 2014,
- Regionálna výskumná a inovačná stratégia Žilinského kraja 2014+ (pracovná verzia),
- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Moravskosliezskym krajom,

- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Sliezkym vojvodstvom.

Pre potreby definovania finančného rámca na zabezpečenie implementácie PHSR ŽSK 2014 – 2020 boli východiskom jednotlivé operačné programy pre obdobie 2014 - 2020.

V zmysle PHSR ŽSK 2014 - 2020 predstavuje trvalo udržateľný rozvoj horizontálnu prioritu, ktorá má pre tento program určujúci význam z hľadiska jeho celkového zamerania a obsahu programovej a strategickej časti.

Implementácia PHSR ŽSK 2014 – 2020 s najväčšou pravdepodobnosťou neovplyvní vyššie uvedené základné strategické dokumenty.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1. INFORMÁCIA O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA A JEHO PRAVDEPODOBNÝ VÝVOJ, AK SA STRATEGICKÝ DOKUMENT BUDE REALIZOVAŤ

Územie Žilinského kraja sa rozprestiera na území severozápadného Slovenska na ploche 6 788,43 km², čo predstavuje 13,85 % celkovej rozlohy Slovenskej republiky. Jedná sa o tretí z hľadiska rozlohy najväčší kraj Slovenskej republiky. Zahŕňa 5 historických regiónov: Liptov, Orava, Kysuce, Turiec a Horné Považie. Na severozápade hraničí s Českou republikou, na severe a severovýchode s Poľskou republikou, s Prešovským krajom susedí na východe, na juhu s Banskobystrickým krajom a na juhozápade s Trenčianskym krajom.

Z hľadiska územno-správneho členenia sa územie Žilinského kraja skladá z 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina.

Z hľadiska **geomorfologického členenia** územie Žilinského kraja prináleží k dvom geomorfologickým subprovinciám:

- vonkajších Západných Karpát, ktorá zaberá celú severnú časť kraja,
- vnútorných Západných Karpát, ktorá zaberá južnú časť kraja (J od bradlového pásma).

Z hľadiska **klimaticko-geografických typov** patrí územie regiónu do dvoch typov klímy:

- kotlinovej - predstavuje mierne teplé až chladné územie, mierne suché až vlhké s veľkou inverziou teplôt,
- horskej - táto sa v dôsledku členitosti reliéfu a veľkých rozdielov v nadmorskej výške diferencuje do subtypov: teplý, mierne teplý, mierne chladný (prevažuje na väčšine územia), studený a veľmi studený.

Hydrologické pomery a znečistenie vôd

Povrchové vody

Z hydrografického hľadiska územie Žilinského kraja leží na hlavnom európskom rozvodí. Celé územie kraja patrí do povodia Váhu a k úmoriu Čierneho mora. Hlavným tokom v kraji je Váh s dlhodobým priemerným prietokom 195,8 m³.s⁻¹. Váh vzniká sútokom Čierneho a Bieleho Váhu v Kráľovej Lehote (okr. LM). Malé prietoky Váhu sú významne nadlepšované najmä najväčšími zásobnými nádržami Slovenska: Liptovskou Marou na Váhu a Oravou na Orave. Riečnu sieť popri Váhu tvoria jeho hlavné prítoky: Belá, Revúca, Ľubochňanka, Orava, Turiec, Varínka, Kysuca, Rajčanka. Najväčšie povodia z nich majú toky Orava (1991,6 km²), Kysuca (988,5 km²), Turiec (930,7 km²), Rajčanka (359,1 km²), Revúca (285,73 km²), Belá (244,3 km²), Varínka (167,3 km²).

Stupeň znečistenia povrchových tokov na území ŽSK v rieke Váh sa za poslednú dekádu v dôsledku rozvoja kanalizačnej siete v kraji a zníženia objemu znečisťujúcich látok v priemyselných odpadových vodách zlepšil. Pre územie ŽSK bolo zistených len 5 odberných miest, kde sledované ukazovatele nespĺňali všeobecné požiadavky na kvalitu povrchovej vody.

Tab. č. 1: Zoznam ukazovateľov nespĺňajúcich všeobecné požiadavky na kvalitu povrchovej vody podľa NV č. 269/2010 Z. z. v roku 2013 – povodie Váhu na území Žilinského kraja

Tok – miesto odberu vzorky	Riečny km	Nevyhovujú požiadavky nasledovných ukazovateľov				
		časť A	časť B	časť C	časť D	časť E
Váh - Hubová	308,8	pH				
Čierna Orava – Jablonka (znečistenie mimo územia SR)	5,0	TOC, N-NO ₂				KB, TKB
Orava - Kraľovany	0,3			1 Bifenyl (RP)		
Šlahorov potok (Svrčinovec, most ku Kuklovcom)	2,6	N-NO ₂		B enzog + Indeno (RP)		
Rajčanka - Žilina	1,5	N-NO ₂				

Zdroj: SHMÚ

Kvalita vody vo vodných tokoch je priamo úmerná lokalizácii zdrojov znečistenia. Zatiaľ čo v horných častiach tokov je kvalita uspokojivá, stredné a najmä dolné časti tokov dosahujú vyššiu mieru znečistenia.

V Žilinskom kraji je vybudovaných 9 veľkých vodných nádrží, ktoré okrem využitia hydroenergetického potenciálu zabezpečujú i reguláciu odtokových pomerov: Čierny Váh, Liptovská Mara, Bešeňová, Orava, Tvrdošín, Krpeľany, Žilina, Hričov. Ďalej sa tu nachádzajú 2 vodárenské nádrže: Nová Bystrica a Turček. V Žilinskom kraji je vyhlásených 78 vodohospodársky významných vodných tokov, ktoré sú významným zdrojom vody najmä pre priemysel a poľnohospodárstvo, príp. slúžia ako vodohospodársky ucelené úseky. Ďalej sa v kraji nachádza 21 vodárenských tokov, ktoré sa môžu využívať na odber pitnej vody a to najmä v okresoch Liptovský Mikuláš (6) a Čadca (5). V okresoch Žilina, Kysucké Nové Mesto a Dolný Kubín sa nenachádzajú žiadne vodárenské toky.

Podzemné vody, pitná voda

Základnou hodnotiacou jednotkou vodohospodárskej bilancie podzemných vôd Slovenska je hydrogeologický rajón. Podľa platnej hydrogeologickej rajonizácie, do územia Žilinského kraja zasahuje 31 hydrogeologických rajónov. Z toho je 17 rajónov v celosti a 14 rajónov zasahuje územie kraja čiastočne.

V Slovenskej republike prebieha systematické sledovanie kvality podzemných vôd sústredené do významných vodohospodárskych oblastí, kvalitu povrchových vôd systematicky zabezpečuje Slovenský hydrometeorologický ústav.

Nariadenie vlády č. 354/2006 Z. z. Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu je platnou legislatívnou normou pre sledovanie kvality pitnej vody.

Najvýznamnejšou oblasťou tvorby zásob podzemných vôd na území kraja je niva Váhu a jeho prítokov. V Žilinskom kraji bolo v roku 2013 evidovaných 218 zdrojov podzemnej vody využívaných na odbery na hromadné zásobovanie pitnou vodou (studne, vrty, pramene). Najbohatšie zdroje sa nachádzajú v okresoch Martin a Žilina.

Problémy vo vodovodoch z hľadiska poklesu výdatnosti vodných zdrojov a deficitu v období minimálnych výdatností vodných zdrojov uvádza v Žilinskom kraji okres Čadca, Žilina a Námestovo. Z hľadiska zásobovanosti pitnou vodou z verejných vodovodov patrí Žilinský kraj medzi lepšie zásobené slovenské regióny. V roku 2013 bolo na verejný vodovod napojených 89,7 % obyvateľov kraja, čo kraj radí na 4. miesto medzi kraji SR.

Pri sledovaní kvality pitnej vody dodávanej do verejných vodovodov, ktoré realizovali úrady verejného zdravotníctva v rámci jednotlivých krajov SR, najčastejšie prekračovali limitné hodnoty mikrobiologické ukazovatele. Ostatné ukazovatele kvality pitnej vody počas sledovaných rokov 2008 – 2011 dosiahli v priemere iba 1 – 2 % nevyhovujúcich vzoriek. Najčastejšie prekračovanými ukazovateľmi kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch boli koliformné baktérie (od 0,82 % do 9,38 %) a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C (od 2,11 % do 7,59 %).

Žilinský kraj patrí medzi regióny s kvalitnejšou vodou v rámci SR.

V súčasnosti sú v Žilinskom kraji vyhlásené 4 chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) s celkovou rozlohou 4 547 km², a to CHVO Strážovské vrchy, CHVO Beskydy a Javorníky, CHVO Veľká Fatra a CHVO Nízke Tatry.

Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. Podmienky ochrany vôd v CHVO sú upravené v § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.

Geotermálne pramene a geotermálna energia

Z 376 geotermálnych vrtov na celom území Slovenska sa v Žilinskom kraji nachádza 17 vrtov: DB-12 Svinná, FGL-1 Pavčina Lehota, GHŠ-1 Horná Štubňa, HGL-2 Kalameny, HGL-3 Lúčky, HM-1 Rakša, HŽK-10 Žilina - Chrastie, OH-1 Hladovka, OP-1 Oravská Polhora, OZ-2 Oravice, RK-22 Rajec, TTŠ-1 Turčianske Teplice, VL-1 Vlachy, ZGL-1 Bešeňová, ZGL-2/A Liptovský Trnovec, ZGL-3 Liptovská Kokava, ZGT-3.

Tab. č. 2: Geotermálne zariadenia v Žilinskom kraji

por. č.	činnosť zariadenia	vrt	lokality	teplota (°C)
56	(+)	FGL-1	Pavčina Lehota	32
188	(+)	OZ-2	Oravice	56
247	+	RK-22	Rajec	27
306	(+)	TTŠ-1	Turčianske Teplice	52
358	+	ZGL-1	Bešeňová	62
359	(+)	ZGL-2	Liptovský Trnovec	61
360	(+)	ZGL-3	Liptovská Kokava	44
393	(+)	RTŠ-1	Kamenná Poruba	38

Zdroj: Atlas geotermálnej energie SR

Geotermálna aktivita územia Žilinskej kotliny je nízka. Hodnota hustoty tepelného toku medzi južným okrajom kotliny a Rajeckými Teplicami vytvára rovnomerné tepelné pole, ktoré stúpa smerom k Žiline. Teplotné pole sa od stredu kotliny v priestore Rajca smerom k západnému a východnému okraju a severným smerom k Žiline aktivizuje z 27,5 na 30 - 32,5 °C. O geotermálnej aktivite územia svedčia prirodzené vývery termálnych vôd v Rajeckých Tepliciach. Teplota sa pohybuje medzi 33,4 - 38,2 °C. Vrtmi sú geotermálne vody zistené v Strážavách (600 m), vo Višňovom (400 m), v Kamennej Porube (1 831 m), v Rajci a v Pekline. Teplota sa pohybuje medzi 15 - 38 °C. Sú to vody Ca (Mg) - HCO₃ typu. Pravdepodobné obnovované využiteľné množstvo geotermálnej energie kotliny je 13,2 MW_t.

Geotermálna energia územia Liptovskej kotliny je priemerná, kotlina je preskúmaná 5 vrtmi. V regionálnom tepelnom poli hodnota hustoty tepelného toku klesá od bešeňovskej hraste západným smerom a východným smerom do depresie Liptovskej Kokavy. Hodnota klesá zo stredu kotliny k okraju. Bešeňovská hrast' je prehriata výstupom geotermálnych vôd z hĺbky (< 1 500 m) na povrch. Podobný obraz poskytuje aj teplotné pole, keď teplota v hĺbke 1 000 m v bešeňovskej hrasti klesá k okraju kotliny z 45 °C na 35 - 30 °C. Zvodnence

geotermálnych vôd sa predpokladajú v hĺbkach 3 500 – 4 000 m, kde sa teploty pohybujú medzi 100 – 115 °C. Prognózne využiteľné množstvo geotermálnej energie predstavuje 34,3 MW_t, čo reprezentuje výdatnosť realizovaných a fiktívnych vrtov v intervale 6 - 31 l.s⁻¹ s teplotou vody na ústí vrtu 27 - 70 °C pri celkovej výdatnosti 236 l.s⁻¹.

Geotermálna aktivita územia Turčianskej kotliny je priemerná, klesá z juhu na sever. Teplota súčasne klesá zo stredu kotliny k okrajom. Na geotermálnu aktivitu poukazujú aj prirodzené vývery geotermálnych vôd v Turčianskych Tepliciach (T = 45 °C) a v Mošovciach (T = 23 °C). Vody sú Ca (Mg) - HCO₃ typu. Pravdepodobné obnovované využiteľné množstvo geotermálnej energie sa hodnotí na 22,5 MW_t.

Prírodné liečivé vody, prírodné minerálne vody, prírodné liečebné kúpele, kúpeľné miesta

Na území ŽSK sa najmä v kotlinách vyskytuje množstvo minerálnych prameňov. Vyskytujú sa najmä v kotlinách.

Tab. č. 3: Prírodné minerálne zdroje a zdroje prírodných minerálnych stolových vôd v okresoch Žilinského kraja

Okres	Dotknuté katastrálne územia
Bytča	-
Čadca	Klokočov, Makov, Čadca u Vojta, Vysoká nad Kysucou, Čadca - Buková
Dolný Kubín	Žaškov, Pucov, Vyšný Kubín, Mokrad, Krivá, Chlebnice, Malý Bysterec, Horná a Dolná Lehota, Dlhá nad. Oravou a Žaškov - Dierová
Kysucké Nové Mesto	Nesluša, Ochodnica
Liptovský Mikuláš	Dúbrava, Jakubovany, Kanská, Kráľová Lehota, Malužiná, Podtureň, Pribylina, Vavrišovo, Závažná Poruba, Žiar, Vyšná Boca, Lipt. Hrádok, Partizánska Ľupča - Železnô, Ilanovo, Jamník, Potok, Uhorská Ves, Hybe, Pavčina Lehota, Liptovský Ján, Liptovský Trnovec
Martin	Martin, Necpaly, Podhradie, Slovany, Turčianska Štiavnička, Socovce, Sučany, Kláštor pod Znievom, Martin - Záturčie, Martin - Fatra
Námestovo	Hruštín, Mútne, Oravská Polhora, Rabčice, Sihelné, Ťapešovo, Vasilov
Ružomberok	Bešeňová, Bešeňová - Zaskalie, Bešeňová - Stráň, Kalameny, Korytnica, Liptovská Lúžna, Liptovská Osada, Liptovské Sliache, Liptovská Štiavnica, Martinček, Ludrová, Ľubochňa, Potok, Rojkov, Ružomberok, Ružomberok - Matejkovo, Stankovany, Švošov, Lúčky
Turčianske Teplice	Budiš, Dubové, Mošovce, Rudno, Polerieka, Turčianske Teplice, Slovenské Pravno, Diviaky, Rakša, Zorkovce
Tvrdošín	Oravice, Dolný Štefanov, Ústie nad Oravou, Habovka - Mihulčie
Žilina	Paština Závada, Poluvsie, Kotrčina Lúčka, Lysica, Rajecké Teplice, Rajecká Lesná, Rajec, Peklina, Stráňavy, Kamenná Poruba, Štiavnik

Zdroj: ÚPN VÚC ŽK

V Žilinskom kraji sú ochranné pásma I. a II. stupňa prírodných minerálnych zdrojov v obciach Budiš, Kláštor pod Znievom, Mošovce, Socovce, Liptovská Štiavnica, Ludrová, Korytnica a v meste Martin. Prírodné liečivé zdroje sa na liečebné účely využívajú v prírodných liečebných kúpeľoch v Rajeckých Tepliciach, Turčianskych Tepliciach a v Lúčkach.

Tab.č. 4: Prírodné liečivé zdroje v Žilinskom kraji

Lokalita	Sumárna výdatnosť (l.s ⁻¹)	Povrchová teplota od – do °C
Prírodné liečebné kúpele celoštátneho významu		
Lúčky	27,0	31,5 - 32,0
Rajecké Teplice	6,9	32,0 - 37,0
Turčianske Teplice	49,9	32,0 - 44,5
Plniarne liečivých vôd a prírodných minerálnych stolových vôd		
Budiš	2,5	13,0
Záturčie – Fatra	0,36	14,0
Korytnica	1,0	4,0 - 9,0
Kláštor pod Znievom	8,0	16,7

Zdroj: ÚPN VÚC ŽK

V Liptovskej Štiavnici, v Ludrovej a v Mošovciach sú uznané zdroje za prírodné minerálne zdroje, ale v súčasnosti nie sú v týchto lokalitách vybudované plniarne minerálnej vody.

V Žilinskom kraji je 5 sídel, ktoré už mali štatút kúpeľných miest. Sú to: Rajecké Teplice, Kunerad, Turčianske Teplice, Korytnica a Lúčky. V súčasnosti si zachovali štatút kúpeľných miest len prírodné liečebné kúpele Rajecké Teplice, Turčianske Teplice, Lúčky a kúpeľná liečebňa v Liptovskom Jáne. Uznané klimatické podmienky sú aj v obci Makov. V obciach Kunerad, Makov, Oravská Polhora a Korytnica sa v súčasnosti neprevádzkujú prírodné liečebné kúpele a ani kúpeľná liečebňa.

Tab. č. 5: Aktuálny stav prevádzkovania prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební v Žilinskom kraji

Č.	LOKALITA Kúpeľné miesto	Č.	PREVÁDZKOVATEĽ		INDIKÁCIE podľa povolenia MZ SR na prevádzkovanie PLK / KL		ČÍSLO povolenia MZ SR na prevádzkovanie PLK /KL Dátum
			Prírodné liečebné kúpele (PLK)	Kúpeľná liečebňa (KL)			
7.	Lúčky	10.	Liptovské liečebné kúpele a.s., Lúčky		VII. XI.	Choroby pohybového ústrojenstva Ženské choroby	25846/2005-SP 15.11.2005
10.	Rajecké Teplice	14.	Slovenské liečebné kúpele Rajecké Teplice a.s.		VI. VII. XII.	Nervové choroby (okrem VI/5,6) Choroby pohybového ústrojenstva Choroby z povolenia (k VI a VII)	16785-2/2005 2.6.2005
15.	Turčianske Teplice	21.	Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice, a.s.		I. III. VI. VII. VIII. XI. XII. XXI. XXIII. XXVI. XXVII. XXVIII. XXIX.	Onkologické choroby Choroby tráviaceho ústrojenstva Nervové choroby Choroby pohybového ústrojenstva Choroby obličiek a močových ciest Ženské choroby Choroby z povolenia Onkologické choroby Choroby tráviaceho ústrojenstva Nervové choroby Choroby pohybového ústrojenstva Choroby obličiek a močových ciest Choroby gynekologické	06367/2006-SP 12.5.2006

Tab. č. 5: Aktuálny stav prevádzkovania prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební v Žilinskom kraji - pokračovanie tabuľky

Č.	LOKALITA Kúpeľné miesto	Č.	PREVÁDZKOVATEĽ		INDIKÁCIE podľa povolenia MZ SR na prevádzkovanie PLK / KL		ČÍSLO povolenia MZ SR na prevádzkovanie PLK /KL Dátum
			Prírodné liečebné kúpele (PLK)	Kúpeľná liečebňa (KL)			
18.	Liptovský JÁN	24.		KRÚ MV SR BYSTRÁ, Liptovský Ján	I. IV.	Onkologické choroby Choroby z poruchy látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou (IV/5)	27856-92/2006/ŠKK 21.12.2006
					V.	Netuberkulózne choroby dýchacích ciest (V/1-9)	
					XI. XII.	Ženské choroby (XI/6) Choroby z povolania (XII/1,5,6,9,10)	

Zdroj: Zmeny a doplnky č.3 ÚPN VÚC ŽK

Kvalita ovzdušia

Z hľadiska potenciálneho znečistenia ovzdušia sú veterné pomery (veľký podiel bezveterných dní a dní s nízkymi rýchlosťami vetra a značný počet inverzných situácií vytvára nepriaznivé rozptylové podmienky) v Žilinskej kotline veľmi nepriaznivé a relatívne menšie zdroje exhalátov vedú k vysokej úrovni znečistenia v prízemnej vrstve.

V súlade s požiadavkami zákona o ovzduší (§ 7, ods. 8 zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov) je územie Slovenska rozdelené do 8 zón a 2 aglomerácií. Hranice zón sú identické s hranicami krajov, pričom z Bratislavského a Košického kraja sú vyčlenené územné celky miest Bratislavy a Košíc, ktoré sa posudzujú samostatne ako aglomerácie.

Územie Žilinského kraja je na základe tohto členenia zaradené do 1. skupiny: zóna – Žilinský kraj, t. j. medzi zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia jednou alebo viacerými znečisťujúcimi látkami vyššia ako limitná hodnota, prípadne limitná hodnota zvýšená o mieru tolerancie. Znečisťujúcou látkou, pre ktorú je zóna – Žilinský kraj zaradená v 1. skupine je PM_{10} a ozón. Územie Žilinského kraja bolo na základe ďalších meraní zaradené aj do 3. skupiny, t.j. medzi zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia pod limitnými hodnotami, ide o znečistenie znečisťujúcimi látkami oxid siričitý, oxid dusičitý, olovo, oxid uhoľnatý, benzén.

Ministerstvo životného prostredia na základe vyššie uvedeného zákona o ovzduší pre územie Slovenska ustanovilo *oblasti riadenia kvality ovzdušia*. Pre územie Žilinského kraja sú stanovené 3 oblasti riadenia a monitorovania kvality ovzdušia - *územie mesta Žilina, územie mesta Martin a územie mesta Ružomberok*, pre všetky je stanovená ako znečisťujúca látka PM_{10} .

Územie mesta Žiliny (Obežná ul.)

Mesto Žilina sa rozprestiera v údolí stredného Váhu v Žilinskej kotline. Územie patrí podľa klimatickej charakteristiky do mierne teplej oblasti. V oblasti kotliny je po celý rok zvýšená relatívna vlhkosť vzduchu, je to oblasť s najväčším počtom dní v roku s hmlou. Charakteristická je tu slabá veternosť s priemernou rýchlosťou vetra $1,3 \text{ m.s}^{-1}$ a výskytom bezvetria až 60 %. Z hľadiska potenciálneho znečistenia ovzdušia sú veterné pomery

v Žilinskej kotline veľmi nepriaznivé a relatívne menšie zdroje exhalátov vedú k vysokej úrovni znečistenia v prízemnej vrstve. Znečistenie ovzdušia je spôsobené jednak klasickými znečisťujúcimi látkami z miestnej teplárne, ale participujú na ňom aj miestne chemické prevádzky a najmä v centre mesta aj intenzívna doprava.

Územie mesta Martin (Jesenského ul.)

Mesto Martin sa nachádza v Turčianskej kotline na sútoku riek Turiec a Váh. Oblasť kotliny nachádzajúcej sa medzi vysokými pohoriami má nepriaznivé klimatické pomery z hľadiska rozptylu emisií znečisťujúcich látok. Časté inverzie, nízka hodnota priemernej rýchlosti vetra $2,8 \text{ m.s}^{-1}$ a vysoká relatívna vlhkosť sa podieľajú na zvýšených koncentráciách oxidov dusíka, oxidov síry a tuhých častíc. K najväčším zdrojom emisií patrí strojárská výroba, miestne teplárne a automobilová doprava.

Územie mesta Ružomberok (Riadok)

Lokalita mesta Ružomberok zahŕňa územie západnej časti Liptovskej kotliny na sútoku rieky Váh s Revúcou. Najčastejšie prúdenie vzduchu je zo západu s priemernou rýchlosťou $1,6 \text{ m.s}^{-1}$. Znečistenie ovzdušia klasickými znečisťujúcimi látkami je spôsobené prevádzkou teplárenskej technológie a prevádzkou výroby celulózy a papiera. Značný podiel na tomto znečistení majú aj lokálne zdroje. Špecifické znečistenie ovzdušia je spôsobené zmesou prevažne organosírných zlúčenín epizódne unikajúcich z technológie výroby celulózy.

Emisie

Tuhé emisie sú najsmrteľnejšou formou znečistenia ovzdušia. Zvýšeniu obsahu PM_{10} o $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zodpovedá nárast rakoviny pľúc o 22 %, v prípade častíc $\text{PM}_{2,5}$ dokonca nárast až o 36%. Proti uplynulým dekádam došlo k poklesu znečistenia emisiami tuhých látok v ovzduší vďaka zmene palivovej základne v prospech ušľachtilých palív a zavádzaniu resp. zvyšovaniu účinnosti odľučovacej techniky. Malé zdroje (domácnosti) sú najvýznamnejším zdrojom znečistenia emisiami PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$. Majú až 75% podiel na znečistení tuhými emisiami. Až za ne sa radí priemysel (veľké zdroje) - 14% podiel.

Žilinský kraj sa radí medzi kraje s najväčším obsahom tuhých emisií (PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$) na Slovensku. Medzi lokality s hodnotami dlhodobo prekračujúcimi povolené limity u tohto druhu znečistenia patrí Ružomberok.

Tab. č. 6: 10 najvýznamnejších producentov tuhých emisií (znečisťovateľov) v Žilinskom kraji v roku 2013

por. č.	
1.	Mondi SCP, a.s. Ružomberok, okr. Ružomberok
2.	Obaly SOLO, s.r.o. Ružomberok, okr. Ružomberok
3.	DOLVAP, s.r.o. Varín, okr. Žilina
4.	OFZ, a.s., Istebné, okr. Dolný Kubín
5.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina, okr. Žilina
6.	SOTE s.r.o., Čadca, okr. Čadca
7.	DOLKAM Šuja, a.s. Rajec, okr. Žilina
8.	TEHOS, s.r.o., Dolný Kubín, okr. Dolný Kubín
9.	Martinská teplárenská, a.s. Martin, okr. Martin
10.	BEKAM, s.r.o., okr. Žilina

Zdroj: SHMÚ

K celoslovenskému poklesu **oxidov dusíka** (NO_x) v doprave prispela celková výmena vozového parku s inovovanými spaľovacími procesmi. Nárast cien plynu a uhlia vedúci k využívaniu dreva ako paliva má na druhej strane negatívny vplyv na prítomnosť NO_x v ovzduší. Aj pokles objemu priemyselnej výroby pozitívne prispel k poklesu NO_x v ovzduší. Najvýznamnejším producentom NO_x je doprava (46 %) a priemysel (34 %).

V Žilinskom kraji v súčasnosti nedochádza k prekročeniu limitov u tejto znečisťujúcej zložky.

Tab. č. 7: 10 najvýznamnejších producentov NO_x v Žilinskom kraji v roku 2013

por. č.	
1.	Mondi SCP, a.s. Ružomberok, okr. Ružomberok
2.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina, okr. Žilina
3.	OFZ, a.s., Istebné, okr. Dolný Kubín
4.	Obaly SOLO, s.r.o. Ružomberok, okr. Ružomberok
5.	Martinská teplárenská, a.s. Martin, okr. Martin
6.	Rettenmeier Tatra Timber s.r.o. Lipt. Hrádok, okr. LM
7.	Speciality Minerals Slovakia s.r.o., Ružomberok, okr. RK
8.	KIA Motors Slovakia s.r.o., okr. Žilina
9.	LMT a.s., Liptovský Mikuláš, okr. Liptovský Mikuláš
10.	TEHOS, s.r.o., Dolný Kubín, okr. Dolný Kubín

Zdroj: SHMÚ

Dlhodobý klesajúci trend sledujeme aj u produkcie **oxidu siričitého** (SO_2). V kraji v súčasnosti nedochádza k prekročeniu povolených limitov u tejto zložky.

Tab. č. 8: 10 najvýznamnejších producentov SO_x (znečisťovateľov) v Žilinskom kraji v roku 2013

por. č.	
1.	Martinská teplárenská, a.s. Martin, okr. Martin
2.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina, okr. Žilina
3.	OFZ, a.s., Istebné, okr. Dolný Kubín
4.	Mondi SCP, a.s. Ružomberok, okr. Ružomberok
5.	SOTE s.r.o., Čadca
6.	ŽOS Vrútky a.s., okr. Martin
7.	AFG Turčianske Teplice
8.	DOLVAP, s.r.o., Varín, okr. Žilina
9.	ZDROJ MT s.r.o. Martin – Priekopa, okr. Martin
10.	RABČAN, s.r.o. Rabča, okr. Námestovo

Zdroj: SHMÚ

Tab. č. 9: 10 najvýznamnejších producentov CO v Žilinskom kraji v roku 2013

por. č.	
1.	DOLVAP, s.r.o., Varín, okr. Žilina
2.	OFZ, a.s., Istebné, okr. Dolný Kubín
3.	Mondi SCP, a.s. Ružomberok, okr. Ružomberok
4.	LMT a.s., Liptovský Mikuláš, okr. Liptovský Mikuláš
5.	Obaly SOLO, s.r.o. Ružomberok, okr. Ružomberok
6.	SOTE s.r.o., Čadca, okr. Čadca
7.	TURZOVSKÁ DREVÁRSKA FABRIKA, s.r.o., okr. Čadca
8.	ŽOS Vrútky a.s., okr. Martin
9.	Žilinská teplárenská, a.s. Žilina, okr. Žilina
10.	Rettenmeier Tatra Timber s.r.o. Lipt. Hrádok, okr. LM

Zdroj: SHMÚ

Pôda

Na území Žilinského kraja sú najviac rozšírené subtypy pôdných typov ako sú kambizeme (kyslé aj nasýtené variety), menej sa vyskytujú rendziny, gleje, podzoly a fluvizeme. Antropogénny tlak na využívanie pôdy na iné účely ako na plnenie jej primárnych produkčných a environmentálnych funkcií spôsobuje jej pozvoľný úbytok.

Tab. č. 10: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v Žilinskom kraji – porovnanie stavu v rokoch 2002, 2006 a 2014

druh pozemku	rok	rozloha (ha)	% z celkovej výmery
poľnohospodárska pôda	2002	247 698	36,42
	2006	246 268	36,17
	2014	242 499	35,62
lesné pozemky	2002	376 553	55,37
	2006	378 482	55,59
	2014	381 457	56,03
vodné plochy	2002	12 797	1,88
	2006	12 795	1,87
	2014	12 823	1,88
zastavané plochy	2002	24 717	3,64
	2006	24 999	3,67
	2014	26 053	3,83
ostatné plochy	2002	18 308	2,69
	2006	18 295	2,68
	2014	18 019	2,65
Celková výmera pôdy	2002	680 073	100,00
	2006	680 839	100,00
	2014	680 850	100,00

Zdroj: ÚGKK SR

Tab. č. 11: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v Žilinskom kraji podľa okresov (v ha)

okres	rok	poľnohospodárska pôda	lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy	ostatné plochy	celková výmera
Bytča	2002	8 547	17 255	510	1 065	787	28 164
	2006	8 516	17 241	510	1 101	795	28 164
	2014	8 340	17 308	504	1 188	812	28 152
Čadca	2002	25 346	45 047	879	3 021	1 770	76 062
	2006	25 292	45 023	874	3 074	1 800	76 062
	2014	25 088	45 009	880	3 153	1 932	76 062
Dolný Kubín	2002	22 326	21 427	768	1 743	2 767	49 030
	2006	22 110	21 772	760	1 753	2 787	49 181
	2014	22 277	22 048	759	1 665	2 435	49 184
Kysucké N. Mesto	2002	6 132	9 844	220	891	282	17 368
	2006	6 104	9 864	220	896	284	17 368
	2014	5 944	9 874	231	932	388	17 368
Liptovský Mikuláš	2002	44 211	80 042	3 203	3 691	2 326	133 473
	2006	44 088	80 732	3 206	3 726	2 333	134 086
	2014	43 695	80 909	3 190	3 860	2 450	134 104
Martin	2002	25 257	42 255	948	3 099	2 006	73 565
	2006	24 708	42 840	950	3 166	1 902	73 565
	2014	24 249	42 905	963	3 242	2 210	73 569
Námestovo	2002	30 746	33 063	1 553	2 106	1 584	69 051
	2006	30 608	33 230	1 554	2 079	1 583	69 053
	2014	30 006	33 791	1 530	2 231	1 488	69 046
Ružomberok	2002	18 746	42 607	434	2 010	888	64 684
	2006	18 700	42 624	429	2 028	904	64 684
	2014	18 273	42 745	422	2 111	1 130	64 681

Tab. č. 11: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v Žilinskom kraji podľa okresov (v ha) - pokr.

okres	rok	poľnohospodárska pôda	lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy	ostatné plochy	celková výmera
Turčianske Teplice	2002	15 264	22 022	246	1 292	448	39 272
	2006	15 251	22 028	245	1 298	450	39 273
	2014	14 988	22 180	250	1 345	522	39 285
Tvrdošín	2002	20 956	19 989	2 770	1 291	2 890	47 895
	2006	20 842	20 099	2 759	1 300	2 895	47 895
	2014	20 651	21 596	2 750	1 401	1 493	47 892
Žilina	2002	30 169	43 003	1 266	4 508	2 561	81 508
	2006	30 049	43 028	1 289	4 580	2 562	81 508
	2014	28 989	43 090	1 345	4 925	3 159	81 508

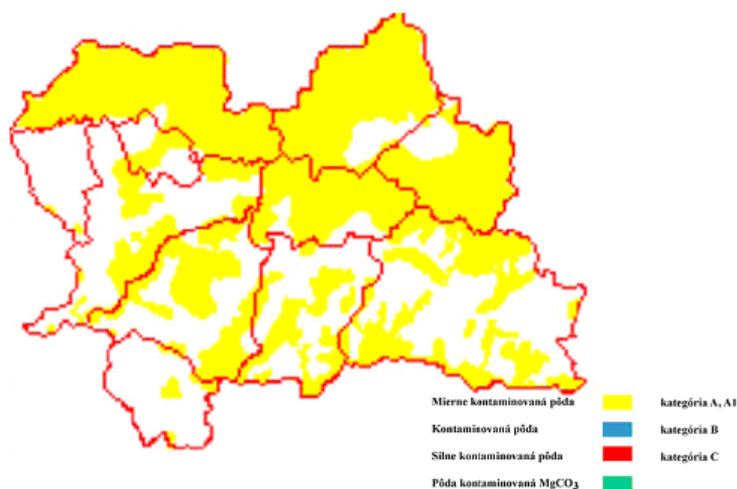
Zdroj: ÚGKK SR

Na základe rozboru zmien vo výmerách poľnohospodárskeho pôdneho fondu je možné sledovať vývojové trendy foriem hospodárenia v regióne.

Pri porovnaní jednotlivých druhov pozemkov využívaných na poľnohospodárske účely v Žilinskom kraji a v SR možno konštatovať, že kým u ornej pôdy nedosahuje Žilinský kraj ani 50% priemeru SR, u podielu trvalých trávnatých porastov na celkovom poľnohospodárskom pôdnom fonde je naopak kraj výrazne nadpriemerný.

Kontaminácia pôdneho fondu v ŽSK

Monitorovaním kontaminácie pôdy zistené hodnoty sú posudzované podľa Rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde číslo 521/1994-540.

Zdroj: Krajská správa o stave živ. prostredia v Žilinskom kraji v r. 2002

Nerastné suroviny

Územie Žilinského kraja je bohaté na ložiská stavebného kameňa, ktorý predstavujú hlavne dolomitické vápence a pieskovce. Energetické suroviny sa v Žilinskom kraji nenachádzajú v ekonomicky významnom množstve. V Žilinskom kraji majú najväčší dosah na životné prostredie činné povrchové lomy, väčšinou na stavebný kameň a na výrobu vápna a cementu.

Zoznam chránených ložiskových území, ložísk vyhradených nerastov a dobývacích priestorov ako aj ložísk nevyhradených nerastov v kraji je uvedený v Územnom pláne VÚC Žilinského kraja v znení jeho platných zmien a doplnkov.

Rastlinstvo

Na území Žilinského kraja sú zastúpené prevažne karpatské druhy rastlín, od juhozápadu a juhu sem prenikajú aj panónske, teplo a suchomilnejšie druhy, z ktorých mnohé tu majú severnú hranicu ich výskytu. Vzhľadom na geologické podložie sa tu vyskytujú ako kyslomilnejšie, tak aj vápnomilné druhy. Pestrejšia floristická skladba sa nachádza na vápencovom podklade. V druhovom zložení rastlinstva sa odráža aj stupňovitá členitosť územia. Vyčleniť tu možno stupeň pahorkatín od 280 do 500 m n.m. charakterizovaný dubovými a dubovo-hrabovými lesmi, stupeň podhorský (submontánný) od 500 do 1 000 m n.m., pokrytý pôvodne bukovými alebo bukovo-jedľovými lesmi dnes na mnohých miestach so značne pozmenenými porastmi, často so smrekom, na slnečných expozíciách aj s borovicou a montánný stupeň zastúpený bukovo-jedľovými, jedľovo-smrekovými a smrekovými lesmi. Najvyššie polohy zaberá subalpínsky vegetačný stupeň.

Viac ako polovicu územia Žilinského kraja zaberajú rôzne typy lesných spoločenstiev. V oblasti Oravy a Kysúc sú rozšírené bukové a bukovo-jedľové lesy kvetnaté, v oblasti Liptova dubovo-hrabové lesy lipové, jedľové a jedľovo-smrekové lesy. Územie Západných Tatier zaberajú spoločenstvá smrekových lesov čučoriedkových, najvyššie polohy subalpínske a alpínske spoločenstvá. Vo Veľkej Fatre sú najrozšírenejšie bukové lesy kvetnaté, v oblasti Chočských vrchov bukové lesy vápnomilné a kvetnaté, v Žilinskej kotline sa vyskytujú lužné lesy nížinné, dubovo-hrabové lesy a dubové nátržníkové lesy, v Malej Fatre bukové lesy kvetnaté, bukové lesy kyslomilné horské, vyššie polohy zaberajú jedľové a jedľovo-smrekové lesy, vo vrcholových častiach subalpínske spoločenstvá. Rozsahom menšie, ale ekologicky veľmi významné sú spoločenstvá vrchoviskových a prechodných rašelinísk, nachádzajúce sa na Orave.

Vodné toky väčších riek sprevádzajú azonálne spoločenstvá lužných lesov nížinných a podhorských až horských, na území ktorých sa nachádzajú i v rámci Slovenska najsevernejšie položené lužné porasty – PR Ivachnovský luh, podhorské vrbovo-jelšové porasty sú chránené v PR Jelšie.

V nižších polohách pahorkatín boli rozšírené zonálne spoločenstvá dubovo-hrabových lesov. Lesné spoločenstvá sa tu zachovali len na plochách nevhodnej na poľnohospodárske využívanie. Plošne najrozsiahlejšie lesy sa udržali v horských oblastiach. V priebehu času došlo čiastočne k ich premene z pôvodných bukových a jedľových lesných porastov na smrekové monokultúry, vo vyšších polohách sú prítomné pôvodné smrečiny. Zvláštnu pozornosť si zasluhujú porasty pralesovitého charakteru, viaceré sú chránené formou maloplošných chránených území (PR Skalná Alpa, PR Rumbáre, NPR Pilsko, NPR Babia hora, NPR Jánošíkova kolkáreň a ďalšie). V najvyšších polohách sú zastúpené porasty kosodreviny.

Významný počet rastlinných druhov sa nachádza v nelesných ekosystémoch, ktoré reprezentuje široká škála rastlinných spoločenstiev skál a sutín, pramenísk, slatín, rašelinísk, močiarov, lúk a pasienkov, nad hornou hranicou rozšírenia kosodreviny sa nachádzajú v najvyšších horských polohách prirodzené alpínske lúky. V alúviách riek sa ešte miestami zachovali mezofilné lúky. Nelesné ekosystémy patria všeobecne medzi najohrozenejšie, nielen na území Slovenska, ale i v celoeurópskom a celosvetovom meradle. Žilinský kraj je charakteristický najbohatším výskytom mokradí, slatín, prechodných ale najmä vrchoviskových rašelinísk na Slovensku. Viaceré z nich sú chránené formou prírodných rezervácií – NPR Kláštorské lúky, NPR Klinské rašelinisko, PR Beňadovské rašelinisko, PR Medzi bormi, PR Rojkovské rašelinisko, PR Močiar a ďalšie. Na prirodzené i poloprirodzené nelesné spoločenstvá sa viaže výskyt mnohých vzácných, reliktných a ohrozených druhov rastlín, bohato je zastúpená čeľaď *Orchidaceae*. Veľmi zaujímavé, nielen po floristickej stránke, boli početné travertíniská, viazané na vývery minerálnych vôd. Väčšina z nich bola v minulosti zničená negatívnymi ľudskými zásahmi, najhodnotnejšie a najmenej poznačené

ľudskou činnosťou predstavuje PR Močiar s výskytom celého radu kriticky ohrozených druhov rastlín.

Živočíšstvo

Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Vzhľadom na dlhodobý vývin územia možno vo faune Žilinského kraja rozlíšiť z hľadiska zoogeografického tieto hlavné zložky: kozmopolitickú, holarktickú, paleoarktickú, európsko-sibírsku, karpatskú, ale i endemickú a reliktnú. Fauna územia Žilinského kraja sa vyznačuje popri všeobecne známych prvkoch pozmenenej krajiny veľkým množstvom pôvodných zachovaných zoocenóz so širokým ekologickým rozpätím. Mimoriadne vysoká diverzita druhov a živočíšnych spoločenstiev je odrazom pestrej geologickej stavby, značného hypsometrického rozpätia, geomorfológie a veľkej rôznorodosti flóry, s ktorou je živočíšstvo úzko späté.

Pôvodné zachované zoocenózy v území sú v rozhodujúcej miere sústredené v súčasne legislatívne chránených územiach (NP Malá Fatra, NP Veľká Fatra, TANAP, CHKO Kysuce, CHKO Horná Orava, v prírodných rezerváciách a chránených areáloch). Možno tu zaznamenať výskyt typických zoocenóz západokarpatských lesov horského stupňa, často aj s pralesnými prvkami, reliktnými a endemitami. Diverzitu fauny dopĺňajú azonálne zoocenózy zachovalých úsekov tokov (rieka Orava, horný tok Váhu a jeho zachovalé prítoky) a tiež prvky pahorkatín a podhorských zón.

Náhradné zoocenózy sa vyvinuli v človekom pozmenenej antropicky ovplyvnenej krajine, kde ustúpili druhy citlivé na zmenené životné podmienky a zostávajú druhy so širokou ekologickou amplitúdou, schopné adaptovať sa. Na odlesnených častiach regiónu vznikli lúky a pasienky, kde došlo k rozvoju zoocenóz viazaných na lúčne a nívne biotopy. Obhospodarovanie ornej pôdy veľkoplošným spôsobom s použitím mechanizácie a chemizácie limituje zachovanie zoocenóz viazaných na agrocenózy. Výstavbou vodných priehrad a nádrží vznikli biotopy vodných spoločenstiev netypické pre pôvodnú krajinu, čo na jednej strane spôsobilo zánik významných lokalít (rašeliniská na Orave), na strane druhej sa zvýšila druhová diverzita najmä ichtyofauny a vodného vtáctva. Územím kraja vedú významné migračné cesty vtáctva.

Environmentálna regionalizácia SR

Environmentálna regionalizácia SR na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov vymedzila 5 stupňov kvality životného prostredia. Za ohrozené oblasti územia SR z hľadiska ŽP podľa environmentálnej regionalizácie označujeme tie územia, na ktoré sa viaže súčasne 4. a 5. stupeň kvality životného prostredia.

Podľa environmentálnej regionalizácia Slovenska (Správa o stave životného prostredia SR v roku 2013) tvoria prevažnú časť rozlohy Žilinského kraja regióny s nenarušeným prostredím.

Na území Žilinského kraja bola v zložitých geomorfologických podmienkach severného Slovenska vymedzená Hornopovažská zaťažená oblasť zahrňujúca 4 subregióny v Liptovskej, Turčianskej, Oravskej a Žilinskej kotline. V Žilinskej kotline zaberá aglomeráciu Žiliny a v Liptovskej kotline Ružomberok.

Demografia

Počet obyvateľov v Žilinskom kraji k 31. 12. 2014 predstavoval 690 499. Na celkovom počte obyvateľov SR sa podieľa Žilinský kraj 12,74 %. Je tretím najľudnatejším krajom SR.

Zatiaľ čo do roku 2010 počet obyvateľov kraja dlhodobo plynule rástol, tak ako rástol aj počet obyvateľov Slovenskej republiky, v roku 2011 došlo k poklesu počtu obyvateľov o 8 673, čo

činí úbytok o 1,3 %. Podobný vývoj je však aj v celonárodnom meradle. V roku 2012 však už opäť dochádza k miernemu nárastu obyvateľstva v kraji, a to najmä zásluhou migrácie.

Možno konštatovať, že Žilinský kraj z hľadiska vývoju počtu obyvateľstva patrí medzi kraje s dlhodobým trendom medziročného nárastu obyvateľstva v SR. V prípade Žilinského kraja ale tento trend slabne - pokiaľ v prvej polovici sledovanej dekády 2004 - 2013 sa nárast obyvateľstva pohyboval okolo 600 ročne, v druhej polovici sledovanej dekády s výnimkou medziročného poklesu v roku 2010 – 2011 sa tento nárast pohybuje na úrovni okolo 300 obyvateľov ročne.

Tab. č. 12: Počet obyvateľov Žilinského kraja v členení podľa okresov k 31. 12. 2014

názov okresu	počet obyvateľov		
	spolu	muži	ženy
Bytča	30 682	15 140	15 542
Čadca	91 124	45 330	45 794
Dolný Kubín	39 469	19 507	19 962
Kysucké Nové Mesto	33 158	16 394	16 764
Liptovský Mikuláš	72 513	35 113	37 400
Martin	96 887	47 096	49 791
Námestovo	60 954	30 729	30 225
Ružomberok	57 403	27 813	29 590
Turčianske Teplice	16 204	7 945	8 259
Tvrdošín	36 066	18 015	18 051
Žilina	155 989	76 006	79 983
Žilinský samosprávny kraj	690 449	339 088	351 361

Zdroj: ŠÚ SR

Nepriaznivý trend je možné sledovať u vekovej štruktúry obyvateľstva - narastá počet obyvateľov vo veku nad 65 rokov a zároveň počet obyvateľov v produktívnom veku klesá. Žilinský kraj nárastom obyvateľov v poproduktívnom veku kopíruje celoslovenský vývoj.

Tab. č. 13: Vekové zloženie obyvateľstva Žilinského kraja k 31.12. príslušného kalendárneho roka v číslach podľa okresov

okres	0 - 14 rokov		15 - 64 rokov		64+		spolu obyvateľov	
	2005	2014	2005	2014	2005	2014	2005	2014
Tvrdošín	7 571	6 428	24 985	25 628	3 052	4 010	35 608	36 066
Žilina	25 718	23 309	113 308	111 302	18 381	21 378	157 407	155 989
Bytča	6 002	4 941	21 255	21 785	3 668	3 956	30 925	30 682
Čadca	17 423	14 075	65 734	66 289	9 634	10 760	92 791	91 124
Dolný Kubín	7 305	6 344	28 097	28 154	4 051	4 971	39 453	39 469
Kysucké N. Mesto	6 086	5 068	24 154	23 760	3 710	4 330	33 950	33 158
Liptovský Mikuláš	11 210	9 988	52 741	51 323	9 467	11 202	73 418	72 513
Martin	15 005	13 557	71 023	68 901	11 580	14 429	97 608	96 887
Námestovo	15 158	13 200	38 417	42 564	4 241	5 190	57 816	60 954
Ružomberok	10 114	8 328	41 721	40 761	7 232	8 314	59 067	57 403
Turčianske Teplice	2 535	2 093	11 697	11 452	2 488	2 659	16 720	16 204
Žilinský kraj	124 127	107331	493 132	491 919	77 504	91 199	694 763	690 449
Slovenská republika	894 308	830181	3 862 234	3 834 289	632 638	756 879	5 389 180	5 421 349

Zdroj: ŠÚ SR

Demografický vývoj v Žilinskom kraji od roku 2005 je charakterizovaný postupným spomaľovaním reprodukcie obyvateľstva. Dôsledkom populačných procesov neustálym znižovaním pôrodnosti a stagnujúcou úmrtnosťou obyvateľstva sa znižujú prirodzené prírastky obyvateľstva.

Tab. č. 14: Bilancia ekonomickej aktivity - ekonomicky aktívne obyvateľstvo Žilinského kraja nad 15 rokov veku podľa vzdelania k 31. 12. 2014

vzdelanie	SR		ŽSK	
	v tis.	%	v tis.	%
spolu	2 721,80	100,00	338,40	100,00
základné a bez vzdelania	154,60	5,68	12,70	3,75
nižšie stredné	812,10	29,84	117,70	34,78
úplné stredné	1 192,60	43,82	150,70	44,53
vysokoškolské	562,50	20,67	57,30	16,93

Zdroj: ŠÚ SR

Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

V súčasnosti sú v Žilinskom kraji vyhlásené 4 chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) s celkovou rozlohou 4547 km², a to CHVO Strážovské vrchy, CHVO Beskydy a Javorníky, CHVO Veľká Fatra a CHVO Nízke Tatry.

Na základe dlhodobých pozorovaní vplyvov klímy na zásoby pitnej vody boli hlavné povodia Slovenska rozdelené do troch základných skupín - územie s miernym, významným a veľmi významným vplyvom klimatických zmien.

Povodie Váhu s úbytkom - 31 421 m³.km⁻² sa radí medzi územia s významným vplyvom klimatických zmien na zásoby pitnej vody.

Z hľadiska tvorby zásob podzemných vôd je v kraji najvýznamnejším územím údolná niva Váhu a jeho prítoky. V Žilinskom kraji sa na hromadné zásobovanie pitnou vodou využíva 218 zdrojov podzemnej vody.

Tab. č. 15: Súhrnné kapacity zdrojov vody využívaných na zásobovanie pitnou vodou na území pôsobnosti jednotlivých vodárenských spoločností v Žilinskom kraji (v l.s⁻¹) – stav z roku 2010

Vodárenská spoločnosť	Súčasná kapacita využívaných vodných zdrojov	Výhľadová kapacita vodných zdrojov po úprave	Ekologický limit	Kapacita vodných zdrojov navrhovaných na vyradenie
Severoslovenské vodárne a kanalizácie a.s. Žilina	1641,00	1 738,5	89,50	113
Oravská vodárenská spol. a.s.	288,47	288,5	80,00	0
Liptovská vodáren. spol. a.s.	483,90	435,5	43,30	0
Vodár. spol. Ružomberok a.s.	189,61	189,5	17,93	0
Turčianska vodár. spol. a.s.	973,90	536,5	37,40	0
Spolu Žilinský kraj	3 576,88	3 188,5	211,21	113

Zdroj: Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií v Žilinskom kraji (2010)

Najvýznamnejšie zdroje sú v okrese Martin (pramene Necpaly – Lazce a pramene v Blatnickej doline) a Žilina (pramene a vrt v oblasti Fačkova, vrty Lietava, Lietavská Svinná, zdroje Teplička). Významné zdroje sú aj na Orave v oblasti Oravíc.

Na základe pozorovaní bol medzi rokmi 2011 a 2012 zaznamenaný pokles priemerných ročných hladín podzemnej vody v rozmedzí 0,20 až 1,0 m. Zaznamenaný je aj pokles výdatnosti prameňov podzemnej vody.

Situácia v zásobovaní pitnou vodou z verejných vodovodov je v Žilinskom kraji pomerne priaznivá. Podľa údajov ŠÚ SR bolo k 31. 12. 2012 napojených na verejný vodovod 89,5 % obyvateľov kraja, čo je lepší pomer ako je celoslovenský priemer (87,0 %).

V rámci okresov kraja sú zaznamenané rozdiely v podieloch obyvateľstva zásobovaného pitnou vodou z verejného vodovodu. Najnižší podiel obyvateľov s prístupom k pitnej vode z verejného vodovodu je v okrese Bytča (61 %) a Čadca (66,1 %), najvyšší podiel pokrytia vodovodnou sieťou vykazujú okresy Turčianske Teplice (98,5 %) a Martin (99,9 %).

Po ukončení v súčasnosti realizovaných projektov (Bytčiansko, Stredné Kysuce, Ružomberok, Orava, Kysuce) dôjde k ďalšej pozitívnej zmene v celkovej napojenosti obyvateľstva kraja na verejné vodovody.

Územie Žilinského kraja patrí do pôsobnosti piatich vodárenských spoločností:

- Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s., Žilina - okresy Žilina, Bytča, Kysucké Nové Mesto, Čadca,
- Oravská vodárenská spoločnosť, a.s., Dolný Kubín - okresy Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín,
- Liptovská vodárenská spoločnosť, a.s., Liptovský Mikuláš - okres Liptovský Mikuláš,
- Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s., Ružomberok – okres Ružomberok,
- Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s., Martin – okresy Martin, Turčianske Teplice.

Odkanalizovanie

Zatiaľ čo v roku 2005 bolo v Žilinskom kraji na kanalizačnú sieť napojených 51,1 % obyvateľov, k 31. 12. 2012 dosiahol podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť k 31. 12. 2012 je na úrovni 62,2 %, t.j. nárast o viac ako 10 %.

Problematika odvádzania a čistenia odpadových vôd je v Žilinskom kraji obzvlášť citlivá vzhľadom na vysoký podiel územia spadajúci pod rôznu stupeň ochrany a prítomnosť cenných podzemných minerálnych zdrojov.

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť v obciach do 2000 obyvateľov dosahuje úroveň cca 33 %. V rámci okresov sú však značné rozdiely v napojenosti obyvateľov na verejnú kanalizáciu - najmenší podiel napojených obyvateľov je v okrese Bytča (5,7 %) a Turčianske Teplice (7 %). Naopak najväčšia napojenosť je v okrese Liptovský Mikuláš (67,4 %).

Vzhľadom na ekonomické ukazovatele, je problémom odkanalizovanie veľkého počtu malých obcí - v Žilinskom kraji je 249 obcí s počtom obyvateľov do 2000, pričom z toho je 169 obcí do 1 000 obyvateľov (stav k 31. 12. 2013).

Z hľadiska výhľadu a možností budovania ďalších kanalizačných sietí je potrebné skonštatovať, že na území Žilinského kraja je cca 80 obcí s počtom obyvateľov 1 000 až 2 000, z toho menej ako 20 obcí je mimo aglomerácií nad 2 000 EO. Najmenší podiel napojených obyvateľov takýchto obcí je v okrese Turčianske Teplice (1,7 % - 1 obec) a Bytča (8,3 % - 5 obcí). Najväčší podiel napojených obyvateľov je v okrese Liptovský Mikuláš (73,6 % - 11 obcí) a Martin (53,1 % - 8 obcí).

Po ukončení aktuálne realizovaných projektov (Bytčiansko, Stredné Kysuce, Ružomberok, Orava, Kysuce) aj v tejto oblasti dôjde k zmene v celkovej napojenosti obyvateľov kraja

na kanalizačnú sieť v dotknutých oblastiach.

Za jedného z najväčších znečisťovateľov povrchových vôd sa pokladajú aj veľké ČOV, ktoré nedosahujú požadované čistiarenské efekty. Ich nízka kapacita môže byť spôsobená aj vysokým obsahom balastných vôd v kanalizačných privádzačoch, ako je to napr. v ČOV: Žilina, Rajec, Martin, Liptovský Hrádok, Liptovský Ján, Liptovský Mikuláš, Demänovská Dolina, Dolný Kubín. Preto je priebežne potrebné doriešiť ich intenzifikáciu, rekonštrukciu, príp. rozšírenie kapacity.

Zabezpečenie ďalšieho rozvoja zásobovanosti obyvateľstva pitnou vodou a odvádzanie odpadových vôd v kraji prebieha podľa schváleného Plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií v Žilinskom kraji (obstarávateľom je Okresný úrad životného prostredia v Žiline, 2010).

Energetika

Teplné elektrárne

V rámci Žilinského kraja základnú výrobu elektrickej energie zabezpečujú teplárne Žilina a Martin.

Vodné elektrárne

Žilinský kraj má ideálne podmienky pre využitie hydroenergetického potenciálu. Nachádzajú sa tu vodné elektrárne so špičkovým charakterom výroby.

Tab. č. 16: Prehľad významných vodných elektrární v Žilinskom kraji

názov	inštalovaný výkon (MW)	ročná výroba (GWh)
PVE Čierny Váh	735,16	1203
VE Liptovská Mara	202,64	176
VE + PVE Mikšová I+II	93,6	208,4
VE Žilina	62	171

Zdroj Zmeny doplnky č.4 ÚPN VÚC ŽK

Vodné elektrárne v kraji celkovo vyrobia 2 1505 GWh/rok špičkovej energie, ich inštalovaný výkon je 1 259,2 MW.

Netradičné zdroje energie

Z netradičných zdrojov energie sa v Žilinskom kraji využívajú:

- solárna energia je využívaná ojedinele, a to len na prípravu TÚV a prikurovanie
- fotovoltaičné články najmä na Turci a Liptove
- geotermálne vody, v Žilinskom kraji sú vytypované 4 oblasti s výskytom zdrojov geotermálnej energie – Turčianska, Žilinská a Liptovská kotlina a Skorušina, avšak jej využitie je nízke, väčšinou na rekreačné účely.

Veterná energia nie je využívaná - veterný park v Skalitom demontovali v roku 2008, výstavba veterného parku Babín (okr. Námestovo) nie je schválená.

Netradičné a obnoviteľné zdroje elektrickej energie majú len charakter doplnkových zdrojov.

Prenos elektrickej energie

Prenos elektrickej energie v Žilinskom kraji sa uskutočňuje po prenosovom systéme 400 - 220 - 110 kV prostredníctvom energetických uzlov 400/220/110 kV transformovní ako aj distribučných sústav ZVN/VVN.

Prenosová sústava 400 kV: severnou časťou kraja prechádza prenosová sústava 400 kV v smere Lemešany - Spišská Nová Ves - Liptovská Mara - Sučany - Varín - Nošovice (ČR), kde sa napája na celoeurópsku 400 kV sústavu, v severo – južnom smere uvedená sústava vedie cez Sučany - Hornú Ždaňu - Levice a Varín - Nové Mesto nad Váhom. Energetické uzly 400/110 kV Liptovská Mara, Varín a 400/220/110 kV Sučany sú prepojené 400 kV prenosovou sústavou:

- 493 Horná Ždaňa - Sučany, 494 Sučany - Liptovská Mara, 406 Sučany - Liptovská Mara,
- 407 Liptovská Mara - Spišská Nová Ves, 045 PVE Čierny Váh - Liptovská Mara,
- 404 Varín - Nošovice, dvojité vedenie 405 Varín - Sučany,
- 495 Varín - Nové Mesto nad Váhom.

Problém územného rozvoja má okresné mesto Čadca, ktoré je limitované súčasným 400 kV vedením Varín - Nošovice.

Prenosová sústava 220 kV: prenosová sústava 220 kV prechádza severnou časťou riešeného územia v smere Lemešany - Sučany - Nováky s napojením do transformovne Medzibrod (kraj Banská Bystrica). Energetický uzol 400/220/110 kV Sučany je prepojený prenosovou sústavou 220 kV vedeniami 271 Sučany – Bystričany a 272 Sučany - Medzibrod. Na 220 kV uzol Sučany je pripojená veľkoodberateľská 220 kV rozvodňa OFZ Široká dvojitém 220 kV vedením č. 281, 282. Po realizácii prechodu TR Medzibrod z 220 kV na 400/110 kV (okolo roku 2010) a po vybudovaní 2 x 400 kV prívodu sa jestvujúce 220 kV vedenia (č. 272-273) pri Ružomberku vzájomne prepoja, aby sa zachoval 220 kV prepoj Sučany - Lemešany pre možnosť 220 kV prevádzky v OFZ Široká. Po inštalácii uvedeného prepoja 272-273 sa uvoľnený koridor po 220 kV využije pre nové 110 kV vedenia. Koridor 220 kV vedení č. 272, 281 a 282 cez obec Nolčovo (okres Martin) sa ponecháva - vo výhľadovom období sa preloží mimo intravilán obce.

Distribučná 110 kV sieť: distribučné vedenia 110 kV slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy (uzol Varín, Sučany, Liptovská Mara) a zdrojov elektrickej energie (tepelné a vodné elektrárne) pre zásobovanie distribučných staníc 110/22 kV. Na území Žilinského kraja sú rozvodne: Čadca, Kys. N. Mesto, Bytča, Hričov, Tp Žilina, Rajčanka Žilina, Rajec, Tp Martin, Košúty, Námestovo, Mokrad', Nižná, Liptovský Mikuláš, Závažná Poruba, Kráľova Lehota, Lisková, Sučany, Kľačany. V území sa nachádzajú aj veľkoodberateľské elektrické stanice: ZTS Martin, Mondi SCP Ružomberok, OFZ Istebné, Cementáreň Liet. Lúčka, ŽOS Vrútky, TDZ Turany.

Zásobovanie plynom

V Žilinskom kraji je zásobovanie zemným plynom riešené prostredníctvom vysokotlakových (VTL) plynovodov, VTL prípojok a sústavy regulačných staníc (RS), ktoré jeho umožňujú využitie zemného plynu vo všetkých formách spotreby (vykurovanie, príprava TUV, varenie a technologické účely).

Dodávku a spotrebu zemného plynu v kraji zabezpečujú nasledujúce plynárenské zariadenia:

- VTL plynovody,
- Severné Slovensko DN 500, PN 64,
- Rimavská Sobota - Liptovská Kokava DN 500, PN 64,
- Kysucký plynovod DN 500, DN 300, DN 200, DN 150, DN 100, PN 40,

- Oravský plynovod DN 200, PN 64; DN 200, DN 150, PN 40,
- Považský plynovod DN 300, PN 25,
- Žilina - Martin - Prievidza DN 300, PN 25.

Z hľadiska nadradenej plynárenskej sústavy SR je hlavný zdroj zemného plynu pre ŽK medzištátny VTL plynovod Bratstvo s prepojovacími VTL plynovodmi Malženice – Považská Bystrica, Severné Slovensko a Rimavská Sobota - Michalová – Liptovská Kokava.

Odobzdávacie stanice plynu (ďalej OS) VTL/ VTL:

- OS Strečno VTL 64 Severné Slovensko/VTL 25 Považský plynovod - Žilina - Martin - Prievidza,
- OS Varín VTL 64 Severné Slovensko/VTL 25 Kysucký plynovod,
- OS Dlhá nad Oravou VTL 64 Severné Slovensko - Oravský plynovod/VTL 40 Oravský plynovod.

Na Slovensku bolo v roku 2014 plynofikovaných 2 234 obcí z celkového počtu 2 891 obcí, t.j. prístup k zemnému plynu na Slovensku má 94 % obyvateľov. V súčasnosti je v kraji plynofikovaných cca 65 % obcí regiónu. Rozvoj plynofikácie je navrhnutý tak, aby percento plynofikácie obcí v jednotlivých okresoch k roku 2015 dosiahlo min. 70 % a % plynofikácie okresu minimálne 60 %. Plynofikácia sídiel je výhodná tam, kde posúdenie rozvojového programu plynofikácie dosiahne záväzné ukazovatele ekonomickej efektívnosti.

Využitie skvapalneného propán - butánu je podobné ako u zemného plynu. Jeho špecifické vlastnosti ho predurčujú na široké použitie všade tam, kde je neefektívne privádzať zemný plyn a v neplynofikovaných obciach. V kraji plní požiadavky odberateľov plniareň propán - butánu v Martine.

Doprava

Nová politika EÚ v oblasti dopravnej infraštruktúry je zameraná na vytvorenie silnej európskej dopravnej siete prepájajúcej všetky členské štáty. Medzi východnou a západnou časťou EÚ pretrvávajú v súvislosti s dopravnou infraštruktúrou značné rozdiely, preto rieši prepojenie východu so západom a nahradí dnešnú dopravnú mozaiku skutočne európskou sieťou s cieľom podporovať rast a konkurencieschopnosť v území.

Nariadenie EP a Rady (EÚ) 1315 /20013 definuje štruktúru transeurópskej dopravnej siete ako dvojúrovňovú:

- Základná sieť TEN – T (CORE Network) budetvoriť základnú kostru rozvoja udržateľnej multimodálnej dopravnej siete a predstavuje strategicky najvýznamnejšie uzly a prepojenia transeurópskej dopravnej siete v závislosti od dopravných potrieb.
- Súhrnná sieť TEN-T (ComprehensiveNetwork)bude zabezpečovať v rámci celoeurópskej dopravnej siete dostupnosť a prepojenie všetkých regiónov v rámci EÚ, vrátane odľahlých a vzdialených regiónov

Územím Žilinského kraja prechádzajú dva multimodálne koridory základnej dopravnej siete CORE Networ, ktorá bude tvoriť základnú prioritnú kostru rozvoja udržateľnej multimodálnej európskej dopravnej siete do roku 2030, a to:

- **Balticko - jadranský koridor:** Gdynia - Katowice - Ostrava - Brno - Viedeň; Katowice - Bialsko-Biala - Žilina - Bratislava - Viedeň - Graz - Terst - Koper a Terst - Benátky - Bologna - Ravenna, ktorý v Žilinskom kraji tvoria železničné traťové úseky Žilina - Bytča (číslo trate 106), Žilina - Čadca – Mosty u Jablunkova (číslo trate 106), Čadca - Zwardoň (číslo trate 114), diaľnicami D1, D3, uvažovaným koridorom vysokorýchlostnej trate a Vážskej vodnej cesty.

- **Koridor Rýn - Dunaj:** Přerov - Ostrava - Žilina; Zlín - Žilina a Žilina - Košice - hranica s Ukrajinou, ktorý v Žilinskom kraji tvoria: železničný traťový úsek Žilina – Vrútky – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – Liptovský Hrádok – Vážec (číslo trate 106,105) a diaľnicou D1.
- súčasťou základnej siete TENT – T plánovanej na modernizáciu je rýchlostná cesta R3 v úseku Martin – Šahy (v súčasnosti cesta I/65).
- v rámci súhrnnej siete TEN-T sú v Žilinskom kraji plánované rýchlostné cesty: R5 (v súčasnosti I/11 (E75)), R3 v úseku hranica PL/SR – križovatka s D1 (v súčasnosti I/59 cesta (E77)) a R1 – (v súčasnosti I/59 (E77)).

Cestná doprava

Tab. č. 17: Základné údaje o cestnej sieti ŽSK v roku 2013

typ cestnej komunikácie	dĺžka (km)
diaľnice a diaľničné privádzače spolu	66,95
rýchlostné cesty	17,46
dĺžka ciest:	
cesty I. triedy	502,68
cesty II. triedy	324,92
cesty III. triedy	1 114,78

Zdroj: SSC

Projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest uvádza nasledovnú sieť diaľnic a rýchlostných ciest na území Žilinského kraja:

- Diaľnica D1 je trasovaná v línii Bratislava – Považská Bystrica – hranica Žilinského a Trenčianskeho kraja – Hričovské Podhradie – Žilina – Vrútky – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – hranica Žilinského a Prešovského kraja – Košice – Záhony štátna hranica SR/Ukrajina.
- Diaľnica D3 trasovaná v línii Hričovské Podhradie – Žilina/Strážov – Žilina/Brodno – Kysucké Nové Mesto – Čadca – Svrčinovec – Skalité – štátna hranica SR/PR.
- Rýchlostná cesta R3 je trasovaná v línii štátna hranica SR/PR Trstená – Dolný Kubín – Kľačany – Krpeľany križovatka s D1, Martin križovatka s D1 – Turčianske Teplice – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja – Kremnica – Šášovské Podhradie – Zvolen – Šahy – štátna hranica SR/MR s alternatívnym vedením v línii Turčianske Teplice – Banská Bystrica – Zvolen.
- Rýchlostná cesta R5 trasovaná v línii Svrčinovec križovatka s D3 – štátna hranica SR-ČR.
- Rýchlostná cesta R1 trasovaná v línii Banská Bystrica – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja – Ružomberok.

Diaľnica D1 je súčasťou Koridoru Rýn - Dunaj, diaľnica D3 je súčasťou Balticko - jadranského koridoru, rýchlostná cesta R3 je v úseku Martin – Šahy súčasťou základnej siete TEN – T plánovanej na modernizáciu, rýchlostná cesta R3 v úseku hranica PL/SR – križovatka s D1 a rýchlostné cesty R1 a R5 sú súčasťou súhrnnej siete TEN - T plánovanej na modernizáciu.

Návrh systému ciest I. a II. triedy vychádza z doplnkovej dopravnej funkcie k nadradeným diaľniciam a rýchlostným cestám, zo zabezpečenia prepravných vzťahov celoslovenského a regionálneho významu. V dopravno-urbanistickej rovine systém ciest zabezpečuje plošné pokrytie kvalitnej dopravnej obsluhy kompaktného územia Žilinského kraja a Severozápadného Slovenska.

Horná Orava a Horné Kysuce sú jedným z mála priestorov Slovenska s populačným prírastkom obyvateľstva. Regionálna politika má snahu vytvoriť podmienky na zotrvanie obyvateľstva v ich pôvodných, avšak rozvoja schopných centrách. Rozvoj sídelných centier

Námestovo, Trstená, Tvrdošín, Čadca i Turzovka, v kontexte svojho spádového územia, ich dobrá dopravná dostupnosť sa premietajú do návrhu skvalitnenia cestného ťahu II/487 a II/520. Otvorenie slovensko-poľskej hranice v EÚ a zosúladenie slovenských a poľských regionálnych dopravných koncepcií vytvárajú možnosti kontinuity tohto cestného ťahu cez poľské Zakopané či Nový Targ znovu na slovenské územie severovýchodného Slovenska (Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník rýchlostná cesta R4).

Na Kysuciach SJ orientovaná dopravná infraštruktúra – diaľnica D3 a rýchlostná cesta R3 – bude spĺňať predovšetkým zbernú funkciu, sprístupňujúcu územie medzištátnym a európskym dopravným vzťahom. Prostredníctvom ZV orientovanej cesty s dôrazom na jej smerovú a kvalitatívnu homegénnosť bude realizovaný zdrojový a cieľový prepravný proces pohraničného územia.

Súvislosti dopravnej regionalizácie Slovenska i prípravy priemyselných parkov sa prejavujú dôrazom na zlepšenie dopravnej dostupnosti Považského dopravného a sídelného koridoru z priestoru Turca, Hornej Nitry a ich vzájomného prepojenia. Tieto snahy sa prejavujú v návrhoch na zlepšenie stavebno-technických parametrov i na zvýšenie funkčnej úrovne cestného ťahu križovatka rýchlostnej cesty R2 s I/64 Prievidza – Nitrianske Pravno, II/519 Nitrianske Pravno – Jasenovo a III/06545 Jasenovo – Turčianske Teplice križovatka rýchlostnej cesty R3.

Špecifickosť reliéfu a rozloha Žilinského kraja sa podpísali aj na počte mostných objektov na jeho cestách. S celkovým počtom 1 207 mostov sa Žilinský kraj radí na tretie miesto za Banskobystrický a Prešovský kraj.

Železničná doprava

Žilinským krajom prechádzajú hlavné železničné trate, ktoré sú súčasťou hierarchicky najvyššej dopravnej infraštruktúry multimodálnych koridorov:

- dopravná línia Bratislava - Trenčín - Žilina - Košice - Užhorod - Koridor Rýn - Dunaj,,
- dopravná línia Žilina - Čadca - Skalité - Zwardoň - Gdaňsk - Balticko - jadranský koridor,
- Čadca - Český Tešín - Ostrava - súčasť základnej siete TEN – T plánovanej na modernizáciu.

Uvedené trate sú súčasťou Európskej siete najdôležitejších železničných tratí.

Modernizácia železničných tratí je najvyššiu prioritu v železničnej doprave Žilinského kraja. Dotýka sa nasledovných úsekov tratí:

- Trať č. 120 v úseku Púchov - Žilina, modernizácia na traťovú rýchlosť 120 až 160 km/hod.,
- trať č. 180 v úseku Žilina – Vrútky – Liptovský Mikuláš – Poprad, modernizácia na traťovú rýchlosť 120 až 160 km/hod.,
- trať č. 127 v úseku Žilina – Čadca, modernizácia na traťovú rýchlosť 120 km/hod.,
- trať č. 129 v úseku Čadca – Skalité – Zwardoň modernizovanú na traťovú rýchlosť 100 a 70 km/hod.

Uvedené trate patria medzi najvýznamnejšie trate na Slovensku aj z hľadiska objemov verejnej osobnej dopravy. Štandardná rýchlosť je 120 km/h, v niektorých úsekoch je obmedzená na 100 km/h, naopak v zrekonštruovanom úseku Žilina – Čadca dosahuje až 140 km/h.

V súčasnosti prebieha ich rozsiahla rekonštrukcia s cieľom umožnenia traťovej rýchlosti 160 km/h tam, kde to je možné. Križovatkou týchto tratí je mesto Žilina, ktoré je najvýznamnejším železničným uzlom v kraji s novou zriaďovacou stanicou v Tepličke nad Váhom.

Významnou železničnou križovatkou sú tiež Vrútky, kde sa na trať 106 pripája trať 118, ktorá

v severo – južnom smere prepája Žilinský kraj s Banskobystrickým krajom a Maďarskom. Jednokolaťová trať 122, ktorá sa od nej odpája v Hornej Štubni, tiež zabezpečuje železničné prepojenie Žilinského kraja s Trenčianskym a Nitrianskym krajom. Najintenzívnejšie vzťahy v osobnej železničnej doprave má Žilinský kraj s Trenčianskym krajom.

Vývojový posun nastal v problematike návrhu vysokorýchlostných tratí (ďalej VRT), ktoré sú problematikou výsostne Európskych súvislostí. Podľa európskych štúdií zostáva Slovensko potenciálne využiteľné pre SJ trasovanie európskych VRT, ktoré spočíva v prepojení miest Viedeň – Bratislava – Žilina – Katowice/Ostrava – Warszawa/Gdańsk.

Možnosti prevádzkovania regionálnych dráh sa navzájom líšia podľa miestnych a regionálnych faktorov. Regionálny charakter majú železnice Čadca – Makov na Kysuciach, Žilina – Rajec a Kraľovany – Trstená na Orave.

Letecká doprava

V blízkosti Žiliny sa vybudovalo regionálne letisko v obci Dolný Hričov, ktoré má štatút verejného medzinárodného letiska. Pomáha rozvoju medzinárodných stykov aj vnútroštátnemu obchodu. V súčasnej dobe je prevádzkovateľom letiska Žilina – Dolný Hričov akciová spoločnosť Letisko Žilina, pravidelné linky nelietajú. Letiská regionálneho charakteru v Žilinskom kraji sú v Tomčanoch (okr. Martin) a v Liskovej (okr. Ružomberok).

Vodná doprava

Vláda SR svojim uznesením č. 469/2000 schválila „Koncepciu rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky“. Jej rozpracovanie, ktorého predmetom bola realizácia Vážskej vodnej cesty a prepojenie vodných ciest Váh – Odra, bolo schválené uznesením Vlády SR č. 463/2002. V zmysle európskych konvencií o vodnej doprave je rieka Váh chápaná ako súčasť multimodálnych koridorov č. Va. a VI. a podľa dohody AGN ako vodná cesta E81. Efektívnosť prepojenia Vážskej vodnej cesty s Odrou je podmienená centrálnym severo – južným európskym tranzitom Severné more/Baltické more – Čierne more, teda náhradou za niekoľkonásobne dlhšiu pobrežnú morskú vodnú cestu okolo Európy.

Problematika výstavby prepojenia Vážskej vodnej cesty s Oderskou vodnou cestou sa nachádza v štádiu medzinárodných rokovaní expertných a štátnych zástupcov. V súčasnosti nie sú v tejto problematike vykonané žiadne právoplatné uzávery. Vážska vodná v úseku po Žilinu je súčasťou základnej siete TEN - T.

Cyklistická doprava

Žilinský kraj patrí medzi regióny s najhustejšou a najlepšou sieťou cyklotrás a najlepšie vyznačenými trasami pre horské bicykle na Slovensku. V kraji je 2 344,7 km značených cyklotrás, ktoré slúžia či už na dochádzku do práce, presun na bicykli medzi sídlami, alebo na turistiku a rekreáciu. Z týchto cyklotrás je vedených 59,4 km (2,53 %) po cestách I. triedy; 158,8 km (6,77 %) po cestách II. triedy; 636,6 km (27,15 %) po cestách III. triedy; 48,9 km (2,09 %) je samostatným cyklochodníkom; 9,0 km (0,38 %) ide po hrádzach riek, 817 km (34,84 %) po lesných cestách a 615,0 km (26,23 %) po ostatných komunikáciách (miestne komunikácie, poľné cesty a pod.).

V rámci existujúcej cestnej siete Žilinského kraja sa dá bicyklovať skoro v celom kraji. V kraji sa vyskytuje aj celoslovenský precedens – miesto, kde neexistuje cyklodopravný koridor a teda ani cyklodopravné prepojenie. Jedná sa o úsek cesty I/18, ktorá spája Horné Považie s Turcom. Vzhľadom na jej v súčasné dopravné riešenie tu nie je možná ani jazda na bicykli.

V prijatej národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR sa stanovila vízia dosiahnutia 10 % podielu cyklistickej dopravy na celkovej dĺžke dopravnej práce. V súčasnosti však v kraji neexistuje centrálna databáza mestských cyklotrás.

Odpadové hospodárstvo

Základným koncepčným dokumentom regiónu ŽSK v oblasti odpadového hospodárstva je Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja, ktorý navrhuje koncepciu riešenia odpadového hospodárstva a nakladanie s ním v časovom horizonte rokov 2011 – 2015.

V roku 2013 bolo v Žilinskom kraji vyprodukovaných 212 635 t komunálneho odpadu. Do roku 2010 objem vyprodukovaného komunálneho odpadu každoročne narastal, od roku 2010 dochádza k postupnému miernemu úbytku celkového objemu komunálneho odpadu. Z porovnania množstva vyprodukovaného komunálneho odpadu na obyvateľov jednotlivých krajov SR je zrejmé, že Žilinský kraj s hodnotou 308,05 kg/obyvateľa v roku 2013 sa nachádza tesne pod priemerom SR (322,24 kg/obyv.).

Z hľadiska členenia na jednotlivé sektory najviac odpadu vyprodukoval priemysel, nasleduje stavebníctvo, zdravotníctvo a veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru. Poľnohospodárstvo, ktoré v minulosti patrilo medzi najväčších producentov odpadu v kraji ustupuje zo svojich pozícií.

Tab. č. 18: Produkcia komunálneho odpadu v jednotlivých krajoch SR v roku 2013

kraj	komunálny odpad (t/rok)	množstvo na obyvateľa (t/rok)
Banskobystrický	171 532,10	261,16
Bratislavský	262 437,38	424,39
Košický	216 319,71	272,18
Nitriansky	251 713,61	366,58
Prešovský	198 122,65	241,93
Trenčiansky	200 094,10	337,77
Trnavský	231 573,97	415,30
Žilinský	212 635,13	307,98
SR	1 744 428,65	322,0

Zdroj: Správa o stave životného prostredia SR za rok 2013

Skládkovanie odpadov zostáva aj naďalej najčastejším spôsobom nakladania s komunálnymi odpadmi - na území Žilinského kraja sa nachádza 16 skládok, ktorý nie je nebezpečný a 2 skládky na inertný odpad. V kraji sa nenachádza žiadna skládka nebezpečného odpadu ani spaľovňa komunálneho odpadu. Priemyselný odpad v kraji sa čiastočne spaľuje aj v spaľovniach na nebezpečný odpad. Zariadenie na spoluspaľovanie odpadov v Žilinskom kraji nie je prevádzkované.

Podiel separácie a zhodnocovania jednotlivých zložiek komunálneho odpadu postupne narastá. Z hľadiska separácie jednotlivých zložiek komunálneho odpadu je Žilinský kraj absolútnym lídrom v rámci SR. V Žilinskom kraji sa z celkového množstva komunálneho odpadu v roku 2013 podarilo vyseparovať 12,3 %. Uvedený trend je potrebné zastabilizovať a posilniť, a to aj prostredníctvom realizácie mixu vhodne volených nástrojov (aj informačných) a opatrení v súlade s platným Programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja.

Tab. č. 19: Skládky odpadov na území Žilinského kraja podľa okresov (r. 2012)

okres	Počet skládok odpadov	
	na odpad, ktorý nie je nebezpečný	na inertný odpad
Čadca	2	
Dolný Kubín	1	
Námestovo	1	
Tvrdošín	1	
Liptovský Mikuláš	3	
Martin	2	2
Turčianske Teplice	1	
Ružomberok	1	
Bytča	1	
Žilina	3	
SPOLU	16	2

Zdroj: Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja 2011 - 2015

V Žilinskom kraji sa nachádza 5 spaľovní odpadov, z ktorých 2 sú zamerané na spaľovanie priemyselného odpadu (Liptovský Mikuláš, Kysucké Nové Mesto), 2 na spaľovanie zdravotníckeho odpadu pri nemocniciach s poliklinikou (Čadca, Martin). Ani jedna z nich nie je spaľovňou regionálneho významu. V okrese Žilina sa nachádza aj 1 spaľovňa kafilérnych tukov.

2. INFORMÁCIA VO VZŤAHU K ENVIRONMENTÁLNE OBZVLÁŠŤ DÔLEŽITÝM OBLASTIAM, AKÝMI SÚ NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU, SÚVISLÁ EURÓPSKA SÚSTAVA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000), CHRÁNENÉ VODOHOSPODÁRSKE OBLASTI A POD.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni ochrany.

Národná sústava chránených území

Žilinský kraj je región s najväčším plošným podielom území v 2 – 5 stupni ochrany v rámci SR vyhlásených v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení. Na území kraja sa v súčasnosti nachádzajú, alebo do neho čiastočne zasahujú štyri národné parky a tri chránené krajinné oblasti.

Maloplošné chránené územia predstavuje 54 prírodných rezervácií, 38 prírodných rezervácií, 18 národných prírodných pamiatok, 40 prírodných pamiatok a 18 chránených areálov. Ako prírodné pamiatky sú chránené priamo zo zákona č. 543/2002 Z. z. v platnom znení tiež všetky jaskyne a prírodné vodopády.

Tab. č. 20: veľkoplošné chránené územia v Žilinskom kraji

Kategória	Názov	Výmera (v ha)	Výmera ochranného pásma (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
Národný park	Malá Fatra	22 630,0000	23 262,0000	1967 ako CHKO, 1988
Národný park	Veľká Fatra	40 371,3433	26 132,5817	1974 ako CHKO, 2002
Národný park	Tatranský NP	73 800,0000	30 703,0000	1948, 1987, 2003
Národný park	Nízke Tatry	72 842,0000	110 162,0000	1978, 1997
Chránená krajinná oblasť	Horná Orava	58 738,0000		1979, 2003
Chránená krajinná oblasť	Kysuce	65 462,0000		1984
Chránená krajinná oblasť	Strážovské vrchy	30 979,0000		1989

Tab. č. 21: Chránené územia v okrese Bytča

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
437	NPR	Súľovské skaly	543,2300	281,7700	1973	5
1106	PP	Súľovský hradok	16,2800	x	2001	4
1178	PP	Šarkania diera	x	x	1994, 2009	x

Tab. č. 22: Chránené územia v okrese Čadca

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
231	PP	Bukovský prameň	0,0138	x	1973, 1984	4
268	PR	Hričovec	21,1200	x	1988	5
1107	CHA	Chmúra	0,4087	x	2001	4
310	PR	Klokočovské skálie	6,1200	x	1973, 1984, 1988	5
1096	PR	Klubinský potok	0,8258	x	2000	5
314	PP	Korniansky ropný prameň	0,1710	x	1973, 1984	4
345	NPR	Malý Polom	86,1000	x	1981	5
1127	PP	Megonky	0,1670	x	2003	4
843	PR	Polková	5,0824	x	1993	4
467	NPR	Veľká Rača	313,0000	197,0000	1976	5
472	NPR	Veľký Javorník	13,9500	x	1967	5
848	PR	Veľký Polom	47,5800	x	1993	5
477	PP	Vojtovský prameň	0,0013	0,0301	1973	4
485	PP	Vychylovské prahy	0,3829	x	1973, 1984	4
486	PP	Vychylovské skálie	26,7200	x	1983	5
488	PR	Zajačkova lúka	3,9848	x	1979	4

Tab. č. 23: Chránené územia v okrese Dolný Kubín

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
220	PP	Bôrická mláka	0,6000	x	1974	4
318	PR	Dubovské lúky	16,0289	x	1980	4
275	NPR	Choč	428,0500 ¹	x	1982	5
831	PR	Javorinka	35,5200	x	1993	5
320	PP	Kraľoviansky meander	18,2300	x	1990	4
327	PR	Kunovo	11,9200	x	1980	5
357	NPR	Minčol	96,1000	x	1980	5
264	NPP	Oravské hradné bralo	3,6200	x	1974, 2001	4
370	CHA	Ostrá skala a Tupá skala	22,3000	12,9800	1972	4
397	PP	Pucovské zlepence	4,8485	x	1990	4
1034	CHA	Rieka Orava	441,7463	x	1997	4
423	NPR	Sokolec	199,2400	x	1980	5
443	NPR	Šrámková	243,6500	x	1967, 1980, 1988	5
466	PR	Veľká Lučivná	66,3800	x	1967, 1982	5

Tabuľka č. 24: Chránené územia v okrese Kysucké Nové Mesto

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
330	PP	Kysucká brána	0,6120	x	1973	5
836	PR	Ľadonhora	285,7400	x	1993	5
368	PP	Ochodnický prameň	0,0150	0,1866	1973, 1984	4
471	PP	Veľké Ostré	0,0500	x	1973, 1984	5

Tab. č. 25: Chránené územia v okrese Liptovský Mikuláš

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
215	CHA	Bodický rybník	18,5703	x	1952, 1983	4
239	NPR	Demänovská dolina	836,8800	x	1973	5
1208	CHA	Demänovská slatina	1,6664	5,4359	2012	4
240	NPP	Demänovské jaskyne	x	592,3152	1972, 2009	x
246	NPR	Ďumbier	2 043,7600	x	1973	5
253	PP	Háje	0,0800	x	1977	5
266	CHA	Hrádocké arborétum	7,2403	x	1982	4
273	PP	Hybická tiesňava	11,1800	x	1984	4
280	NPR	Jánska dolina	1 696,5300	x	1933, 1984	5
1747	NPP	Jaskyňa zlomísk	x	x	2001	x
290	PR	Jelšie	26,1000	x	1973	5
1179	PP	Kamenné mlieko	x	x	1994, 2009	x
329	NPR	Kvačianska dolina	461,7900	x	1967, 1993	5
341	PR	Machy	25,6100	x	1965	5
1181	PP	Malá Stanišovská jaskyňa	x	x	1994, 2009	x
207	PP	Mašiansky balvan	0,0056	1,2800	1965	4
360	NPR	Mních	74,7500	x	1981	5
367	NPR	Ohnište	852,2600	x	1973	5
1777	NPP	Okno	x	x	2001	x
395	NPR	Prosiecka dolina	341,7300	x	1967, 1993	5
401	CHA	Ratkovo	97,5149	x	1988	4
412	NPR	Salatín	1 192,9900	x	1982	5
219	CHA	Sielnický borovicový háj	5,5800	x	1978	4

Tab. č. 25: Chránené územia v okrese Liptovský Mikuláš - pokračovanie

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
428	NPP	Stanišovská jaskyňa	x	x	1972	x
1780	NPP	Starý hrad	x	x	2001	x
845	NPR	Suchá dolina	1 585,5400	x	1993	5
1797	NPP	Štefanová	x	x	2001	x
448	PR	Švihrová	5,6472	x	1986	4
459	NPR	Turková	107,0000	30,9500	1965	5
463	NPP	Važecká jaskyňa	x	87,3728	1972, 2010	x
1755	NPP	Veľká ľadová priepasť	x	x	2001	x
478	NPP	Vrbické pleso	0,7300	24,7100	1975	5
2265	NPP	Zápoľná	x	x	2001	x
1767	NPP	Záskočská jaskyňa	x	x	2001	x

Tab. č. 26: Chránené územia v okrese Martin

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
827	PR	Biela skala	185,0700	x	1993	5
217	NPR	Borišov	449,7400	x	1981	5
249	PR	Goľove mláky	6,8300	x	1988	4
250	PR	Hajasová	7,1700	x	1976	5
261	PR	Hrabinka	0,4000	x	1988	4
267	PR	Hrádok	6,7500	x	1976	5
300	PR	Katova skala	46,6900	x	1982	5
773	NPP	Kľacký vodopád	x	x	1992	x
303	NPR	Kľačianska Magura	204,4700	x	1976	5
305	NPR	Kláštorské lúky	85,9915	x	1974	4
337	NPR	Lysec	70,0400	x	1984	5
340	NPR	Madačov	330,6400	x	1984	5
1180	PP	Mažarná	x	x	1994, 2009	x
371	NPR	Padva	325,4600	x	1972	5
1645	NPP	Perlová jaskyňa	x	x	2001	x
446	NPR	Šútovská dolina	526,6500	x	1967, 1981	5
447	PP	Šútovská epigenéza	52,1936	x	1979	4
453	NPR	Tlstá	3 066,0400	x	1981	5
458	NPR	Turiec	89,2899	543,3089	1966, 2006	4
469	NPR	Veľká Skalná	645,2300	x	1988	5

Tab. č. 27: Chránené územia v okrese Námestovo

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
374	PR	Paráč	45,2700	x	1980	5

Tab. č. 28: Chránené územia v okrese Ružomberok

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
211	PP	Bešeňovské travertíny	0,7323	x	1951, 1984	4
262	PP	Blatné	4,2900	116,0000	1990	4
223	NPP	Brankovský vodopád	x	x	1980	x
454	PP	Bukovinka	1,8000	x	1980	4
238	NPR	Čierny kameň	34,4000	28,4200	1964	5
242	PP	Dogerské skaly	0,1690	x	1952, 1986	4
373	CHA	Háj pred Teplou dolinou	0,2000	x	1975	4
276	PR	Ivachnovský luh	10,0400	x	1982	5
278	NPR	Jánošíkova kolkáreň	243,3700	x	1964, 1993	5

Tab. č. 28: Chránené územia v okrese Ružomberok - pokračovanie

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
287	PP	Jazierske travertíny	2,2200	x	1952, 1984, 1988	4
312	PR	Korbeľka	86,1600	x	1973	5
313	NPR	Kornietová	84,0500	x	1973	5
834	PR	Kozí chrbát	37,4300	x	1993	5
325	PP	Krkavá skala	0,2619	x	1952, 1984, 1988	4
326	NPR	Kundračka	115,7900	x	1973	5
333	NPP	Liskovská jaskyňa	x	15,8545	1976	x
455	PP	Lúčanské travertíny	2,9277	3,4752	1975, 2001	4
334	NPP	Lúčanský vodopád	x	x	1974	x
350	PP	Matejkovský kamenný prúd	8,6000	x	1986	5
352	PP	Meandre Lúžňanky	1,7426	x	1988	4
839	PR	Močiar	8,1578	x	1993	4
362	PR	Mohylky	0,7481	x	1988	4
392	PP	Prielom Teplého potoka	20,9400	x	1984	5
1115	CHA	Revúca	39,2192	x	2002	4
406	PP	Rojkovská travertínová kopa	0,0144	0,2806	1971, 1984	4
429	PR	Rojkovské rašelinisko	2,8807	x	1950, 1993	4
410	NPR	Rumbáre	51,5900	x	1973	5
418	NPR	Skalná Alpa	524,5500	x	1964, 1993	5
419	PP	Skalná päšť	0,0015	19,6250	1971	4
421	PR	Sliačske travertíny	7,0162	x	1951, 1983	4
1207	PR	Smrekovica	234,7500	59,6400	2012	5
436	NPR	Suchý vrch	288,7400	x	1988, 2014	5
441	NPR	Šíp	301,5200	x	1980	5
846	PR	Turické dubiny	19,0200	x	1993	4
475	PP	Vlčia skala	1,4900	x	1952, 1984, 1988	4

Tab. č. 29: Chránené územia v okrese Turčianske Teplice

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
1109	CHA	Diviacke kruhy	1,9591	x	2001	4
1126	CHA	Ivančinské močiare	2,9300	x	2003	4
286	CHA	Jazernické jazierko	0,1618	x	1975	4
997	CHA	Mošovské aleje	0,0000	272,9200	1969	4
400	NPR	Rakšianske rašelinisko	5,5310	x	1984, 1988	4
902	CHA	Žarnovica	1,8507	x	1994	4
487	NPR	Vyšehrad	48,6500	x	1973, 1975, 1984	4

Tab. č. 30: Chránené územia v okrese Tvrdošín

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
212	NPR	Bielska skala	15,0500	x	1988	5
1055	CHA	Bratkovčik	20,3940	x	1999	4
224	NPP	Brestovská jaskyňa	x	59,3073	1979, 2008	x
294	NPR	Juráňova dolina	434,3200	x	1974	5
317	NPR	Kotlový žľab	70,7700	x	1934, 1984	5
339	PR	Mačie diery	45,6300	x	1974	5
353	PR	Medzi bormi	6,5500	x	1980	4
369	NPR	Osobitá	457,9800	x	1974	5
402	NPR	Roháčske plesá	451,6600	x	1974	5
415	NPR	Sivý vrch	112,6700	x	1974	5
462	PR	Úplazíky	31,1900	x	1974	5

Tab. č. 31: Chránené územia v okrese Žilina

Č. v št. zozname	kategória	názov chráneného územia	Rozloha (ha)	rozloha och. pásma (ha)	rok vyhlás., novelizácie	stupeň ochrany
227	PR	Brodnianka	25,9400	33,3000	1972	5
237	PR	Čierna Lutiša	26,3500	50,8200	1972	5
243	PP	Domašínsky meander	80,3700	x	1978	4
1099	CHA	Hate	0,5793	x	2000	4
270	PP	Hričovská skalná ihla	0,6300	x	1965, 1989	5
269	PP	Hričovské rífy	0,2000	x	1990	5
274	NPR	Chleb	412,8700	x	1967, 1981, 1988	5
304	NPR	Kľak	85,7100	x	1966	5
835	NPR	Kozol	91,5800	x	1993	5
321	PP	Krasniansky luh	15,2100	x	1989	5
323	NPR	Krivé	203,7200	x	1979	5
384	PP	Poluvsianska skalná ihla	1,9466	x	1965	5
393	NPR	Prípor	272,2700	x	1980	5
405	PR	Rochovica	31,5800	3,2000	1972	5
408	NPR	Rozsutec	841,5500	x	1967, 1986	5
422	PR	Sľnečné skaly	90,5400	x	1965, 1984	5
431	NPR	Starý hrad	85,4200	x	1967, 1980, 1988	5
432	NPR	Strážov	480,0100	x	1981	5
435	NPR	Suchý	429,4200	x	1979	5
445	PR	Šujské rašelinisko	10,8000	x	1983	4
451	NPR	Tiesňavy	479,2100	x	1967, 1986	5
460	PP	Turská skala	4,3800	x	1982	4
465	NPR	Veľká Bránica	332,0900	x	1967, 1980, 1988	5

Sústava chránených území NATURA 2000

Vstupom do Európskej únie prijala SR európsky systém ochrany prírody, kedy sa kladie dôraz na účinnú ochranu biotopov a druhov, pre ktoré sa vyhlasujú chránené územia. Z právneho hľadiska ide o proces implementácie dvoch smerníc ES - Smernice Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch) a Smernice rady č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (smernica o biotopoch).

Hlavným cieľom sústavy území Natura 2000 je zachovanie prírodného dedičstva a ochrany najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Natura 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, ktoré tento priaznivý stav nenarušujú. Zaradenie území do sústavy NATURA umožní získať zo štátneho rozpočtu, prípadne z fondov EÚ finančné prostriedky na šetrné hospodárenie, ktoré zabezpečí zachovanie, resp. obnovu chránených fenoménov.

Sústavu Natura 2000 tvoria 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia;
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územia sú biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov, najmä v oblasti ich hniezdenia, preperovania, zimovania ako aj miesta ich odpočinku na ich magračných trasách. Národný zoznam navrhovaných vtáčích území (CHVÚ) bol vyhlásený na základe implementácie Smernice č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov. Táto smernica reguluje činnosti, ktoré vážne ohrozujú druhy vtákov tak, aby nedochádzalo k úmyselnému zabíjaniu, poškodzovaniu a obmedzovaniu vtáčích druhov, poškodzovaniu hniezd a hniezdných biotopov.

Tab. č. 32: Prehľad chránených vtáčích území v Žilinskom kraji

Kód lokality	Názov CHÚ	Celková výmera (ha)	Útvár ŠOP SR	Lokalizácia chráneného územia	
				Okres	Zasiahnuté katastrálne územie v ŽSK
SKCHVU008	Horná Orava	66 162	CHKO Horná Orava	Čadca, Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín	Nová Bystrica, Harvelka, Riečnica, Zázrivá, Oravská Polhora, Mútne, Námestovské Pilsko, Sihelné, Rabčice, Oravské Veselé, Rabča, Novot', Zubrohlava, Bobrov, Klin, Námestovo, Oravská Jasenica, Beňadovo, Zákamenné, Krušetnica, Slanica, Breza, Lokca, Oravská Lesná, Vavrečka, Ťapešovo, Lomná, Vasilov, Vaňovka, Babín, Hruštín, Trstená, Oravské Hámre, Ústie nad Priehradou, Osada, Hladovka, Suchá Hora, Liesek, Vitanová, Čimhová

Tab. č. 32: Prehľad chránených vtáčích území v Žilinskom kraji - pokračovanie

Kód lokality	Názov CHÚ	Celková výmera (ha)	Útvar ŠOP SR	Lokalizácia chráneného územia	
				Okres	Zasiahnuté katastrálne územie v ŽSK
<u>SKCHVU013</u>	Malá Fatra	71 481	NP Malá Fatra	Čadca, Dolný Kubín, Martin, Námestovo, Ružomberok, Žilina	Riečnica, Zázrivá, Oravský Podzámok, Mokradská Hoľa, Kubínska Hoľa, Veličná, Kňažia, Záskalie pri Dolnom Kubíne, Veľký Bysterec, Revišné, Beňova Lehota, Párnica, Istebné, Kraľovany, Žaškov, Šútovo, Turany, Sučany, Lipovec, Turčianske Kľačany, Vrútky, Priekopa, Záturčie, Martin, Bystrica, Trebostovo, Trnovo, Valča, Turčiansky Peter, Lazany, Slovany, Kláštor pod Znievom, Vrúcko, Oravská Lesná, Lomná, Hruštín, Kľačno, Stankovany, Horná Tižina, Terchová, Belá, Varín, Krasňany, Dolná Tižina, Strečno, Stráňavy, Nezbudská Lúčka, Višňové, Turie, Poluvsie nad Rajčankou, Stránske, Kunerad, Kamenná Poruba, Ďurčiná, Rajec, Rajecká Lesná, Fačkov
<u>SKCHVU028</u>	Strážov. vrchy	59 586	Žilinský Trenčiansky	Bytča, Žilina, Bánovce nad Babravou, Ilava, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Trenčín	Hričovské Podhradie, Paština Závada, Peklina, Lietava, Podhorie, Babkov, Lietavská Svinná, Zbyňov, Jasenové, Malá Čierna, Veľká Čierna, Fačkov, Čičmany, Predmier, Hlboké nad Váhom, Hrabové, Jablonové pod Súľovom, Maršová, Súľov-Hradná
<u>SKCHVU018</u>	Nízke Tatry	96 951	NP Nízke Tatry	Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok, Banská Bystrica	Horná Lehota, Partizánska Ľupča, Malatíny, Kráľovská Ľubefa, Ploštín, Svätý Kríž, Demänová, Bodice, Závažná Poruba, Liptovský Ján, Dúbrava, Ilanovo, Liptovské Kľačany, Pavčina Lehota, Lazisko, Demänovská Dolina, Liptovská Porúbka, Kráľova Lehota, Malužiná, Nižná Boca, Vyšná Boca, Ružomberok, Liptovské Sliače, Ludrová, Liptovská Štiavnica, Liptovská Osada, Liptovská Lúžna
<u>SKCHVU030</u>	Tatry	54 717	TANAP	Liptovský Mikuláš, Poprad, Tvrdošín	Huty, Bobrovec, Liptovský Trnovec, Kvačany, Jalovec, Jamník, Pribylina, Žiar, Babky, Liptovské Matiašovce, Smrečany, Kanská, Jakubovany, Liptovská Kokava, Hybe, Východná, Važec, Okoličné, Vavrišovo, Ždiar, Vitanová, Habovka, Zuberec
<u>SKCHVU033</u>	Veľká Fatra	60 480	Žilinský, Banskobystrický	Martin, Ružomberok, Turčianske Teplice, Banská Bystrica	Nolčovo, Turčianska Štiavnička, Podhradie nad Váhom, Kanské, Sklabinský Podzámok, Sklabiňa, Záborie, Turčianske Jaseno, Belá - Dulice, Necpaly, Folkušová, Blatnica, Ľubochňa, Hubová, Ružomberok, Liptovská Osada, Liptovská Lúžna, Liptovské Revúce, Mošovce, Rakša, Háj, Dolná Štubňa, Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček

Tab. č. 32: Prehľad chránených vtáčích území v Žilinskom kraji - pokračovanie

Kód lokality	Názov CHÚ	Celková výmera (ha)	Útvár ŠOP SR	Lokalizácia chráneného územia	
				Okres	Zasiahnuté katastrálne územie v ŽSK
<u>SKCHVU050</u>	Chočské vrchy	16 817	TANAP	Ružomberok, Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš	Komjatná, Liptovská Teplá, Bešeňová, Kalameny, Dlhá Lúka, Valaská Dubová, Turík, Madočany, Lúčky, Lisková, Huty, Lžipovec, Kvačany, Liptovská Anna, Malé Borové, Prosiek, Liptovská Sielnica Sestrč, Veľké Borové, Jasenová, Leštiny, Malatiná, Osádka, Vyšný Kubín, Žaškov

Zdroj: www.sopsr.sk

Územia európskeho významu

Územia európskeho významu sú na Slovensku tvorené územiami, na ktorých sa nachádzajú biotopy alebo druhy európskeho významu na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia. Boli vytypované v rámci implementácie smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. Národný zoznam území európskeho významu bol schválený uznesením vlády č. 239/2004 SR a zverejnený vo Výnose MŽP SR č.3/2004.1. Výber týchto území bol postavený na vedeckých princípoch, pričom zohľadňuje celkové rozšírenie biotopu alebo biotopu druhu uvedených v prílohách smernice o biotopoch na území veľkého Slovenska. Významná časť navrhovaných území európskeho významu je už v súčasnosti chránená v rámci národnej sústavy chránených území.

Európska komisia vyžaduje od členských štátov dostatočné zastúpenie biotopov a biotopov druhov v územiach zaradených do sústavy NATURA 2000 z hľadiska zachovania ich priaznivého stavu v rámci ich jednotlivých biogeografických regiónov. K vytypovaným 381 územiám európskeho významu bolo vytypovaných ďalších 97 území pre ochranu biotopov a druhov európskeho významu, ktoré neboli dostatočne zastúpené v národnom zozname území európskeho významu, schváleného v roku 2004. V októbri 2011 bol uznesením vlády SR č. 577/2011 národný zoznam rozšírený o uvedených 97 lokalít.

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
SKUEV 0256	Strážovské vrchy	CHKO Strážovské vrchy	29972,99	Bytča, Žilina	Hlboké nad Váhom, Hrabové, Jablonové, Maršová, Predmier, Súľov-Hradná, Babkov, Čičmany, Fačkov, Lietava, Hričovské Podhradie,
<u>SKUEV0642</u>	Javornický hrebeň	CHKO Kysuce	1356,24	Bytča, Čadca	Makov, Štiavnik
<u>SKUEV0643</u>	Ráztocképenovcové pramenisko	CHKO Kysuce	0,71	Bytča	Štiavnik
<u>SKUEV0644</u>	Petrovička	CHKO Kysuce	16,96	Bytča	Petrovice
<u>SKUEV0101</u>	Klokočovské rašeliniská	CHKO Kysuce	36,72	Čadca	Klokočov

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji - pokračovanie

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
SKUEV0288	Kysucké Beskydy	CHKO Kysuce	7000,95	Čadca, Dolný Kubín	Harvelka, Horná Tižina, Klubina, Lutiše, Nová Bystrica, Oščadnica, Riečnica, Stará Bystrica, Zborov nad Bystricou, Terchová, Zázrivá
<u>SKUEV0289</u>	Chmúra	CHKO Kysuce	0,94	Čadca	Nová Bystrica
<u>SKUEV0642</u>	Javornický hrebeň	CHKO Kysuce	1356,24	Bytča, Čadca,	Makov, Štiavnik
<u>SKUEV0647</u>	Bystrické síhly	CHKO Kysuce	13,6	Čadca	Nová Bystrica, Stará Bystrica
<u>SKUEV0648</u>	Príslop	CHKO Kysuce	19,17	Čadca	Oščadnica
<u>SKUEV0655</u>	Predmieranka	CHKO Kysuce	23,27	Čadca	Klokočov, Turzovka
<u>SKUEV0657</u>	Malý Polom	CHKO Kysuce	208,82	Čadca	Klokočov, Burkov vrch
<u>SKUEV0671</u>	Olešnianske rašeliniská	CHKO Kysuce	44,51	Čadca	Klokočov, Burkov vrch
<u>SKUEV0777</u>	Starobystrické penové pramenisko	CHKO Kysuce	10	Čadca	Stará Bystrica
<u>SKUEV0185</u>	Pramene Hruštinky	CHKO Horná Orava	217,24	Dolný Kubín, Námestovo	Hruštín, Kubínska Hoľa
<u>SKUEV0192</u>	Prosečné	TANAP	2300,46	Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš	Dlhá Lúka, Ižipovce, Liptovská Anna, Malatiná, Prosiek, Veľké Borové, Kvačany
<u>SKUEV0238</u>	Veľká Fatra	NP Veľká Fatra	46349,42	Dolný Kubín, Martin, Ružomberok, Turčianske Teplice	Belá Dulice, Hubová, Kraľovany, Krpeľany, Liptovské Revúce, Ľubochňa, Nolčovo, Podhradie nad Váhom, Rakša, Ružomberok, Sklabinský Podzámok, Stankovany, Turčianska Štiavnička, Turčianske Jaseno, Blatnica, Folkušová, Liptovská Osada, Mošovce, Necpaly

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji - pokračovanie

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
<u>SKUEV0243</u>	Orava	CHKO Horná Orava	420,69	Dolný Kubín, Tvrdošín, Ružomberok	Bziny, Dlhá nad Oravou, Dolná Lehota, Dolný Kubín, Horná Lehota, Istebné, Kňažica, Kraľovany, Krásna Hôrka, Krivá, Malý Bysterec, Medzibrodie nad Oravou, Mokrad', Nižná, Oravský Podzámok, Párnica, Podbiel, Poruba-Gecel', Sedliacka Dubová, Stankovany, Tvrdošín, Veličná, Veľký Bysterec, Zábrež, Zásكالie,
<u>SKUEV0251</u>	Zázrivské lazy	NP Malá Fatra	2928,15	Dolný Kubín	Zázrivá
<u>SKUEV0252</u>	Malá Fatra	NP Malá Fatra	22253,17	Dolný Kubín, Žilina, Martin	Belá, Dolná Tižina, Krasňany, Istebné, Kraľovany, Lipovec, Nezbudská Lúčka, Párnica, Sučany, Šútovo, Terchová, Turany, Turčianske Kľačany, Varín, Veličná, Zázrivá
<u>SKUEV0253</u>	Váh	TANAP	296,78	Dolný Kubín, Žilina, Ružomberok	Bešeňová, Hrboltová, Hubová, Kraľovany, Likavka, Liptovská Teplá, Lisková, Ľubochňa, Ružomberok, Stankovany, Švošov, Turík
<u>SKUEV0305</u>	Choč	TANAP	1626,54	Dolný Kubín, Ružomberok	Lisková, Lúčky, Martinček, Valaská Dubová, Jasenová, Likavka, Turík, Vyšný Kubín
<u>SKUEV0663</u>	Šíp	NP Malá Fatra	1794,31	Dolný Kubín, Ružomberok	Stankovany, Žaškov
<u>SKUEV0058</u>	Tlstá	NAPANT	292,52	Liptovský Mikuláš, Ružomberok	Liptovská Lúžna, Partizánska Ľupča
<u>SKUEV0059</u>	Jelšie	NAPANT	28,19	Liptovský Mikuláš	Bodice, Pavčina Lehota
<u>SKUEV1059</u>	Jelšie	NAPANT	8,79	Liptovský Mikuláš	Pavčina Lehota
<u>SKUEV0060</u>	Chraste	NAPANT	13,73	Liptovský Mikuláš	Dúbrava, Svätý Kríž
<u>SKUEV0061</u>	Demánovská slatina	NAPANT	1,67	Liptovský Mikuláš	Demánová
<u>SKUEV0141</u>	Belá	TANAP	327,21	Liptovský Mikuláš	Dovalovo, Liptovská Kokava, Liptovský Hrádok, Liptovský Peter, Pribylina, Vavrišovo
<u>SKUEV0142</u>	Hybica	TANAP	23,46	Liptovský Mikuláš	Hybe

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji - pokračovanie

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
<u>SKUEV0143</u>	Biely Váh	TANAP	36,22	Liptovský Mikuláš	Hybe, Važec, Východná
<u>SKUEV0150</u>	Červený Grúň	NAPANT	245,44	Liptovský Mikuláš	Partizánska Ľupča
<u>SKUEV0194</u>	Hybická tiesňava	TANAP	564,08	Liptovský Mikuláš	Hybe, Východná
<u>SKUEV1197</u>	Salatín	NAPANT	19,07	Ružomberok	Liptovská Lúžna,
<u>SKUEV0197</u>	Salatín	NAPANT	3345	Liptovský Mikuláš, Ružomberok	Liptovská Lúžna, Liptovská Štiavnica, Partizánska Ľupča, Ružomberok
<u>SKUEV0228</u>	Švihrová	TANAP	3,47	Liptovský Mikuláš	Jamník
<u>SKUEV0296</u>	Turková	NAPANT	403,06	Liptovský Mikuláš	Východná
<u>SKUEV0300</u>	Skribňovo	NAPANT	126,3	Liptovský Mikuláš	Malužiná
<u>SKUEV0306</u>	Pod Suchým hrádkom	TANAP	752,72	Liptovský Mikuláš	Pribylina
<u>SKUEV0308</u>	Machy	TANAP	165,82	Liptovský Mikuláš	Liptovská Kokava
<u>SKUEV0310</u>	Kráľovohorské Tatry	NAPANT	30478,97	Liptovský Mikuláš	Kráľova Lehota, Malužiná, Nižná Boca, Východná, Vyšná Boca
<u>SKUEV1310</u>	Kráľovohorské Tatry	NAPANT	70,93	Liptovský Mikuláš	Hybe, Kráľova Lehota, Liptovská Teplička, Východná
SKUEV 0302	Ďumbierske Tatry	NAPANT	44028,46	Liptovský Mikuláš	Liptovské Kľačany, Vyšná Boca, Demänovská Dolina, Dúbrava, Iľanovo, Liptovská Lúžna, Liptovská Osada, Liptovská Porúbka, Liptovský Ján, Nižná Boca, Partizánska Ľupča, Pavčina Lehota, Ploštín, Závažná Poruba
<u>SKUEV0240</u>	Kľak	NP Malá Fatra	83,37	Martin, Žilina	Fačkov, Vrúcko
<u>SKUEV0381</u>	Dielnice	NP Veľká Fatra	104,82	Martin	Kláštôr pod Znievom
<u>SKUEV0382</u>	Turiec a Blatnický potok	NP Veľká Fatra	264,2	Martin, Turčianske Teplice	Blatnica, Ďanová, Dolný Turček, Dvorec nad Turcom, Ivančiná, Slovenské Pravno, Abramová, Benice, Blažovce, Bystrička, Dolná Štubňa, Dubové, Jazemica, Kaľamenová, Kláštôr pod Znievom, Košťany nad Turcom, Laskár, Martin, Příbovce, Rakovo, Sklené, Socovce, Valentová, Veľký Čepčín

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji - pokračovanie

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
<u>SKUEV0664</u>	Uholníky	NP Malá Fatra	7,45	Martin	Turany
<u>SKUEV0665</u>	Strečnianske meandre Váhu	NP Malá Fatra	67,7	Martin, Žilina	Lipovec, Strečno, Nezbudská Lúčka, Vrútky
<u>SKUEV0187</u>	Rašeliniská Oravských Beskýd	CHKO Horná Orava	130,94	Námestovo	Mútne, Oravská Polhora
<u>SKUEV0188</u>	Pilsko	CHKO Horná Orava	701,08	Námestovo	Mútne, Námestovské Pilsko, Oravské Veselé
<u>SKUEV0189</u>	Babia hora	CHKO Horná Orava	504,32	Námestovo	Oravská Polhora
<u>SKUEV0190</u>	Slaná voda	CHKO Horná Orava	221,61	Námestovo	Oravská Polhora, Rabčice
<u>SKUEV0191</u>	Rašeliniská Bielej Oravy	CHKO Horná Orava	39,17	Námestovo	Beňadovo, Breza, Klin, Mútne
<u>SKUEV0304</u>	Oravská vodná nádrž	CHKO Horná Orava	252,11	Námestovo	Bobrov, Slanica
<u>SKUEV0658</u>	Ústie Bielej Oravy	CHKO Horná Orava	45,36	Námestovo	Námestovo, Vavrečka
<u>SKUEV0659</u>	Koleňová	CHKO Horná Orava	77,56	Námestovo	Zákamenné
<u>SKUEV0660</u>	MacangovBeskyd	CHKO Horná Orava	16,1	Námestovo	Oravská Lesná
<u>SKUEV0661</u>	Hruštínska hoľa	CHKO Horná Orava	159,5	Námestovo	Hruštín, Lomná
<u>SKUEV0662</u>	Vasíľovská hoľa	CHKO Horná Orava	48,66	Námestovo	Hruštín
<u>SKUEV0164</u>	Revúca	NP Veľká Fatra	35,86	Ružomberok	Liptovská Osada, Liptovské Revúce, Ružomberok
<u>SKUEV0198</u>	Zvolen	NAPANT	2590,07	Ružomberok	Liptovská Osada, Liptovské Revúce
<u>SKUEV0254</u>	Močiar	NP Malá Fatra	7,72	Ružomberok	Stankovany
<u>SKUEV1152</u>	Sliačske travertíny	NAPANT	0,23	Ružomberok	Liptovská Štiavnica
<u>SKUEV0152</u>	Sliačske travertíny	NAPANT	7,06	Ružomberok	Liptovské Sliače
<u>SKUEV0147</u>	Žarnovica	NP Veľká Fatra	18,29	Turčianske Teplice	Čremošné Dolná Štubňa
<u>SKUEV0241</u>	Svrčinník	CHKO Poľana	219,84	Turčianske Teplice	Čremošné, Horná Štubňa, Turček
<u>SKUEV0057</u>	Rašeliniská Oravskej kotliny	CHKO Horná Orava	839,62	Tvrdošín	Suchá Hora, Hladovka, Trstená
<u>SKUEV0145</u>	Medzi bormi	TANAP	8,11	Tvrdošín	Habovka, Zuberec

Tab. č. 33: Prehľad území európskeho významu v Žilinskom kraji - pokračovanie

Identifikačný kód	Názov chráneného územia	Správa CHÚ	Celková výmera (ha)	Lokalizácia chránených území v rámci ŽSK	
				Okres	Dotknuté katastrálne územie
<u>SKUEV0193</u>	Zimník	CHKO Horná Orava	37,73	Tvrdošín	Liesek, Trstená
<u>SKUEV0222</u>	Jelešňa	CHKO Horná Orava	65,56	Tvrdošín	Oravské Hámre, Osada, Trstená, Hladovka, Liesek
<u>SKUEV0307</u>	Tatry	TANAP	66994,27	Tvrdošín, Liptovský Mikuláš	Pribylina, Východná, Bobrovec, Habovka, Jakubovany, Jalovec, Jamník, Konská, Liptovské Matiašovce, Liptovský Trnovec, Okoličné, Smrečany, Vitanová, Zuberec, Žiar, Kvačany
<u>SKUEV0221</u>	Varínka	NP Malá Fatra	118,69	Žilina	Belá, Dolná Tížina, Krasňany, Lysica, Stráža, Terchová, Varín
<u>SKUEV0239</u>	Kozol	NP Malá Fatra	67,7	Žilina, Martin	Lipovec, Strečno, Nezbudská Lúčka, Vrútky
<u>SKUEV0255</u>	Šujské rašelinisko	NP Malá Fatra	13,02	Žilina	Rajecká Lesná
<u>SKUEV0667</u>	Slnečné skaly	NP Malá Fatra	88,14	Žilina	Porúbka, Poluvsie nad Rajčankou

Zdroj: www.sopshr.sk

Územia chránené v zmysle medzinárodných dohovorov

V rámci medzinárodných dohovorov platí na území Slovenska niekoľko dôležitých zmlúv a dohovorov, ktoré majú za cieľ výraznejšie zachovanie svetového dedičstva na Zemi. Podľa nich sú vyčlenené chránené územia a lokality, ktoré nie sú kategóriou chráneného územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z., ale tvoria významnú základňu pre rozvoj vedy a prezentácie ochrany prírody v zahraničí. Tieto územia môžu súčasne patriť aj do národnej sústavy chránených území, alebo do navrhovanej európskej súvislej sústavy chránených území Natura 2000.

V zmysle Medzinárodnej dohody UNESCO o ochrane významných prírodných krás v rámci programu „Človek a biosféra“ bola v roku 1993 spoločne s Poľskou časťou Tatranského národného parku vyhlásená Biosférická rezervácia Tatry.

V zmysle dohovoru o mokradiach majúcih medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva a protokole o jeho zmene – tzv. Ramsarský dohovor. Prehľad Ramsarských lokalít v ŽSK je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 34: Prehľad Ramsarských lokalít v Žilinskom kraji

Názov Ramsarskej lokality	Výmera (ha)	Okres	Dotknuté katastrálne územie
Mokrade Turca	466	Martin, Turčianske Teplice	Abramová, Benice, Blatnica, Blázovce, Bystrička, Dolná Štubňa, Dolný Turček, Dubové, Dvorec nad Turcom, Ďanová, Ivančiná, Jazernica, Kaľamenová, Kláštor pod Znievom, Košťany nad Turcom, Laskár, Ležiachov, Martin, Moškovec, Pribovce, Rakovo, Sklené, Slovany, Slovenské Pravno, Šocovce, Trebostovo, Trnovo, Turčiansky Ďur, Turčiansky Peter, Turčianske Teplice, Valentová, Veľký Čepčín
Mokrade Oravskej kotliny	9 264	Námestovo, Tvrdošín	Bobrov, Hladovka, Klin, Liesek, Námestovo, Oravské Hámre, Osada, Slanica, Suchá Hora, Štefanov, Ústie nad Priehradou, Trstená
Rieka Orava a jej prítoky	865	Dolný Kubín, Tvrdošín	Bziny, Čimhová, Dlhá nad Oravou, Dolný Kubín, Habovka, Horná Lehota, Chlebnice, Istebné, Kraľovany, Krivá, Liesek, Medzibrodie nad Oravou, Nižná, Oravská Poruba, Oravský Biely Potok, Oravský Podzámok, Párnica, Podbiel, Pribiš, Pucov, Sedliacka Dubová, Stankovany, Trstená, Tvrdošín, Veličná, Vitanová, Zázrivá, Žaškov

Zdroj: Zmeny a doplnky ÚPN VÚC Žilinského kraja

Na základe Dohovoru UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva bola v roku 1993 do Zoznamu prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO zaradená Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec v prírodnom rámci. V roku 2008 bolo do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO zapísaných deväť Drevených kostolov slovenskej časti Karpatského oblúka, pričom sa dva z nich, rímsko-katolícky kostol Všetkých svätých v Tvrdošíne, evanjelický artikulárny kostol v Leštínach, nachádzajú v Žilinskom samosprávnom kraji.

Do územia ŽSK zasahujú aj bilaterálne chránené územia:

- CHKO Kysuce - CHKO Beskydy s Poľskom
- CHKO Kysuce - Zywiecki Park Krajobrazowy
- CHKO Horná Orava - Zywiecki Park Krajobrazowy a Babiogórski Park Narodowy
- Tatranský národný park - Tatrzański Park Narodowy

Vodohospodársky chránené územia

Na území ŽSK sa nachádza viacero území, ktoré z dôvodu významnej prirodzenej akumulácie vôd boli vyhlásené za *chránenú vodohospodársku oblasť (CHVO)* (§ 31 zákona č. 364/2004 Z. z. v platnom znení – vodný zákon). Celková plocha CHVO na území Žilinského kraja je 4547 km².

Chránená vodohospodárske oblasti v Žilinskom kraji:

- CHVO Strážovské vrchy
- CHVO Beskydy-Javorníky
- CHVO Veľká Fatra
- CHVO Nízke Tatry

Ďalej boli v regióne vymedzené citlivé a zraniteľné oblasti povrchových vôd v okresoch Bytča (3), Martin (7), Ružomberok (1), Turčianske Teplice (15) a Žilina (5).

3. CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA V OBLASTIACH, KTORÉ BUDÚ VÝZNAMNE OVPLYVNENÉ

Kvalita jednotlivých zložiek životného prostredia v Žilinskom kraji je zhodnotená v analytickej časti správy o hodnotení v kapitole: „III.1. Informácia o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať“.

Kvalita životného prostredia je jedným z rozhodujúcich faktorov vplývajúcich na zdravie a priemerný vek obyvateľstva. Jej priaznivý vývoj je základným predpokladom pre dosiahnutie pozitívnych trendov v základných ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva.

Zdravie je definované ako stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody, nielen neprítomnosť choroby je výsledkom vzťahov medzi ľudským organizmom a sociálno-ekonomickými, fyzikálnymi, chemickými a biologickými faktormi životného prostredia, pracovného prostredia a spôsobom života.

V súčasnosti dostupné údaje neumožňujú dostatočne kvantitatívne určiť podiel kontaminácie životného prostredia na vývoji zdravotného stavu. Vplyv životného prostredia sa odhaduje na 15 - 20 %. V každom prípade ide o nezanedbateľnú zložku.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života pri narodení. Vývoj strednej dĺžky života pri narodení u mužov v Žilinskom kraji zaznamenal v období rokov 2001 až 2009 mierne rastúcu tendenciu, pričom v danom období došlo k priemernému ročnému nárastu o 0,1575 roka a absolútnemu nárastu o 1,49 roka. Vývoj strednej dĺžky života pri narodení u žien v Žilinskom kraji sa taktiež vyznačoval v období rokov 2001 až 2009 mierne rastúcim trendom, pričom v danom období došlo k priemernému ročnému nárastu o 0,0803 roka a absolútnemu nárastu o 0,57 roka.

Koncentrácia obyvateľstva, výroba, doprava a produkcia širokého spektra odpadov výrazne negatívne ovplyvňujú kvalitu životného prostredia miest. Miera urbanizovanosti (podiel obyvateľstva žijúceho v mestách) vo všetkých krajoch Slovenska postupne klesá, čo je spôsobené najmä procesom suburbanizácie. V rámci miery urbanizácie samosprávnych krajov je Žilinský kraj na 5. mieste. Na druhej strane protiváhou urbanizovaného územia je vysoká výmera chránených území a vysoký podiel vidieckej krajiny v Žilinskom kraji, čo vytvára sociálne, bezpečnostné a environmentálne kvality tohto prostredia.

Hoci prevažná časť populácie v Žilinskom kraji žije vo vidieckom prostredí, a taktiež migračný trend je v prospech vidieka, v skutočnosti sa obyvatelia miest sťahujú prevažne do ich bezprostrednej blízkosti (do zázemia mesta a blízkych obcí). V skutočnosti dochádza k rozširovaniu mestských aglomerácií, ktoré dnes netvoria kompaktnú zastavanú plochu a v blízkej budúcnosti splynú s mestom. Tento jav spôsobí priblíženie urbanizovaného územia k prírodne zachovalým a hodnotným územiám a zväčší tlak na ich zapojenie do spoločenského, kultúrneho a hospodárskeho života na princípoch trvaloudržateľného rozvoja. Čím väčší bude rozdiel medzi urbanizovaným typom krajiny a prírodných typov území, tým budú tieto územia atraktívnejšie pre turizmus, zážitkové a poznávacie aktivity a relax.

Tab. č. 35: Stupeň urbanizácie v samosprávnych krajoch SR v rokoch 2006 - 2010

Kraj	Stupeň urbanizácie (%)				
	2006	2007	2008	2009	2010
Banskobystrický	53,72	53,64	53,47	53,36	53,21
Bratislavský	82,91	82,62	82,3	82,07	81,71
Košický	56,03	55,89	55,72	55,54	55,39
Nitriansky	47,19	47,02	46,8	46,63	46,47
Trenčiansky	57,12	56,99	56,8	56,6	56,41
Trnavský	49,07	48,79	48,57	48,37	48,13
Prešovský	49,54	49,4	49,25	49,05	48,76
Žilinský	50,58	50,47	50,3	50,09	49,9

Zdroj: ŠÚ SR

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí úmrtnosť. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Vývoj priemerného veku obyvateľov v Žilinskom kraji zaznamenal v období rokov 2001 až 2009 mierny nárast, pričom došlo v sledovanom období k priemernému ročnému nárastu o 0,307 roka a absolútnemu nárastu o 2,45 roka.

V Žilinskom kraji došlo k zvýšeniu počtu zdravotníckych zariadení, a to z 1421 v roku 2003 na 1611 zariadení v roku 2012. Je to spôsobené najmä znižovaním počtu lôžok v ústavnej starostlivosti a náraste dopytu po ambulantnej starostlivosti.

Tab. č. 36: Prehľad zdravotníckych zariadení v Žilinskom kraji

Druh zdravotníckeho zariadenia	Počet
Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti	1 262
Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti	24
Polikliniky	10
Nemocnice	7
Psychiatrické liečebne	1
Odborné liečebné ústavy	1
CPLDZ	2
LDCH	1
LSPP	26
Verejné lekárne	212
Pobočky verejných lekární	17
Nemocničné lekárne	7
Výdajne zdravotníckych pomôcok	21

Zdroj: interné materiály ŽSK

Tab. č. 37: Prehľad nemocníc v Žilinskom kraji podľa zriaďovateľskej pôsobnosti

Zriaďovateľská pôsobnosť	Názov	Okres
Ministerstvo obrany SR	Ústredná vojenská nemocnica Ružomberok - fakultná nemocnica	Ružomberok
Ministerstvo zdravotníctva SR	Univerzitná nemocnica Martin	Martin
	Fakultná nemocnica s poliklinikou Žilina	Žilina
Žilinský samosprávny kraj	Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca	Čadca
	Dolnooravská nemocnica s poliklinikou MUDr. L. Nádaši Jegého Dolný Kubín	Dolný Kubín
	Liptovská nemocnica s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš
	Hornooravská nemocnica s poliklinikou Trstená	Trstená
	KRANKAS, s.r.o.	Žilina
Neštátne polikliniky	ŽILPO, s.r.o.	Žilina
	MEDICENTRUM, s.r.o.	Bytča
	MEDCENTRUM, s.r.o.	Žilina
	ZDRAVIE, s.r.o.	Martin
	Martinská POLIKLINIKA, s.r.o.	Martin
	ŽOS Medika, s.r.o.	Vrútky
	ADMEUM, s.r.o., poliklinika	Martin

Zdroj: interné materiály ŽSK

Napĺňaním stanovených strategických, špecifických cieľov, opatrení a indikatívnych aktivít, PHSR ŽSK 2014 – 2020 a pri rešpektovaní platnej legislatívy SR, predpokladáme vo všeobecnosti významne pozitívny dopad dokumentu na zlepšenie zdravia a zabezpečenie vysokej úrovne kvality životného prostredia v Žilinskom kraji.

Návrhom opatrení a aktivít smerujúcich k zlepšeniu kvality životného prostredia a zlepšeniu zdravia a sociálnej situácia obyvateľstva sa zaoberajú špecifické ciele 1.4, 3.2 a 3.3 PHSR ŽSK 2014 – 2020. Ich konkrétne vplyvy na úroveň kvality životného prostredia a zdravotný stav obyvateľstva v Žilinskom kraji prostredníctvom napĺňania aktivít navrhovaných PHSR ŽSK 2014 – 2020 však nie je možné vyhodnotiť vzhľadom na ich indikatívny charakter bez konkrétneho priemetu do územia.

4. ENVIRONMENTÁLNE PROBLÉMY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH PROBLÉMOV, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

PHSR ŽSK 2014 - 2020 sa zaoberá riešením environmentálnych problémov vrátane zdravotných problémov vo všeobecnej rovine, a to prostredníctvom naplňovania vrcholového cieľa prostredníctvom strategických a špecifických cieľov rozvoja a k nim priradených opatrení a na ne naviazaných indikatívnych aktivít.

Tab. č. 38: Environmentálne problémy ŽSK identifikované v procese spracovania PHSR ŽSK 2014 - 2020

Identifikovaný environmentálny problém	Navrhované opatrenia špecifických cieľov strategickej časti PHSR 2014 - 2020
nedobudovanosť nadradenej cestnej infraštruktúry a dopravná zaťaženosť a stav jestvujúcej cestnej siete	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
absencia harmonizácie a integrácie prímestskej autobusovej dopravy s ostatnými druhmi verejnej osobnej dopravy vrátane individuálnej a ekologickej dopravy	1.2.2, 1.2.3, 1.2.6,
potreba investícií do železničnej infraštruktúry s cieľom zatriť verejnú aj nákladnú prepravu	1.2.1, 1.2.2,
nedostatočná infraštruktúra pre rozvoj nemotorovej dopravy	1.2.3, 1.2.4, 1.2.5, 1.2.6, 4.2.4
nedostatočné odkanalizovanie vybraných častí regiónu	1.4.1
nízky stupeň separácie a zhodnocovania odpadu, nedostatočné kapacity pre likvidáciu odpadu	1.4.2
znečistenie ovzdušia spôsobené ekonomickými aktivitami v rámci kraja a zastaranými vykurovacími technológiami na lokálnej úrovni	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3
nedostatočná kvalita ovzdušia najmä v centrách osídlenia	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3
existencia environmentálnych záťaží a čiernych sládok	1.4.2
nastávajúce zmeny klímy	1.3.3, 1.3.4, 4.1.6
nedostatočná kvalita občianskej infraštruktúry z hľadiska energetickej efektívnosti	1.3.2
nedostatočne rozvinutá sieť poskytovania terénnej formy sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti	3.3.1, 3.3.3, 3.3.6, 3.3.7
nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov energie	1.3.1, 4.1.6

Je potrebné poznamenať, že PHSR 2014 - 2020 nenavrhne také opatrenia, ktoré by v sebe zahŕňali negatívne sociálno-ekonomické a environmentálne dopady na územie kraja, resp. by negatívne ovplyvňovali kvalitu života jeho obyvateľov. Práve naopak, jeho úlohou je navrhnúť riešenia pre taký socio-ekonomický rozvoj územia, ktorý bude využívať všetky zdroje (ľudské, prírodné, kultúrne, finančné a pod.) pri zachovaní kvalitného životného prostredia. Z hľadiska minimalizácie negatívnych vplyvov na životné prostredie kraja je potrebné v etape predprojektovej i projektovej prípravy rozvojových zámerov postupovať v zmysle platnej legislatívy a pri ich umiestňovaní v území ostupovať v zmysle platných územných plánov obcí a miest. Významným je taktiež individuálne hodnotenie vplyvov

všetkých navrhovaných investičných zámerov a činností v prípade splnenia parametrov hodnotených činností v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z.

5. ENVIRONMENTÁLNE ASPEKTY VRÁTANE ZDRAVOTNÝCH ASPEKTOV ZISTENÝCH NA MEDZINÁRODNEJ, NÁRODNEJ A INEJ ÚROVNI, KTORÉ SÚ RELEVANTNÉ Z HĽADISKA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU, AKO AJ TO, AKO SA ZOHLADNILI POČAS PRÍPRAVY STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Pri určovaní environmentálnych cieľov a priorít Žilinského samosprávneho kraja boli identifikované relevantné platné medzinárodné, národné a regionálne dokumenty, ktoré podporujú záujmy starostlivosti o životné prostredie alebo podporujú uplatňovanie princípov trvalo udržateľného rozvoja:

Národná úroveň:

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Zmien a doplnkov č. 1,
- Partnerská dohoda,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2010,
- Národný program reforiem 2011 - 2014,
- Strategický plán rozvoja a údržby ciest na úrovni regiónov,
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy v SR do roku 2020, ako príloha Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020,
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR,
- Vodný plán Slovenska,
- Koncepcia vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015,
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR vrátane neskorších aktualizácií,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 - 2030,
- Stratégia celoživotného vzdelávania – aktualizácia 2011,
- Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 - 2020,
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR.

Regionálna úroveň

- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov č. 4,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2007 - 2013,
- Plán dopravnej obslužnosti ŽSK
- Budovanie cyklotrás na území Žilinského samosprávneho kraja (cyklostratégia)
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu ŽSK pre roky 2007 - 2013, ktorá bola aktualizovaná cez RA ŽSK prostredníctvom dokumentu „Analýza doterajšej implementácie Stratégie rozvoja cestovného ruchu Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2007 - 2013 a návrh na skvalitnenie, zlepšenie situácie v oblasti efektívnej podpory cestovného ruchu v ŽSK“ Budovanie cyklotrás na území Žilinského samosprávneho kraja (cyklostratégia),
- Urbanistická štúdia Slovensko-českého prihraničného územia,

- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Žilinského kraja – aktuálne znenie,
- Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva ŽSK, vrátane jej aktualizácie v častiach 4. A Koncepcia sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva ŽSK,
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2014 – 2017,
- Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2010 - 2013,
- Koncepcia rozvoja zdravotníctva Žilinského samosprávneho kraja,
- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Moravskosliezskym krajom,
- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Sliezkym vojvodstvom,
- Regionálna výskumná a inovačná stratégia Žilinského kraja 2014+

Operačné programy:

- Operačný program Kvalita životného prostredia,
- Operačný program Ľudské zdroje,
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra,
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika (Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika),
- Program cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2014-2020,

Uvedené strategické dokumenty boli PHSR ŽSK 2014 - 2020 zohľadnené v rámci analytickej časti dokumentu a následne premietnuté do strategických cieľov oblastí podpory regionálneho rozvoja. Z uvedeného vyplýva, že strategická časť PHSR ŽSK 2014 - 2020 je plne v súlade s rozvojovými zámermi štátnej a regionálnej úrovne s podmienkou zachovania kvalitného životného prostredia a ochrany prírody.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU VRÁTANE ZDRAVIA

1. PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A VPLYVY NA ZDRAVIE (PRIMÁRNE, SEKUNDÁRNE, KUMULATÍVNE, SYNERGICKÉ, KRÁTKODOBÉ, STREDNODOBÉ, DLHODOBÉ, TRVALÉ, DOČASNÉ, POZITÍVNE AJ NEGATÍVNE)

Predpokladané vplyvy strategického dokumentu PHSR ŽSK 2014 - 2020 na životné prostredie a vplyvy na zdravie budú priame a nepriame, synergické a kumulatívne, z hľadiska časového pôsobenia ich delíme na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé resp. trvalé a dočasné, tieto vplyvy vo vzťahu k zložkám životného prostredia a zdraviu obyvateľstva môžu mať pozitívny ale i negatívny charakter.

Environmentálne vplyvy na zložky životného prostredia a vplyvy na zdravie

Hydrologické pomery a kvalita vôd

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zhoršeniu hydrologických pomerov ani kvality a stavu povrchových či podpovrchových vôd. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť zachovaniu súčasného stavu, resp. k zlepšeniu súčasného stavu vôd na území kraja. S touto problematikou priamo súvisia definované opatrenia:

- 1.3.4 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík (mimo iného zahŕňa aj opatrenia spojené s využitím zelenej infraštruktúry, a tiež opatrenia na zadržiavanie vody v krajine, spomalenie odtoku vody z povodia a opatrenia podporujúce akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných),
- 1.4.1 Skvalitnenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd (mimo iné obsahujú aj indikatívne aktivity ako: Budovanie, rozšírenie a zvýšenie kapacity verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, Skvalitňovanie systému monitorovania a hodnotenia vôd),
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Ovzdušie a kvalita ovzdušia

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zhoršeniu kvality ovzdušia. Naopak, navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k zlepšeniu kvality ovzdušia v regióne. S touto problematikou priamo súvisí opatrenie 1.3.3 Zavádzanie opatrení na zvyšovanie kvality ovzdušia s osobitným dôrazom na tuhé emisie.

Pôdy, kvalita pôdy, zábery pôdy

Realizáciou opatrení a indikatívnych uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zhoršeniu pôdných pomerov ani kvality pôdy v kraji. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k zachovaniu, resp. k zlepšeniu súčasného stavu kvality a

využívania pôd. Nepredpokladajú sa významne rozsiahle zábery pôdy, ku ktorým by malo dôjsť realizáciou navrhovaných opatrení.

Opatrenie 4.1.6. Podpora investícií do zvýšeného využívania obnoviteľných zdrojov a znížovania následkov možných prírodných pohrôm priamo obsahuje indikatívnu aktivitu „Ochrana proti erózii pôdy“.

Nerastné suroviny

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zhoršeniu stavu zdrojov nerastných surovín. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k racionálnemu a efektívnejšiemu využívaniu týchto prírodných nerastných zdrojov.

Rastlinstvo a živočíšstvo, biodiverzita

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zhoršeniu biotických pomerov v Žilinskom kraji. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by, práve naopak, mali napomôcť k zachovaniu súčasného stavu, resp. k jeho zlepšeniu. S touto problematikou priamo súvisia opatrenia:

- 1.4.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000,
- 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím - opatrenie obsahuje mimo iné aj indikatívnu aktivitu: Podpora spolupráce rôznych partnerov za účelom zachovania biodiverzity a stavu krajinných oblastí,
- 4.1.6. Podpora investícií do zvýšeného využívania obnoviteľných zdrojov a znížovania následkov možných prírodných pohrôm priamo obsahuje indikatívnu aktivitu „Aktivity na zníženie rizika zamokrenia a zaplavenia v čase povodní a zabezpečenia zavlažovania v čase sucha, na prevenciu poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a obnovu poškodených lesov“,
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Kvalita životného prostredia a jeho poškodenie

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku zvýšeniu stupňa poškodenia území životného prostredia v posudzovanom regióne. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k jeho zlepšeniu stavu regiónu z hľadiska kvality prírodného prostredia a zníženiu výmery územia ŽSK so stupňom IV. až V. v zmysle environmentálnej regionalizácie SR. Jedná sa o horizontálnu problematiku, t.j. s touto problematikou priamo súvisia všetky strategické časti dokumentu, nakoľko k zlepšeniu územia dôjde v dôsledku synergických efektov realizovaných opatrení tak v oblasti hospodárskej ako aj zabezpečením infraštruktúrnej vybavenosti územia, rozvojom ľudských zdrojov atď.

Ochrana prírody, environmentálne významné územia

Národná sústava chránených území

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 -2020 nedôjde ku poškodeniu vyhlásených veľkoplošných ani maloplošných chránených území.

Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k racionálnemu využívaniu a zachovaniu významnosti týchto chránených území. S touto problematikou priamo súvisia opatrenia:

- 1.4.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000,
- 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím - opatrenie obsahuje mimo iné aj indiatívnu aktivitu: Podpora spolupráce rôznych partnerov za účelom zachovania biodiverzity a stavu krajinných oblastí,
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Natura 2000

Chránené vtáčie územia

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 -2020 nedôjde ku poškodeniu vyhlásených chránených vtáčích území. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k racionálnemu využívaniu a zachovaniu významnosti chránených vtáčích území. S touto problematikou priamo súvisia opatrenia:

- 1.4.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000,
- 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím - opatrenie obsahuje mimo iné aj indiatívnu aktivitu: Podpora spolupráce rôznych partnerov za účelom zachovania biodiverzity a stavu krajinných oblastí,
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Územia európskeho významu

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku poškodeniu území európskeho významu. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by naopak mali napomôcť k racionálnemu využívaniu týchto území a zachovaniu ich environmentálnej významnosti. S problematikou priamo súvisia opatrenia:

- 1.4.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000,
- 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím - opatrenie obsahuje mimo iné aj indiatívnu aktivitu: Podpora spolupráce rôznych partnerov za účelom zachovania biodiverzity a stavu krajinných oblastí,
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Cieľom návrhu celého špecifického cieľa 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia je zabezpečiť nárast kvality prírodného prostredia, jeho racionálneho využívania.

Územia chránené v zmysle medzinárodných dohovorov

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 nedôjde ku poškodeniu území chránených v zmysle medzinárodných dohovorov. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity by mali napomôcť k racionálnemu využívaniu týchto území a zároveň k zachovaniu významnosti chránených území.

S problematikou priamo súvisia opatrenia:

- 1.4.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000,

- 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím - opatrenie obsahuje mimo iné aj iniciatívnu aktivitu: Podpora spolupráce rôznych partnerov za účelom zachovania biodiverzity a stavu krajinných oblastí,
- 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku.

Cieľom návrhu celého špecifického cieľa 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia je zabezpečiť nárast kvality prírodného prostredia, jeho racionálneho využívania.

Životné prostredie a zdravie

Vzhľadom na skutočnosť, že plánované aktivity majú indikatívny charakter a dokument je strategického charakteru, nie je možné určiť mieru a významnosť ovplyvnenia životného prostredia a zdravia obyvateľstva v dôsledku realizácie opatrení uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020. Strategický dokument ako celok navrhuje komplex cieľov a opatrení, realizáciou ktorých by malo dôjsť ku zlepšeniu životného prostredia a zdravia jeho obyvateľov.

Problematika životného prostredia a zdravia je v PHSR ŽSK 2014 - 2020 priamo/bezprostredne riešená prostredníctvom cieľov a opatrení, ktoré navrhujú zabezpečiť zlepšenie kvality prírodného prostredia a podmienok pre zdravie obyvateľstva:

- Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov,
  - o opatrenie 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia,
- Strategický cieľ 3: Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín,
  - o opatrenie 3.3 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti,
- Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických čŕt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti,
  - o 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja.

Realizáciou aktivít jednotlivými subjektmi pôsobiacimi v regióne dôjde ku napĺňaniu stanovených cieľov a opatrení a k nárastu kvality prírodného prostredia a podpore zlepšenia zdravia v regióne na viacerých úrovniach a viacerými postupmi.

Posúdenie očakávaných environmentálnych vplyvov strategického dokumentu PHSR ŽSK 2014 - 2020 na zložky životného prostredia a vplyvy na zdravie

Vrcholový cieľ Žilinského samosprávneho kraja vychádza z dlhodobej stratégie kraja, vízie a je konkretizovaný vo forme strategických a špecifických cieľov v štyroch oblastiach, rozpracovanie cieľa obsahuje 4 strategické a 14 špecifických cieľov, ktorým je priradených 74 opatrení.

Vrcholovým cieľom stratégie je, aby *Žilinský samosprávny kraj dosiahol do roku 2020 pozitívnu zmenu vedúcu k zvýšeniu kvality života jeho obyvateľov v integrujúcej sa Európe.*

Hodnotená stratégia pritom vychádza zo skutočnosti, že Žilinský samosprávny kraj má v sídlach silný inovačný potenciál, postupne sa zvyšuje výkonnosť v oblasti cestovného ruchu. Jedným z cieľov kraja je, aby transformujúcim sa vidieckym oblastiam efektívne pomáhali nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov - predovšetkým diverzifikácia

hospodárskej činnosti. V stratégii kraja je významným prvkom využívanie a zachovávanie špecifických čŕt sídiel a špecifických regiónov kraja (Orava, Liptov, Kysuce, Považie a Turiec).

Vízia kraja je jasne špecifikovaná aj pre oblasť životného prostredia, kde cieľom stratégie je navrhnúť také opatrenia, aby Žilinský kraj bol regiónom s kvalitnejším životným prostredím, kvalitne vybudovanou dopravnou, podnikateľskou a verejnou infraštruktúrou, konkurencieschopnou ekonomikou s dobrým podnikateľským prostredím, kde sa vo vyššej miere uplatňuje ľudský kapitál a zároveň sú vytvorené podmienky pre sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín žijúcich v kraji.

Komplexný návrh strategického dokumentu sleduje ciele hospodárskeho a sociálneho rozvoja územia Žilinského kraja zamerané na znižovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, posilňovanie ochrany prírody a biodiverzity, podporu aktivít zabezpečujúcich ochranu pred následkami (globálnej i lokálnej) zmeny klímy, zlepšenie dopravnej situácie, regeneráciu sídiel a budovanie konkurencieschopnej regionálnej ekonomiky.

Vrcholový cieľ bude napĺňaný prostredníctvom opatrení rozčlenených do 4 strategických cieľov, ktorých cieľom je:

1. Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov - dosiahnutie vysokej úrovne dopravnej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a kvalitného životného prostredia.
2. Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji - dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti ekonomiky a zlepšenie podnikateľského prostredia v kraji pri zabezpečení účinnej a otvorenej verejnej správy vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie v kraji.
3. Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín - modernizáciou všetkých stupňov vzdelávania, podporou sociálnej inklúzie znevýhodnených skupín a ich uplatnením na trhu práce vytvoriť podmienky pre rozvoj kraja, zároveň postupným prispôbovaním sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti zabezpečiť podmienky pre kvalitný život obyvateľov žijúcich na území kraja.
4. Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických čŕt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti – dosiahnuť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku v kraji, podporiť rozvoj cestovného ruchu ako jedného z hospodárskych odvetví a celkovo podporovať spoluprácu ako nástroj rozvoja kraja.

Vzhľadom na snahu konkretizovať ciele a opatrenia uvedené v dokumente pre všetkých sociálno-ekonomických partnerov v regióne ako aj pre laickú a odbornú verejnosť je v dokumente ku každému opatreniu pripojený zoznam indikatívnych aktivít. Indikatívne aktivity sú príkladmi aktivít (projektov), realizáciou ktorých dôjde v regióne k dosiahnutiu stanovených strategických cieľov. Indikatívne aktivity nie sú záväzné, zoznam indikatívnych aktivít nie je taxatívnym zoznamom. Nakoľko sú len ukázkovými aktivitami, t.j. majú len odporúčací charakter a nie sú dostatočne konkrétne, nie je možné ich jednotlivo posudzovať z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva.

Opatrenia uvedené v strategickom ciele 1 a taktiež v ciele 4 najvýraznejšie priamo ovplyvňujú kvalitu životného prostredia v regióne.

Opatrenia uvedené v strategickom ciele 2 a 3 priamo ovplyvňujú kvalitu zdravia obyvateľstva prostredníctvom zvyšovania kvality života, t.j. kvality vzdelania, poskytovaných služieb a nárastu ekonomickej výkonnosti regiónu.

Vo všeobecnosti v posudzovanej stratégii výrazne prevyšujú opatrenia, ktorých očakávané dopady (priame, nepriame) majú byť pozitívne. Taktiež z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov prevažujú očakávané pozitívne vplyvy nad vplyvmi negatívnymi.

Sumárne zhodnotenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich pôsobenia a významnosti pozitívneho resp. negatívneho vplyvu v rozdelení podľa strategických a špecifických cieľov a im príslušných opatrení spracovaných v hodnotenom strategickom dokumente PHSR ŽSK 2014 - 2020 je posúdené tabuľkovým prehľadom prostredníctvom numerickej metódy (tzv. rating systém).

Jednotlivým indikátorom (vplyv na zdravie, vplyv na životné prostredie) sú pridelené bodové významnostné hodnoty, pričom bola použitá škála v rozmedzí od +3 (pozitívny vplyv) do -3 (negatívny vplyv). Krajné hodnoty sú považované za hodnoty extrémne, t.j. hodnoty mimoriadneho významu.

Kritériám sa priradzovali relatívne hodnoty, vyjadrujúce mieru vplyvu v porovnaní s týmito extrémnymi hodnotami, zároveň sa hodnotil i rozdiel oproti súčasnému stavu.

Hodnotiace kritériá významnosti vplyvov:

- +3 významný prospešný vplyv s dlhodobým pôsobením na väčšom území alebo krátkodobým pôsobením na väčšom území, podstatný rozdiel voči súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante
- +2 prospešný vplyv stredného významu s dlhou dobou pôsobenia, badateľný rozdiel voči súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante
- +1 prospešný vplyv mierny, lokálny, krátkodobý, minimálny rozdiel oproti súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante
- 0 irelevantný až zanedbateľný vplyv
- 1 vplyv mierny, lokálny, krátkodobý, eliminovateľný dostupnými prostriedkami, minimálny rozdiel oproti súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante
- 2 vplyv stredného významu s dlhou dobou pôsobenia, zmierniteľný dostupnými prostriedkami, badateľný rozdiel voči súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante
- 3 významný vplyv s dlhodobým pôsobením na väčšom území alebo krátkodobým pôsobením na väčšom území, zmierniteľný ochrannými opatreniami, podstatný rozdiel voči súčasnému stavu resp. výhľadovému stavu pri nulovom variante

V hodnotení (metóda rating system) nie je zohľadnená váha jednotlivých vplyvov, to znamená, že rovnaké pridelené hodnotenie dvoch vplyvov nemusí byť váhovo rovnako významné v celkovom kontexte hodnotenia. Účelom tohto priradenia negatívnych i pozitívnych hodnôt jednotlivým vplyvom hodnotenej činnosti od tímu spracovateľov správy o hodnotení je získať čo najviac informácií o negatívnych i pozitívnych vplyvoch s odhadom ich významnosti podľa vyššie stanovených kritérií významnosti vplyvov.

Strategický cieľ: 1. Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov		
Špecifický cieľ: 1.1. Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
1.1.1 Dobudovanie cestného prepojenia kraja s jeho okolím v línii základnej siete TEN – T	-1 až -3	2 až 3
1.1.2 Zvýšenie podielu dobudovania cestnej infraštruktúry v rámci súhrnnej dopravnej siete TEN – T	-2	2 až 3
1.1.3 Odstránenie úzkych miest na cestách I, II, III triedy zabezpečujúcich dostupnosť na sieť TEN -T	-1 až 1	2
1.1.4 Modernizácia hlavných železničných tratí a uzlov a odstránenie kľúčových úzkych miest na ostatných tratiach	(-2) -1 až 1	2
1.1.5 Dobudovanie terminálov intermodálnej prepravy	-1 až 2	2
1.1.6 Podpora dostupnosti celého územia kraja na širokopásmový internet	-1	2
Špecifický cieľ: 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
1.2.1 Zvýšenie kvality služieb železničnej aj cestnej verejnej osobnej dopravy prostredníctvom obnovy a modernizácie mobilných prostriedkov verejnej dopravy	2	2 až 3
1.2.2 Implementácia integrovaného dopravného systému	1 až 2	2 až 3
1.2.3 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, obrátisk, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy	1 až 2	2 až 3
1.2.4 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy	2	2 až 3
1.2.5 Budovanie kostrovej siete cyklotrás kraja prioritne v samostatnom profile oddelenom od telesa cesty	1 až 2	3
1.2.6 Tvorba analytických, koncepčných strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie	1 až 2	2

Strategický cieľ: 1. Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov		
Špecifický cieľ: 1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôbovanie sa zmenám klímy		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
1.3.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií	2	2
1.3.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov aj bytových domov	2	2
1.3.3 Zavádzanie opatrení na zvyšovanie kvality ovzdušia s osobitným dôrazom na tuhé emisie	2	2 až 3
1.3.4 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík	2	2 až 3
Špecifický cieľ: 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
1.4.1 Skvalitnenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	2	2
1.4.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania/zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	3	2 až 3
1.4.3 Realizovať opatrenia na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000	3	2

Všeobecné zhrnutie

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu

Opatrenia: 1.1.1 Dobudovanie cestného prepojenia kraja s jeho okolím v línii základnej siete TEN – T
 1.1.2 Zvýšenie podielu dobudovania cestnej infraštruktúry v rámci súhrnnej dopravnej siete TEN – T
 1.1.3 Odstránenie úzkych miest na cestách I, II, III triedy zabezpečujúcich dostupnosť na sieť TEN -T
 1.1.4 Modernizácia hlavných železničných tratí a uzlov a odstránenie kľúčových úzkych miest na ostatných tratiach
 1.1.5 Dobudovanie terminálov intermodálnej prepravy

Výstavba dopravnej infraštruktúry všeobecne predstavuje nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) a trvalý alebo minimálne dočasný zásah do všetkých zložiek ŽP. Dobudovaním dopravného systému v regióne však dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiacich na zdravie obyvateľstva a zložky ŽP.

Opatrenie: 1.1.6 Podpora dostupnosti celého územia kraja na širokopásmový internet

Pokrytie vidieckych oblastí bez možnosti pripojenia (tzv. bielych miest) dostupnosťou na širokopásmový internet predstavuje minimálne nároky na dočasný plošný záber pôdy (PP, LP), realizáciou dôjde ku zvýšeniu kvality života obyvateľov vo vidieckych oblastiach. Nie je predpoklad významnejších vplyvov na zložky ŽP.

Špecifický cieľ 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenie: 1.2.1 Zvýšenie kvality služieb železničnej aj cestnej verejnej osobnej dopravy prostredníctvom obnovy a modernizácie mobilných prostriedkov verejnej dopravy

Podporou zvyšovania kvality služieb verejnej dopravy dôjde ku zvýšeniu bezpečnosti účastníkov dopravy a zároveň ku eliminácii stresových javov pôsobiach na zdravie obyvateľstva. Jedná sa o aktivitu bez nárokov na zábery pôdy, predpokladaný je pozitívny vplyv na zložky ŽP (najmä pri výmene a modernizácii vozového parku verejnej dopravy).

Opatrenie: 1.2.2 Implementácia integrovaného dopravného systému

Realizácia opatrenia nepredstavuje nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) ani zásahy do jednotlivých zložiek, nakoľko opatrenie sa týka najmä budovania integrovaného dopravného systému v regióne. Dá sa očakávať mierne pozitívny nepriamy dopad na zložky ŽP.

Opatrenie: 1.2.3 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, obrátisk, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy

Realizácia opatrenia predstavuje minimálne nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) a zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenie sa týka najmä zvyšovania kvality a komplexnosti vybavenia existujúcej cestnej infraštruktúry. Zábery pôdy a zásahy do zložiek ŽP je možné predpokladať len pri výstavbe nových prvkov infraštruktúry, čo však vyžaduje malé plošné nároky.

Modernizáciou existujúcich prvkov a podporou zvyšovania bezpečnosti účastníkov dopravy dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiach na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.2.4 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy

Realizácia opatrenia predstavuje minimálne nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) a zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenie sa týka najmä budovanie plošne nenáročných prvkov infraštruktúry pre nemotorovú dopravu, väčšie nároky na zábery pôdy sa dajú predpokladať len pri výstavbe nových komunikácií pre nemotorovú dopravu.

Budovaním prvkov ako pešie zóny, shared space, vylúčením dopravy z ulíc okrem mestskej hromadnej dopravy a cyklistov a pod., zvyšovaním bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky, odstraňovaním úzkych miest a dobudovaním príslušnej infraštruktúry (chodníky, značenie na ceste) dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiach na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.2.5 Budovanie kostrovej siete cyklotrás kraja prioritne v samostatnom profile oddelenom od telesa cesty

Realizácia opatrenia predstavuje malé nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) a zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenie sa týka najmä budovania cyklotrás v zmysle dokumentu „Budovanie cyklotrás na území Žilinského kraja“.

Podporou zvyšovania bezpečnosti účastníkov dopravy dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiacich na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.2.6 Tvorba analytických, koncepčných strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie

Realizácia opatrenia nepredstavuje nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) ani zásahy do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenie sa týka najmä vytvárania koncepcií.

Samotným zvýšením atraktivity verejnej dopravy dôjde ku zníženiu environmentálneho zaťaženia územia, k eliminácii stresových javov pôsobiacich na životné prostredie i zdravie obyvateľstva.

Špecifický cieľ 1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenie: 1.3.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií

Zintenzívnením využívania obnoviteľných zdrojov energie v regióne by nemalo dôjsť ku významným nárokom na záber pôdy (LP, PP), predpokladá sa zásah do zložiek životného prostredia.

Realizáciou aktivít naplňajúcich toto opatrenie dôjde ku naplneniu viacerých medzinárodných dohovorov a smerníc EÚ zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov a zároveň dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne, predpokladá sa pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.3.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov aj bytových domov

Realizáciou aktivít spadajúcich do tohto opatrenia dôjde ku čiastočným nárokom na plošný záber pôdy (PP, LP), napr. dostavbou a prestavbou zariadení občianskej vybavenosti (sociálne, kultúrne, zdravotnícke, vzdelávacie zariadenia, objekty občianskej vybavenosti a pod.). Predpokladá sa zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenie je zamerané na dobudovanie a prestavbu hmotných diel (stavieb) v území kraja.

Realizáciou aktivít naplňajúcich toto opatrenie naopak dôjde ku naplneniu viacerých medzinárodných dohovorov a smerníc EÚ zameraných na znižovanie produkcie emisií a oxidov uhlíka - jedná sa o zavádzanie nízkouhlíkového hospodárstva. Dôjde zároveň aj ku zvýšeniu kvality života v regióne, predpokladá sa pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.3.3 Zavádzanie opatrení na zvyšovanie kvality ovzdušia s osobitným dôrazom na tuhé emisie

Vypracovanie a implementácia regionálnych a lokálnych nízkouhlíkových stratégií a skvalitňovanie systému monitoringu znečistenia ovzdušia, zvyšovanie využívania energetického poradenstva a iných energetických služieb a zavádzanie systémov energetického a environmentálneho či informačné kampane si nevyžadujú nároky na záber pôdy (LP, PP), nie je predpoklad zásahov do žložiek životného prostredia.

Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry v mestách a mestských oblastiach a adaptácia urbanizovaného prostredia na zmenu klímy a príp. aj navrhovaná modernizácia technológií a technologických postupov na stacionárnych zdrojoch znečistenia ovzdušia vrátane náhrady zastaraných spaľovacích zariadení nízkoemisnými a energeticky účinnejšími zariadeniami si budú vyžadovať malé norkly na záber pôdy (PP, LP), avšak dopad týchto aktivít na zložky životného prostredia bude pozitívny.

Opatrenie: 1.3.4 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík

Výstavba a rekonštrukcia ochranných hrádží, poldrov, protipovodňových líníí, úpravy tokov vrátane manipulačných zariadení a realizácia opatrení spojených s využitím zelenej infraštruktúry a opatrenia na zadržiavanie vody v krajine a pod. si budú vyžadovať nároky na záber LP a PP, vzhľadom na charakter opatrení sa však nebude jednať o plošne významné nároky. Dopad realizácie na zložky ŽP bude prevažne výrazne pozitívny. Vplyv na záujmy ochrany prírody bude minimálny, závislý bude na zapracovaní požiadaviek štátnej správy ochrany prírody a krajiny do projektovej dokumentácie.

Špecifický cieľ 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

Opatrenie: 1.4.1 Skvalitnenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd

Rozvojom technickej vybavenosti v regióne dôjde ku nárokom na záber pôdy (LP, PP) a to najmä pri budovaní nových sietí a zdrojov na zásobovanie obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou a v súvislosti s efektívnejším čistením odpadových vôd.

Predpokladá sa zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko sa jedná o opatrenie zamerané na podporu budovania infraštruktúry a hmotných diel (stavieb) v krajine.

Rozvojom technickej vybavenosti dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne, predpokladá sa pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva. Realizáciou aktivít zameraných na zníženie znečisťovania vodných tokov dôjde ku eliminácii stresových javov (napr. poškodzovanie územia povodňami, znečisťovanie povrchových a podpovrchových vôd neprečistenými splaškovými a odpadovými vodami a pod.) pôsobiacich tak na životné prostredia ako aj na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.4.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania/zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží

Realizáciou opatrenia môže dôjsť ku nárokom na plošný záber pôdy (PP, LP), napr. výstavbou zberných dvorov, prevádzok na zhodnocovanie odpadu a pod. Predpokladá sa čiastočný zásah do dotknutých zložiek ŽP, nakoľko opatrenia sú zamerané na rekultiváciu zaťažených častí územia.

Realizáciou aktivít naplňujúcich hodnotené opatrenia dôjde ku eliminácii stresových javov (skládkovanie odpadu, nesprávne nakladanie s nebezpečným odpadom, staré environmentálne záťaže a pod.) pôsobiacich tak na životné prostredia ako aj na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 1.4.3 Realizovať opatrenia na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000

Realizáciou aktivít zameraných na zvyšovanie ekologickej stability v území nedôjde ku záberom pôdy, predpokladá sa zásah do zložiek životného prostredia.

Realizáciou aktivít naplňujúcich toto opatrenie dôjde ku naplneniu viacerých medzinárodných dohovorov a smerníc EÚ zameraných na zachovanie biodiverzity a ochranu prírody, k zachovaniu, príp. zvýšeniu kvality prírodného prostredia. Zároveň dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne, predpokladá sa pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Strategický cieľ 2 Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji		
Špecifický cieľ 2.1 - Zlepšiť využiteľnosť výstupov výskumu a vývoja v praxi		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
2.1.1 Podpora prípravy a realizácie spoločných projektov výskumných organizácií a priemyselných partnerov	-	-
2.1.2 Realizácia strategických projektov národného významu zameraných na tvorbu výskumných prepojení a inovatívnych riešení	-	-
2.1.3 Rozvoj infraštruktúry výskumu a inovácií (Val) v kraji	-1 až 1	1
2.1.4 Zabezpečenie intenzívnejšieho prepojenia inštitúcií Val na popredné európske inovačné siete a zvýšenie medzinárodnej mobility vedeckých pracovníkov a ich účasti na medzinárodných výskumných projektoch	-	-
Špecifický cieľ 2.2 Rozvoj služieb a podpora inovácií vo firmách		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
2.2.1 Podpora prípr. a realizácie domácich a zahranič. výskumných a inovačných projektov	-	-
2.2.2 Podpora a realizácia programov riadenia inovácií a strategického plánovania vo firmách	-	-
2.2.3 Podpora marketingu a internacionalizácie aj prostredníctvom budovania imidžu kraja „Žilina Innovative/Entrepreneurs Friendly Region“	-	-
2.2.4 Rozvoj spolupráce verejného sektora, podnikateľského sektora a sektora výskumu a inovácií	-	-
2.2.5 Networking pre vznik a rozvoj klastrov a združení, regionálnych technologických platforiem a neformálnej spolupráce	-	-
2.2.6 Systematická podpora začínajúcich podnikateľov (vrátane start-up firiem) a budovanie podnikateľskej komunity	-	-
2.2.7 Vytváranie podmienok pre rozvoj všetkých foriem kreatívneho priemyslu	-	-
Špecifický cieľ 2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
2.3.1 Zavádzanie opatrení pre ďalší rozvoj elektronického obchodu	-	-
2.3.2 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb, zlepšenie dostupnosti dát verejnej správy pre občanov a podnikateľov	-	-
2.3.3 Posilnenie inštitucionálnych kapacít a zefektívnenie verejnej správy, vrátane súdnictva, a zlepšenie vymožitelnosti práva	-	-

Všeobecné zhrnutie

Špecifický cieľ 2.1 - Zlepšiť využiteľnosť výstupov výskumu a vývoja v praxi

- Opatrenia:*
- 2.1.1 Podpora prípravy a realizácie spoločných projektov výskumných organizácií a priemyselných partnerov*
  - 2.1.2 Realizácia strategických projektov národného významu zameraných na tvorbu výskumných prepojení a inovatívnych riešení*
  - 2.1.4 Zabezpečenie intenzívnejšieho prepojenia inštitúcií VaV na popredné európske inovačné siete a zvýšenie medzinárodnej mobility vedeckých pracovníkov a ich účasti na medzinárodných výskumných projektoch*

Vytváraním podmienok pre lepšiu využiteľnosť výstupov VaV v regióne nedôjde ku záberom pôdy, nedôjde ani ku zásahom do zložiek ŽP. Vytváraním podmienok pre hospodársky rast regiónu založený na výsledkoch výskumu a vývoja ako jednej z dôležitých hybných síl hospodárstva v regióne dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne.

Hodnotenie predpokladaných vplyvov na zdravie obyvateľstva je irelevantné.

Opatrenie: 2.1.3 Rozvoj infraštruktúry výskumu a inovácií (Val) v kraji

Zabezpečením priaznivých podmienok pre rozvoj infraštruktúry Val za účelom rastu hospodárskej produktivity regiónu dôjde ku miernym zásahom do zložiek ŽP, predpokladá sa záber pôdy (PP, LP). Dopady realizovaných opatrení sa však v závislosti od charakteru aktivít môžu následne pozitívne odraziť miernom zvýšení kvality zložiek ŽP.

Realizáciou aktivít naplňajúcich opatrenia dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne. Predpokladané sú mierne vplyvy na zdravie obyvateľstva.

Špecifický cieľ 2.2 Rozvoj služieb a podpora inovácií vo firmách

- Opatrenia:*
- 2.2.1 Podpora prípravy a realizácie domácich a zahraničných výskumných a inovačných projektov*
  - 2.2.2 Podpora a realizácia programov riadenia inovácií a strategického plánovania vo firmách*
  - 2.2.3 Podpora marketingu a internacionalizácie aj prostredn. budovania imidžu kraja „Žilina Innovative/Entrepreneurs Friendly Region“*
  - 2.2.4 Rozvoj spolupráce verejného sektora, podnikateľského sektora a sektora výskumu a inovácií*
  - 2.2.5 Networking pre vznik a rozvoj klastrov a združení, regionálnych technologických platforiem a neformálnej spolupráce*
  - 2.2.6 Systematická podpora začínajúcich podnikateľov (vrátane start-up firiem) a budovanie podnikateľskej komunity*
  - 2.2.7 Vytváranie podmienok pre rozvoj všetkých foriem kreatívneho priemyslu*

Realizáciou aktivít naplňajúcich toto opatrenie dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne. Hodnotenie predpokladaných vplyvov na zložky ŽP a na zdravie obyvateľstva je vzhľadom na charakter opatrení irelevantné.

Špecifický cieľ 2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

Opatrenia: 2.3.1 Zavádzanie opatrení pre ďalší rozvoj elektronického obchodu

2.3.2 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb, zlepšenie dostupnosti dát verejnej správy pre občanov a podnikateľov

2.3.3 Posilnenie inštitucionálnych kapacít a zefektívnenie verejnej správy, vrátane súdnictva, a zlepšenie vymožiteľnosti práva

Realizáciou aktivít naplňajúcich toto opatrenie dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne. Hodnotenie predpokladaných vplyvov na zložky ŽP a na zdravie obyvateľstva je vzhľadom na charakter opatrení irelevantné.

Strategický cieľ 3 Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín		
Špecifický cieľ 3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
3.1.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách vrátane detí z marginalizovanej rómskej komunity	-	1 až 2
3.1.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základných a stredných školách s dôrazom na odborné, technické, prírodovedné a jazykové vzdelanie a podnikateľské zručnosti	-	1 až 2
3.1.3 V spolupráci so zamestnávateľmi dosiahnuť zvýšeného podielu účasti žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní	-	1 až 2
3.1.4 Popularizácia vedy a technických študijných odborov medzi žiakmi základných škôl a študentmi stredných škôl	-	1 až 2
3.1.5 Zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania a jeho prepojenosti na potreby trhu práce	-	1 až 2
3.1.6 Zvýšenie kvality a efektívnosti ďalšieho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie	-	1 až 2
3.1.7 Zabezpečenie vyššej medzinárodnej mobility pedagógov, žiakov a študentov a zvýšenie intenzity medzinárodnej spolupráce vzdelávacích inštitúcií	-	1
3.1.8 Zlepšenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch škôl vrátane prípravy na povolanie pedagóga	-	1 až 2
Špecifický cieľ 3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
3.2.1 Realizovanie opatrení na rast zamestnanosti a zvýšenie zamestnateľnosti nezamestnaných s dôrazom na znevýhodnené skupiny	-	1
3.2.2 Zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života	-	1 až 2
3.2.3 Adaptácia kvality a kapacity verejných služieb zamestnanosti na dnešné potreby trhu práce	-	1
3.2.4 Podpora vzniku subjektov sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou znevýhodnených skupín	-	1 až 2

Strategický cieľ 3 Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín		
Špecifický cieľ 3.3 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
3.3.1 V reflexii na demografický vývoj v kraji prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately	-	3
3.3.2 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú formu sociálnych služieb tam, kde je to účelné	-	2
3.3.3 Integrácia a územná koncentrácia primárnej zdravotnej starostlivosti	-	2
3.3.4 Štandardizácia klinických postupov v zdravotníctve a postupov pre výkon prevencie	-	2
3.3.5 Podpora prístupu príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít k sociálnej a zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvetu a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania	-1	2
3.3.6 Rozvíjanie terénnej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím	-	3
3.3.7 Modernizácia infraštruktúry ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť	-1	3

Špecifický cieľ: 3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania

- Opatrenia:
- 3.1.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách vrátane detí z marginalizovanej rómskej komunity
  - 3.1.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základných a stredných školách s dôrazom na odborné, technické, prírodovedné a jazykové vzdelanie a podnikateľské zručnosti
  - 3.1.3 V spolupráci so zamestnávateľmi dosiahnuť zvýšeného podielu účasti žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní
  - 3.1.4 Popularizácia vedy a technických študijných odborov medzi žiakmi základných škôl a študentmi stredných škôl
  - 3.1.5 Zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania a jeho prepojenosti na potreby trhu práce
  - 3.1.6 Zvýšenie kvality a efektívnosti ďalšieho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie
  - 3.1.7 Zabezpečenie vyššej medzinárodnej mobility pedagógov, žiakov a študentov a zvýšenie intenzity medzinárodnej spolupráce vzdelávacích inštitúcií
  - 3.1.8 Zlepšenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch škôl vrátane

prípravy na povolanie pedagóga

Podporou ľudského kapitálu regiónu smerom k nadobudnutiu základných zručností a moderných kľúčových kompetencií potrebných pre ďalší rozvoj spoločnosti nedôjde ku zásahom do zložiek ŽP, nepredpokladá sa záber pôdy.

Vplyv na zdravie obyvateľstva bude mierny až stredne významný, pozitívny, jedná sa najmä o dôsledky synergického pôsobenia príp. realizovaných aktivít naplňajúcich opatrenie.

Špecifický cieľ: 3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia: 3.2.1 Realizovanie opatrení na rast zamestnanosti a zvýšenie zamestnatelnosti nezamestnaných s dôrazom na znevýhodnené skupiny

3.2.2 Zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života

3.2.3 Adaptácia kvality a kapacity verejných služieb zamestnanosti na dnešné potreby trhu práce

3.2.4 Podpora vzniku subjektov sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou znevýhodnených skupín

Podporou sociálnej inklúzie znevýhodnených skupín žijúcich v regióne za účelom zlepšenia ich životných podmienok ako aj schopnosti uplatniť sa na trhu práce nedôjde ku zásahom do zložiek ŽP, nepredpokladá sa záber pôdy. Vplyv na zdravie obyvateľstva bude mierny, prípadne až stredne významný, pozitívny, jedná sa najmä o sekundárne dôsledky príp. realizovaných aktivít naplňajúcich opatrenie.

Špecifický cieľ: 3.3 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia: 3.3.1 V reflexii na demografický vývoj v kraji prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately

3.3.2 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú formu sociálnych služieb tam, kde je to účelné

3.3.3 Integrácia a územná koncentrácia primárnej zdravotnej starostlivosti

3.3.4 Štandardizácia klinických postupov v zdravotníctve a postupov pre výkon prevencie

3.3.6 Rozvíjanie terénnej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím

3.3.7 Modernizácia infraštruktúry ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť

Realizáciou podporných opatrení nedôjde ku zásahom do zložiek ŽP, nepredpokladá sa záber pôdy. Opatrenia sú koncepčného charakteru.

Pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva bude stredne významný až veľmi významný, pozitívny.

Opatrenie: 3.3.5 Podpora prístupu príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít k sociálnej a zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania

Realizáciou opatrenia pravdepodobne dôjde ku zásahom do zložiek ŽP, predpokladá sa záber pôdy pri realizácii investičných aktivít.

Pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva bude pozitívny, stredne významný.

Strategický cieľ 4. Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti		
Špecifický cieľ 4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
4.1.1 Propagácia a podpora uplatňovania mechanizmu miestneho rozvoja vedeného komunitou s cieľom zvýšenia zamestnanosti a kvality života na vidieku	1	1
4.1.2 Podpora rozvoja základných služieb na vidieku a obnovy dedín	-1 až 1	1 až 2
4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím	1	2
4.1.4 Podpora na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov a malé poľnohospodárske podniky	-	1 až 2
4.1.5 Rozvoj ľudských zdrojov v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove	1	1
4.1.6 Podpora investícií do zvýšeného využívania obnoviteľných zdrojov a znižovania následkov možných prírodných pohrôm	1	2
4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku	-1 až 2	2 až 3
4.1.8 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností so zameraním na spracovanie a priamy predaj poľnohospodárskych produktov	1	2
4.1.9 Podpora investícií do nepoľnohospodárskych činností na vidieku	1	1 až 2
Špecifický cieľ 4.2 Rozvíjať cestovný ruch,		
Opatrenie:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
4.2.1 Zvýšenie trvalej udržateľnosti sektora cestovného ruchu v ŽSK a jeho odolnosti nepriaznivým ekonom. výkyvom v Európe podporou zamerania sa na stabilného klienta	1	1
4.2.2 Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov	1	1
4.2.3 Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu v regióne	-	-
4.2.4 Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov	-1 až 2	2
4.2.5 Podpora rozvíjania kultúrno - poznávacieho cestovného ruchu vrátane digitalizácie a zvýšenia interaktívnosti expozícií v pamäťových a fondových inštitúciách	1	1 až 2
4.2.6 Udržiavať jedinečné črty regiónov a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu	1 až 2	1 až 2

Strategický cieľ 4. Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti		
Špecifický cieľ 4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
4.3.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce	-	-
4.3.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov, aj v rámci EZÚS TRITIA a EZÚS TATRY	-	-
4.3.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno - spoločenských aktivít a vytvárať podmienky pre ich rozvoj	-	1
Špecifický cieľ 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja		
Opatrenia:	Hodnotenie vplyvu na	
	zložky ŽP	zdravie
4.4.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností v kreatívnom priemysle	-	-
4.4.2 Ďalej zveľaďovať hmotné aj nehmotné kultúrne dedičstvo	1	-
4.4.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva	2 až 3	1 až 2
4.4.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov a ich ďalšie komunitné a komerčné využitie	-1 až -2	1

Špecifický cieľ 4.1 - Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku

Opatrenie: 4.1.1 Propagácia a podpora uplatňovania mechanizmu miestneho rozvoja vedeného komunitou s cieľom zvýšenia zamestnanosti a kvality života na vidieku

Realizáciou opatrení zameraných na podporu uplatňovania uvedeného mechanizmu (CLLD v rámci prístupu LEADER - Program rozvoja vidieka 2014 - 2020) dôjde ku mierne významným pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP a to najmä v dôsledku racionalizácie využívania miestnych prírodných zdrojov pre rozvoj miestnych komunít. Nepredpokladajú sa významnejšie zábery pôdy (aj príp. investičné aktivity pravdepodobne nebudú mať plošne významný rozsah). Dopady realizácie opatrenia budú mať mierne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 4.1.2 Podpora rozvoja základných služieb na vidieku a obnovy dedín

Podporou rozvoja základných služieb vo vidieckych oblastiach kraja dôjde ku mierne významným negatívnym (pri investičných aktivitách ako napr. výstavba nových zariadení a pod.) až pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP.

Predpokladajú sa plošne malé zábery pôdy v prípade realizácie investičných projektov.

Dopady realizácie opatrenia budú mať mierne až stredne (v prípade sociálne zameraných projektov a projektov zdravotníckeho charakteru) pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 4.1.3 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím

Jedná sa o koncepčný prístup k rozvoju územia, dôjde ku mierne významným pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP a to najmä v dôsledku racionalizácie využívania miestnych prírodných zdrojov. Nepredpokladajú sa významnejšie zábery pôdy (aj príp. investičné aktivity pravdepodobne nebudú mať plošne významný rozsah). Dopady realizácie opatrenia budú mať mierne až stredne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva (najmä z hľadiska vytvorenia priestoru pre oddych a rekreáciu vo vidieckom prostredí a pri zefektívnení služieb/zázemia pre obyvateľov vidieckych oblastí v mestských sídlach).

Opatrenie: 4.1.4 Podpora na začatie podnikania pre mladých poľnohospodárov a malé poľnohospodárske podniky

Jedná sa o koncepčný prístup k rozvoju územia, posudzovanie zásahov do jednotlivých prvkov ŽP je na tejto úrovni irelevantné. Dopady realizácie opatrenia budú mať mierne až stredne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva (najmä z hľadiska podpory produkcie a dostupnosti kvalitných potravinárskych produktov a racionálneho využívania krajiny).

Opatrenie: 4.1.5 Rozvoj ľudských zdrojov v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove

Rozvojom ľudských zdrojov dôjde ku mierne významným pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP v dôsledku lepšej vzdelanostnej úrovne a informovanosti vo vzťahu ku racionálneho hospodáreniu v krajine. Nepredpokladajú sa zábery pôdy (PP ani LP). Dopady realizácie opatrenia budú mať mierne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva v dôsledku racionalizácie využívania prírodných zdrojov.

Opatrenie: 4.1.6 Podpora investícií do zvýšeného využívania obnoviteľných zdrojov a znižovania následkov možných prírodných pohrôm

Realizáciou uvedených investícií dôjde ku mierne významným pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP a to najmä v dôsledku racionalizácie využívania miestnych prírodných zdrojov a znižovania možných následkov prírodných pohrôm. Predpokladajú sa zábery pôdy (LP aj PP). Dopady realizácie opatrenia budú mať stredne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 4.1.7 Podpora investícií do poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu zabezpečujúcich vyššiu kvalitu životného prostredia a vodnej biodiverzity na vidieku

Realizáciou investícií dôjde ku mierne významným negatívnym (najmä dočasným vplyvom pri výstavbe) a pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP. Pozitívne vplyvy sa predpokladajú najmä v dôsledku racionalizácie využívania miestnych prírodných zdrojov s cieľom zvýšenia kvality ŽP a zachovania, príp. nárastu v regióne. Predpokladajú sa zábery pôdy (LP aj PP). Dopady realizácie opatrenia budú mať stredný až významný pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 4.1.8 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností so zameraním na spracovanie a priamy predaj poľnohospodárskych produktov

Očakávajú sa mierne pozitívne zásahy do jednotlivých prvkov ŽP v dôsledku racionalizácie nakladania s miestnymi prírodnými zdrojmi. Dopady realizácie opatrenia budú mať stredne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva (najmä z hľadiska podpory produkcie a dostupnosti čerstvých a kvalitných potravinárskych produktov).

Opatrenie: 4.1.9 Podpora investícií do nepoľnohospodárskych činností na vidieku

Realizáciou uvedených investícií dôjde ku mierne významným pozitívnym zásahom do jednotlivých prvkov ŽP a to najmä v dôsledku racionalizácie využívania miestnych prírodných zdrojov a znižovania možných následkov prírodných pohrôm. Predpokladajú sa plošne malé zábery pôdy (LP aj PP) a to najmä pri realizácii drobnej doplnkovej infraštruktúry. Dopady realizácie opatrenia budú mať mierny až stredne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľstva v dôsledku rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, realizácie podujatí pre seniorov, deti a občanov so zníženou schopnosťou pohybu.

Špecifický cieľ 4.2 Rozvíjať cestovný ruch

Opatrenie: 4.2.1 Zvýšenie trvalej udržateľnosti sektora cestovného ruchu v ŽSK a jeho odolnosti nepriaznivým ekonomickým výkyvom v Európe podporou zamerania sa na stabilného klienta

Realizáciou opatrení zameraných na racionálne a trvalo udržateľné využívanie vysokého potenciálu Žilinského kraja a súčasnej dynamiky v rozvoji cestovného ruchu dôjde ku mierne významným zásahom do zložiek ŽP. Z hľadiska životného prostredia je navrhované opatrenie a aktivity zamerané na jeho naplnenie smerované na podporu rešpektovania únosnosti územia využívaného pre udržateľný rozvoj cestovného ruchu. Realizáciou môže dôjsť k plošnému záberu pôdy (LP aj PP). Predpokladané vplyvy na zdravie obyvateľstva budú mierne významne pozitívne, v závislosti od charakteru realizovaných aktivít.

Opatrenie: 4.2.2 Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov

Očakávajú sa mierne stredne pozitívne dopady opatrenia na zložky ŽP. Realizáciou nedôjde k plošnému záberu pôdy - jedná sa o opatrenia skôr koncepčného, propagačného a vzdelávacieho charakteru. V dôsledku rozšírenia celoročnej ponuky cestovného ruchu v regióne je možné predpokladať mierne pozitívny vplyv na zdravie obyvateľov.

Opatrenie: 4.2.3 Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu v regióne

Posudzovanie vplyvu na ŽP ako aj na zdravie obyvateľstva je vzhľadom na charakter opatrenia irelevantné.

Opatrenie: 4.2.4 Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov

Najmä pri realizácii stavebných prác je možné očakávať dočasné negatívne vplyvy na zložky ŽP. Dopady realizovaných opatrení však budú mať až stredne pozitívny dopad na zložky ŽP (napr. usmernenie pohybu osôb do vybudovaných alebo vyznačených koridorov s potrebným zázemím). Vzhľadom na rozšírenie možností aktívneho trávenia voľného času v prírodnom prostredí sa dajú predpokladať stredne pozitívne vplyvy opatrenia na zdravie obyvateľov regiónu.

Opatrenie: 4.2.5 Podpora rozvíjania kultúrno - poznávacieho cestovného ruchu vrátane digitalizácie a zvýšenia interaktívnosti expozícií v pamäťových a fondových inštitúciách

Opatrenie bude mať mierne pozitívny vplyv na zložky ŽP, neočakávajú sa zábery pôdy pri investičných aktivitách. V dôsledku rozšírenia ponuky možností na aktívne trávenie voľného času pre obyvateľov regiónu je možné predpokladať mierne až stredne pozitívny dopad na ich zdravie.

Opatrenie: 4.2.6 Udržiavať jedinečné črty regiónov a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu

Tvorba produktov cestovného ruchu (náučné chodníky, tematicky zamerané poznávacie trasy, geoparky, tematicky zamerané exkurzie, balíčky služieb vyhovujúce potrebám klienta a pod.) postavených na jedinečnosti jednotlivých regiónov a lokalít a rozvoj zážitkovej turistiky využívajúcej jedinečnosti prostredia regiónov cestovného ruchu bude mať mierne pozitívny vplyv na zložky ŽP, neočakávajú sa zábery pôdy pri investičných aktivitách. V dôsledku rozšírenia ponuky možností na aktívne trávenie voľného času pre obyvateľov regiónu je možné predpokladať mierne až stredne pozitívny dopad na ich zdravie.

Špecifický cieľ 4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe

Opatrenia: 4.3.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce

4.3.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov, aj v rámci EZÚS TRITIA a EZÚS TATRY

Posudzovanie vplyvu týchto koncepčných opatrení zameraných na podporu širokej spolupráce ako posudzovanie ich vplyvov na zdravie obyvateľstva je irelevantné.

Opatrenie: 4.3.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno – spoločenských aktivít a vytvárať podmienky pre ich rozvoj

Posudzovanie vplyvu uvedeného opatrenia zameraných na podporu širokej spolupráce pri organizovaní voľnočasových aktivít je irelevantné.

Dopady na zdravie obyvateľstvo vzhľadom na obsahovú náplň podujatí budú mierne pozitívne.

Špecifický cieľ 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

Opatrenie: 4.4.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností v kreatívnom priemysle

Tvorba funkčných väzieb medzi inštitucionálnym zázemím kreatívneho priemyslu a prezentátormi ľudových zvykov a remesiel a vytváranie priestoru pre transfer tradičných ľudových postupov do moderného umenia a dizajnu sú irelevantnými aktivitami z hľadiska posudzovania vplyvu na ŽP ako aj na zdravie obyvateľstva.

Opatrenie: 4.4.2 Ďalej zveľaďovať hmotné aj nehmotné kultúrne dedičstvo

Identifikácia jedinečných znakov kultúrneho dedičstva a ich využívanie pre potreby miestnych komunít a návštevníkov, podpora digitalizácie všetkých foriem hmotného aj nehmotného kultúrneho dedičstva ako aj zvyšovanie reálnej dostupnosti k prvkom kultúrneho dedičstva na území kraja, uplatňovanie inovácií v tejto oblasti a podpora medzinárodnej tematickej spolupráce budú mať mierne pozitívny vplyv na zložky ŽP a to najmä v dôsledku racionalizácie vyžívania prírodného dedičstva a nárastu informovanosti širokej verejnosti o významne prírodného dedičstva.

Posudzovanie vplyvu na zdravie obyvateľstva je irelevantné.

Opatrenie: 4.4.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva

Realizáciou opatrenia zameraného na eliminovanie a minimalizáciu negatívnych vplyvov na krajinu a jej zložky (znečistenie, vizuálne znečistenie, narušené a intenzívne využívané či degradované časti krajiny a pod.) dôjde ku pozitívnym stredne až veľmi významným do jednotlivých prvkov ŽP. Z hľadiska životného prostredia sú navrhované opatrenia a aktivity zamerané na ich naplnenie jednoznačne pozitívne. Nepredpokladá sa záber pôdy. Opatrenia sú z hľadiska vplyvu na zdravie mierne až stredne významne pozitívne, nakoľko realizáciu aktivít dôjde ku skvalitneniu prírodného aj urbanizovaného (mesto, obec) prostredia.

Opatrenie: 4.4.4. Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov a ich ďalšie komunitné a komerčné využitie

Mierne až stredne negatívne vplyvy vyplnú najmä z realizácie investičných a stavebných zámerov, väčšinou sa bude jednať o dočasné vplyvy. Naopak, dopady na zdravie obyvateľstva budú mať mierne pozitívny dopad, nakoľko sa rozšíria možnosti pre aktívne trávenie voľného času obyvateľov ako aj priestory pre realizáciu širokého spektra komunitných aktivít. Nepredpokladajú sa plošne významnejšie zábery pôdy.

Záver:

Prevažná časť navrhovaných opatrení uvedených v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 ako aj aktivít zameraných na ich naplnenie predstavuje pozitívne vplyvy na zložky ŽP aj zdravie obyvateľstva v regióne. Negatíva sú eliminovateľné konkrétnymi opatreniami vo vzťahu ku konkrétnym činnostiam.

2. ROZSAH HODNOTENIA - ŠPECIFICKÉ POŽIADAVKY

Rozsah hodnotenia strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020“ určený podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) – list č. OU-ZA-OSZP2-2015/022387-77/Gr zo dňa 07. 07. 2015

Pri spracovávaní Správy o hodnotení strategického dokumentu zvláštna pozornosť bola venovaná požiadavkám hodnotenia vplyvov na životné prostredie stanoveným Rozsahom hodnotenia Okresného úradu Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie určeným podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov – list č. OU-ZA-OSZP2-2015/022387-77/Gr zo dňa 07. 07. 2015.

V nasledujúcom texte uvádzame prehľad všetkých požiadaviek s komentárom k ich riešeniu, prípadne s odkazmi na miesto Správy, kde sú tieto požiadavky riešené.

Špecifické požiadavky

Zo stanovísk doručených k oznámeniu a z obsahu oznámenia vyplynula potreba v správe o hodnotení rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiacich s navrhovaným strategickým dokumentom:

1.2.1 Vyhodnotiť všetky pripomienky, ktoré boli doručené k strategickému dokumentu.

V procese prerokovania Oznámenia o strategickom dokumente doručilo pripomienky sedem subjektov. Pripomienky a ich vyhodnotenie sú spracované v nasledujúcom prehľade.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a krajiny (list č. 5698/2015-2.1 zo dňa 25. 06. 2015)

V správe o hodnotení strategického dokumentu MŽP SR odporúča vyhodnotiť:

- *zásahy do chránených území (národnej aj európskej sústavy), zásahy do prvkov územného systému ekologickej stability*
- *mieru fragmentácie hodnotných krajinných prvkov*
- *narušenie migračných trás*
- *kolízie živočíchov s dopravnými prostriedkami*
- *riziko šírenia invázy druhov*
- *ovplyvnenie krajinného rázu*

Vyhodnotenie pripomienok:

Vzhľadom na všeobecný charakter PHSR ŽSK 2014 - 2020 nie je možné, v etape hodnotenia jeho vplyvov na ŽP, navrhnúť konkrétne zmierňujúce opatrenia na národnú sústavu chránených území, území NATURA 2000 a prvkov ÚSES.

Cieľom PHSR ŽSK 2014 - 2020 je určiť rámec podpory v oblasti regionálneho rozvoja. Nešpecifikuje konkrétne investičné zámery a na ne viazané aktivity v konkrétnych lokalitách, pre ktoré by bolo možné previesť konkrétne hodnotenie ich vplyvu na chránené územia. Uvedené pripomienky budú súčasťou komplexného posúdenia vhodnosti konkrétneho investičného zámeru na konkrétnom území v rámci predprojektovej a projektovej prípravy investičného zámeru v zmysle platnej legislatívy.

Súčasťou návrhu strategického dokumentu má byť aj návrh opatrení na zmierenie negatívnych vplyvov na záujmy ochrany prírody (predovšetkým na migráciu živočíchov).

Vyhodnotenie pripomienok:

Návrh opatrení na zmierenie negatívnych vplyvov na záujmy ochrany prírody je vo všeobecnom rámci zapracovaný v kapitole V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie, kde sa mimo iné uvádza:

"Za účelom posilnenia pozitívnych účinkov navrhovaných opatrení špecifikovaných v hodnotenom strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020“ v rámci jeho špecifických cieľov odporúčame pri rozhodovaní o výbere projektov a návrhoch realizovaných aktivít zohľadňovať nasledujúce princípy:

- je nutné zachovať princípy ochrany prírody a krajiny,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít zabezpečiť uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé činnosti v súlade so Zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle ďalších zmien tak, aby bola zabezpečená technická a technologická optimalizácia, ich lokalizácia, výber najlepších dostupných technológií (tzv. BAT), ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít zabezpečiť rešpektovanie legislatívnej ochrany prírody (Zákon č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. a jej novelizácií, ktorou sa vykonáva vyššie uvedený zákon),
- v prípade možného priameho i nepriameho ovplyvnenia chránených území sústavy Natura 2000 je v prípade odôvodnenej požiadavky štátnej správy ochrany prírody a krajiny podloženej vypracovaným skríningovým formulárom odbornej organizácie ŠOP SR potrebné vypracovať primerané posúdenie vplyvov v zmysle čl. 6.3 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Odbor projektového riadenia (list č. 2015/160 zo dňa 19. 06. 2015)

*V kapitole **Analyticko - strategická časť**, bod ii: doplniť údaje týkajúce sa inštitúcií v inej zriaďovateľskej pôsobnosti ako ŽSK, ktoré prispievajú k rozvoju kultúry ŽSK s tým, že Štátny orchester Žilina poskytne súčinnosť pri získavaní relevantných údajov za svoju činnosť.*

*V kapitole **Programová časť - Rozvojová stratégia**:*

- *doplniť zámer zlepšenia technicko dopravnej situácie s cieľom vytvoriť podmienky na činnosť umeleckých (kultúrnych) inštitúcií a dostupnosť občanov ku kultúre*
- *doplniť zámer architektonického zjednotenia národnej kultúrnej pamiatky Domu umenia Fatra s bezprostredným okolím s cieľom zvýšiť kvalitu života obyvateľov*

Vyhodnotenie pripomienok:

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je strategickým dokumentom regionálnej úrovne, preto navrhované indikatívne aktivity sú spracované v primeranej podrobnosti - formou všeobecných zásad podpory rozvoja, neriešia konkrétne rozvojové zámery a projekty. Opatrenia navrhované v strategickom ciele č. 1 vo všeobecnosti smerujú k zlepšeniu dopravnej dostupnosti územia kraja. Pripomienka týkajúca sa Domu umenia Fatra je svojou podrobnosťou a obsahom vhodná ako návrh indikatívnych aktivít PHSR Mesta Žilina.

Ministerstvo pôdohospodárstva a sociálneho rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Odbor pozemkový (list č. 2325/2015-430 zo dňa 15. 06. 2015)

Z textu stratégie nie preukázateľné, či a v akom rozsahu dochádza k dočasnému alebo trvalému záberu poľnohospodárskej pôdy.

Nie je preukázateľné, či na budúce možné použitie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely bol udelený súhlas v rámci individuálneho návrhu žiadateľa podľa § 15 zákona 220/2004 Z. z. a to v prípadoch ak v katastrálnych územiach obcí, v ktorých sa má niečo v rámci stratégie realizovať nie je spracované a schválená územno-plánovacia dokumentácia.

Vyhodnotenie pripomienok:

Vzhľadom na všeobecný charakter dokumentu bez presného stanovenia realizácie spôsobu aktivít bez územného priemetu a možné variantné riešenia, nie je možné vyhodnotiť zábery poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Oddelenie dopravného modelovania a infraštruktúry (list č. 07309/2015/B211-SZEÚ/36823 zo dňa 19. 06. 2015)

MDVRR v stanovisku upozorňuje, že pri stanovení priorít a cieľov rozvoja samosprávneho kraja v oblasti dopravy je potrebné rešpektovať priority rozvoja dopravnej infraštruktúry rezortu doprava a navrhovaný PHSR ŽSK 2014 - 2020 koordinovať so strategickými dokumentmi MDVRR SR, ktorými sú "Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2020, Operačný program DOPRAVA 2007 - 2013 a Operačný program integrovaná infraštruktúra 2014 - 2020.

Vyhodnotenie pripomienok:

Relevantné časti uvedených strategických dokumentov boli podrobnejšie špecifikované v analytickej časti PHSR ŽSK 2014 - 2020 a následne premietnuté do jeho strategickej časti, konkrétne do Strategického cieľa 1, špecifického cieľa 1.1 „Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu“ a špecifického cieľa 1.2 „Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy“.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Inšpektorát kúpeľov a žriediel (list č. Z27955-2015-IKŽ zo dňa 24. 06. 2015)

Ministerstvo vo svojom prípise predkladá podklady, ktoré je potrebné zohľadniť týkajúce sa kúpeľných území kúpeľných miest v ŽSK, zoznam legislatívy týkajúci sa ochranných pásiem prírodných liečivých a minerálnych zdrojov.

Vyhodnotenie pripomienok:

Všetky predložené podklady sú akceptované.

Štátny komorný orchester Žilina (list zo dňa 22. 06. 2015)

Prípisom zasiela príspevok ŠKO do PHSR ŽSK 2014 - 2020:

- *Navrhuje vytvorenie architektonickej štúdie, v ktorej by sa zosúladiť prostredie okolo Domu umenia Fatra s charakterom národnej kultúrnej pamiatky, čím by sa vytvoril harmonický celok poskytujúci oddych a kultúrne zážitky obyvateľom mesta a regiónu.*
- *V súvislosti s rekonštrukciou trhoviska navrhuje obnoviť funkčnosť mestských komunikácií pretínajúcich trhovisko, ktoré sú v súčasnosti neprejazdné.*
- *Navrhuje v rámci architektonickej štúdie riešiť obnovu Domu umenia Fatra a susednej budovy "Trávníčkov dom" v súlade s charakterom národnej kultúrnej pamiatky, v ktorej budú obe budovy tvoriť jeden celok pri zachovaní architektonických osobitostí každej z nich.*
- *Ak sa mesto rozhodne stavať novú športovú halu, navrhujú, aby bola projektovaná ako univerzálna hala na využitie pre šport, oddych i kultúru. Mestu chýba veľká koncertná sála, kde by sa mohli realizovať kultúrne podujatia, ktoré vyžadujú veľký priestor a veľkú návštevnosť.*

Vyhodnotenie pripomienok:

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je strategickým dokumentom regionálnej úrovne, preto navrhované indikatívne aktivity sú spracované v primeranej podrobnosti - formou všeobecných zásad podpory rozvoja, neriešia konkrétne rozvojové zámery a projekty. Vznesené pripomienky svojou podrobnosťou a obsahom sú vhodné ako návrh indikatívnych aktivít PHSR Mesta Žilina

Jozef Kondek, JOKO a syn (list zo dňa 15. 06. 2015)

Vo svojom liste uvádza:

V kapitole E, bode 2.: Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu je uvedený materiál „Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja (ÚPN VÚC ŽK) v znení Zmien a doplnkov č.4“, v ktorom je v bode 2.15.1 „Zásobovanie elektrickou energiou“ je uvedený: 2.15.1.5.2 Okres Čadca - v nadradenej cestnej sieti ZVN sa na území okresu navrhuje prestavba súčasného 1 x 400 kV vedenia č. 404 Varín - Nošovice na 2 x 400 kV vedenie a jeho presmerovanie v oblasti Čadce do novej polohy v trase Ochodnica - Horelica - Podzávoz (v zmysle platného ÚPN mesta Čadca). Zároveň sú v tom istom dokumente v bode II. Verejnoprospešné stavby uvedené v bode 3.4.1 plochy a zariadenia regionálnych veľkokapacitných skládok odpadov. Po preštudovaní dokumentácie Vás upozorňujeme na to, že v uvažovanej trase vedenia 2 x 400 kV sa nachádza verejnoprospešná stavba „regionálna skládka odpadov Čadca – Podzávoz“, takže tieto 2 body sú v konflikte. Skládka odpadov bola právoplatne povolená v r. 2000 a bude v prevádzke do r. 2051. Z uvedených dôvodov Vás upozorňujeme, že v strategickom dokumente PHSR ŽSK 2014 - 2020 sú vážne rozpory, ktoré je nutné vyriešiť.

Vyhodnotenie pripomienok:

ÚPN VÚC ŽK v platnom znení bol jedným zo základných podkladov pre spracovanie hodnoteného dokumentu. Návrh PHSR ŽSK 2014 - 2020 na rozdiel od územného plánu regiónu, ktorý rieši najmä priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia kraja, sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Vzniknutý problém je potrebné riešiť v procese územného plánovania na miestnej úrovni, ktorá má dostatočnú podrobnosť riešenia.

1.2.2 V prípade, ak v správe bude konštatovaný možný negatívny vplyv na predmet ochrany CHVÚ alebo ÚEV je potrebné v správe o hodnotení navrhnúť primerané zmierňujúce opatrenia, na zmiernenie negatívnych faktorov súvisiacich s umiestnením navrhovanej činnosti do území tvoriacich sústavu NATURA 2000 (odporúča sa primerané posúdenie vplyvov, v zmysle čl. 6.3 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín).

Požiadavka je plne akceptovaná. Strategická časť PHSR ŽSK 2014 – 2020 stanovuje priority v environmentálnom chápaní, t.j. špecifické ciele a k nim priradené opatrenia a aktivity smerujú k zlepšeniu kvality životného a prírodného prostredia, preto je predpoklad pozitívneho dopadu na sústavu chránených území NATURA 2000 a tiež na národnú sústavu chránených území. Predpokladáme, že prípadné negatívne vplyvy budú skôr dočasného charakteru (počas výstavby, realizácie projektu), naopak pozitívne vplyvy ako trvalé (napr. odkanalizovanie územia v dotyku s územím NATURA 2000).

Vzhľadom na všeobecný charakter dokumentu, nie je možné v etape hodnotenia PHSR ŽSK 2014 - 2020 navrhnúť konkrétne zmierňujúce opatrenia na sústavu chránených území NATURA 2000.

Vzhľadom na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na predmet ochrany CHVÚ alebo ÚEV (ale i ostatných chránených území), ale i všeobecne na všetky zložky životného prostredia a zdravie obyvateľstva pri konkrétnych investičných zámeroch, ktoré by mohli vyplynúť z aplikácie uvedených opatrení v strategickom dokumente resp. budú mať na neho väzbu, pri stanovení vhodnosti ich umiestnenia v území, pri stanovení ich charakteru a parametrov a následne pri hodnotení vplyvov je potrebné dôsledne postupovať v zmysle platnej legislatívy, t.j. maximálne uplatniť legislatívne postupy.

V prípade umiestnenia jednotlivých aktivít a opatrení do územia v kontakte s chráneným územím NATURA 2000 budú jednotlivé investičné zámery, ich prevádzky a použité technológie a činnosti riešené individuálne v závislosti od ich charakteru a predpokladaného vplyvu v procese predprojektovej a projektovej prípravy v zmysle platnej legislatívy:

- zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení,
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení a jeho vykonávacími vyhláškami,
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v zmysle ďalších neskorších predpisov a platnou príslušnou legislatívou.

Zároveň musíme dodať, že uvedená požiadavka je akceptovaná i vzhľadom k všeobecnému charakteru strategického dokumentu, kde jednotlivé opatrenia sú situované do všeobecnej polohy bez konkrétnych koncepčných prípadne investičných riešení. Návrh opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov na záujmy ochrany prírody je vo všeobecnom rámci zapracovaný v kapitole V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie, kde sa mimo iné uvádza:

"Za účelom posilnenia pozitívnych účinkov navrhovaných opatrení špecifikovaných v hodnotenom strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2014 - 2020“ v rámci jeho špecifických cieľov odporúčame pri rozhodovaní o výbere projektov a návrhoch realizovaných aktivít zohľadňovať nasledujúce princípy:

- na úrovni konkrétnych projektov a aktivít zabezpečiť uplatnenie vyjadrenia súladu s územnoplánovacou dokumentáciou na regionálnej (ÚPN VÚC Žilinského kraja a jeho platné zmeny a doplnky) aj miestnej úrovni (ÚPN príslušných obcí),
- na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít zabezpečiť uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé činnosti v súlade so Zákonom

č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle ďalších zmien tak, aby bola zabezpečená technická a technologická optimalizácia, ich lokalizácia, výber najlepších dostupných technológií (tzv. BAT), ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov,

- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít zabezpečiť rešpektovanie legislatívnej ochrany prírody (Zákon č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a jeho vykonávaciu vyhlášku MŽP SR č. 24/2003 Z. z. a jej novelizáciu vyhláškou č. 492/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva vyššie uvedený zákon),
- stavebný zákon (Zákon č. 50/1976 Zb.) – Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy musia byť na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít spadajúcich pod uvedený zákon v súlade,
- v prípade zaradenia konkrétneho projektu, činnosti resp. aktivity v zmysle Zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia (zákon IPKZ) v znení jeho novelizácií postupovať pri realizácii činnosti v zmysle uvedeného zákona IPKZ,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít v procese predprojektovej, projektovej a poprojektovej prípravy a realizácie zámeru zabezpečiť rešpektovanie a uplatnenie platnej legislatívy na úseku zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva, dodržiavanie konkrétnych stanovených limitov, podmienok a opatrení,
- podporovať projekty, činnosti a aktivity zaradené pod opatrenia PHSR ŽSK, pri ich realizácii dôsledne uplatňovať princíp zvyšovanie súčasnej životnej úrovne, využívanie nových moderných ekologicky vhodných resp. výhodných technológií, postupov a poznatkov, zvyšovanie kvality zložiek životného prostredia a života, podporovanie ekologických inovácií, zachovanie trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia, znižovanie a eliminácia existujúceho environmentálneho zaťaženia územia (staré ekologické záťaž), znižovania stupňa znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia, zachovanie biodiverzity a ekologickej stability krajiny a všetky ostatné aktivity podporujúce zlepšenie kvality prírodného a životného prostredia, zdravia obyvateľstva a modernizácie spoločnosti pri zachovaní princípu trvale udržateľného rozvoja.

1.2.3 Používať čo najaktuálnejšie dostupné údaje zo Štatistického úradu SR.

Uvedená požiadavka je akceptovaná, dáta sú zapracované v príslušných kapitolách správy o hodnotení.

1.2.4 Pri vypracovaní prihliadať na už schválené koncepčné materiály na úseku vodného hospodárstva, ako Vodný plán Slovenska a Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Žilinského kraja.

Požiadavka je plne akceptovaná priamo v PHSR ŽSK 2014 - 2020. Uvedené strategické dokumenty boli zohľadnené v rámci analytickej časti PHSR ŽSK 2014 - 2020. Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Žilinského kraja bude slúžiť ako relevantný podklad pre napĺňanie aktivít a opatrení Strategického cieľa 1 v rámci špecifického cieľa 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia.

Vzhľadom na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov potenciálnych činností vyplývajúcich z hodnoteného strategického dokumentu je potrebné vyššie uvedené postupy premietnuť do opatrení na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu.

V. NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA PREVENCIU, ELIMINÁCIU, MINIMALIZÁCIU A KOMPENZÁCIU VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

1. OPATRENIA NA ODVRÁTENIE, ZNÍŽENIE ALEBO ZMIERNENIE PRÍPADNÝCH VÝZNAMNÝCH NEGATÍVNYCH VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA, KTORÉ BY MOHLI VYPLYNÚŤ Z REALIZÁCIE STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020 predstavuje pomerne rozsiahly strednodobý programový dokument rozvoja Žilinského kraja na časové obdobie rokov 2014 - 2020. Zároveň je jedným z hlavných nástrojov na riadenie zmien v prospech obyvateľov a celkového rozvoja regiónu.

Jedná sa o spoločne pripravený strednodobý plán samosprávneho kraja a jeho sociálno-ekonomických partnerov, na základe súladu projektových zámerov žiadateľov z regiónu so schváleným PHSR ŽSK 2014 - 2020 bude možné čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je plne v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou vyššieho územného celku Žilinského kraja v znení jeho platných zmien a doplnkov, plne rešpektuje Regionálnu výskumnú a inovačnú stratégiu Žilinského kraja 2014+ a je kompatibilný s ostatnými čiastkovými koncepciami kraja ako aj spracovanými rozvojovými dokumentmi obcí, miest a mikroregiónov.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je metodicky spracovaný do úrovne opatrení a indikatívnych aktivít, ktorými sa majú naplňať priority, dosahovať vytýčené strategické a špecifické ciele a postupne dotvárať dlhodobá základná stratégia - vízia kraja. Väčšina opatrení predstavuje návrhy činností, ktoré posilňujú smerovanie Žilinského samosprávneho kraja k cieľom trvalo udržateľného rozvoja definovaných v Agende 21 ako aj v stratégii Európa 2020. V posudzovanom dokumente sú navrhované opatrenia (najmä v rámci strategického cieľa 1), ktoré môžu vytvárať podmienky pre vznik environmentálnych dopadov a vplyvov v súčasnosti nepredvídateľnej územnej lokalizácie a veľkosti a cieľového pôsobenia environmentálnych dopadov.

Za účelom posilnenia pozitívnych účinkov navrhovaných opatrení špecifikovaných v hodnotenom strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020“ v rámci jeho špecifických cieľov odporúčame pri rozhodovaní o výbere projektov a návrhoch realizovaných aktivít zohľadňovať nasledujúce princípy:

- je nutné zachovať princípy ochrany prírody a krajiny,
- zohľadňovať aspekt udržateľnosti aktivity či projektu,
- zohľadňovať vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických vplyvov,
- zohľadňovať vyváženosť lokálnych a regionálnych a vplyvov projektov s prihliadnutím na cezhraničné vplyvy,
- zohľadňovať finančnú realizovateľnosť aktivity a efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov,
- aktívne vyhľadávať možnosti spolufinancovania aktivít z iných zdrojov,
- pri príprave projektov vytvoriť podmienky na dialóg medzi expertmi, zástupcami navrhovateľov projektov, samosprávou a verejnosťou,

- na úrovni konkrétnych projektov zabezpečiť uplatnenie vyjadrenia súladu s územnoplánovacou dokumentáciou na regionálnej (ÚPN VÚC Žilinského kraja v znení jeho platných zmien a doplnkov) aj miestnej úrovni (ÚPN príslušných obcí),
- na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít zabezpečiť uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé činnosti v súlade so Zákom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle ďalších zmien tak, aby bola zabezpečená technická a technologická optimalizácia, ich lokalizácia, výber najlepších dostupných technológií (tzv. BAT), ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít zabezpečiť rešpektovanie legislatívnej ochrany prírody (Zákon č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. a jej novelizácií, ktorou sa vykonáva vyššie uvedený zákon),
- v prípade možného priameho i nepriameho ovplyvnenia chránených území sústavy Natura 2000 je v prípade odôvodnenej požiadavky štátnej správy ochrany prírody a krajiny podloženej vypracovaným skríningovým formulárom odbornej organizácie ŠOP SR potrebné vypracovať primerané posúdenie vplyvov v zmysle čl. 6.3 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,
- stavebný zákon (Zákon č. 50/1976 Zb.) – zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy musia byť na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít spadajúcich pod uvedený zákon v súlade,
- v prípade zaradenia konkrétneho projektu, činnosti resp. aktivity v zmysle Zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia (zákon IPKZ) v znení jeho novelizácií postupovať pri realizácii činnosti v zmysle uvedeného zákona IPKZ,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít v procese predprojektovej, projektovej a poprojektovej prípravy a realizácie zámeru zabezpečiť rešpektovanie a uplatnenie platnej legislatívy na úseku zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva, dodržiavanie konkrétnych stanovených limitov, podmienok a opatrení,
- podporovať projekty, činnosti a aktivity zaradené pod opatrenia PHSR ŽSK 2014 - 2020, pri ich realizácii dôsledne uplatňovať princíp zvyšovanie súčasnej životnej úrovne, využívanie nových moderných ekologicky vhodných resp. výhodných technológií, postupov a poznatkov, zvyšovanie kvality zložiek životného prostredia a života, podporovanie ekologických inovácií, zachovanie trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia, znižovanie a eliminácia existujúceho environmentálneho zaťaženia územia (staré ekologické záťaž), znižovania stupňa znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia, zachovanie biodiverzity a ekologickej stability krajiny a všetky ostatné aktivity podporujúce zlepšenie kvality prírodného a životného prostredia, zdravia obyvateľstva a modernizácie spoločnosti pri zachovaní princípu trvale udržateľného rozvoja.

VI. DÔVODY VÝBERU ZVAŽOVANÝCH ALTERNATÍV ZOHĽADŇUJÚCICH CIELE A GEOGRAFICKÝ ROZMER STRATEGICKÉHO DOKUMENTU A OPIS TOHO AKO BOLO VYKONANÉ VYHODNOTENIE VRÁTANE ŤAŽKOSTÍ S POSKYTOVANÍM POTREBNÝCH INFORMÁCIÍ, AKO NAPR. TECHNICKÉ NEDOSTATKY ALEBO NEURČITOSTI

Strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020“ je, vzhľadom na jeho charakter a proces spracovávania na princípe partnerstva, riešený ako **jednovariantný**. Je výsledkom konsenzu členov jednotlivých pracovných skupín a zohľadnenia opodstatnených pripomienok v rámci jeho prerokovania.

Záverečná verzia dokumentu po zohľadnení záverečného stanoviska zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. bude taktiež predložená v jednom variante.

Počas spracovania dokumentu spracovateľ kládol dôraz na princíp partnerstva najmä prostredníctvom vytvorenia pracovných skupín expertov pre strategické oblasti podpory v ŽSK (a to najmä z oblasti regionálneho rozvoja, územného plánovania, životného prostredia, školstva, sociálnej starostlivosti, kultúry, financií, dopravy a pod.), ktorí sa podieľali na stanovení navrhovaných cieľov, opatrení a aktivít dokumentu.

Vytvorené pracovné skupiny PHSR ŽSK 2014 - 2020 boli zamerané na strategické oblasti podpory v Žilinskom kraji:

- Identita a sebestačnosť
- Ekonomika
- Vybavenosť územia
- Ľudia

V rámci širšieho zapojenia a informovania laickej a odbornej verejnosti spracovateľ v spolupráci s Úradom Žilinského samosprávneho kraja usporiadal viacero stretnutí so sociálno - ekonomickými partnermi, na ktorých odprezentoval návrh PHSR ŽSK 2014 - 2020 a vytvoril priestor na jeho pripomienkovanie.

Stretnutia sa konali:

- Čadca	24. 08. 2015 o 10,00 hod.
- Bytča	26. 08. 2015 o 14,00 hod.
- Martin	27. 08. 2015 o 14,00 hod.
- Dolný Kubín	07. 09. 2015 o 10,00 hod.
- Liptovský Mikuláš	04. 09. 2015 o 10,00 hod.

V septembri 2015 boli následne vznesené pripomienky z verejných stretnutí zapracované do hodnoteného dokumentu.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 vytvára rámec podpory regionálneho rozvoja na území Žilinského kraja na regionálnej úrovni. Vzhľadom na veľkosť riešeného územia, široké spektrum riešených oblastí a všeobecný charakter opatrení a indikatívnych aktivít sa vytvára veľký priestor pre množstvo alternatív, ktoré môžu nastať pri implementácii strategického dokumentu a pri realizácii konkrétnych rozvojových zámerov. Preto pri hodnotení vplyvov sme sa zaoberali ich pravdepodobnosťou. Zároveň strategická úroveň so sebou prináša oproti projektovej úrovni vyššiu mieru neurčitosti.

VII. NÁVRH MONITOROVANIA ENVIRONMENTÁLNYCH VPLYVOV VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE

Strategický dokument PHSR ŽSK 2014 - 2020 stanovuje hierarchicky usporiadané ciele v štruktúre:

- vrcholový cieľ - vízia,
- strategické a špecifické ciele,
- opatrenia,
- indikatívne aktivity.

Cieľom monitorovania PHSR ŽSK 2014 - 2020 je sledovať pokrok dosiahnutý pri jeho realizácii - napĺňanie opatrení navrhnutých v strategickom dokumente, príp. získanie informácií o možnom negatívnom vývoji a nastavenie nápravných opatrení.

Proces monitorovania PHSR ŽSK 2014 - 2020 sa bude vykonávať systematicky a priebežne počas celej doby jeho platnosti. Vstupnými údajmi pre monitorovanie budú sledované definované merateľné ukazovatele. Výstupom monitorovania bude monitorovacia správa za príslušný rok, ktorá po pripomienkovaní odbornými expertmi (členovia pracovných skupín, ktorí sa podieľali na príprave dokumentu), prerokovaní vecne príslušnými komisiami Zastupiteľstva ŽSK, bude prerokovaná v Zastupiteľstve ŽSK.

Súčasťou PHSR ŽSK 2014 – 2020 bude Akčný plán Úradu ŽSK ako základný nástroj, prostredníctvom ktorého regionálna samospráva prispieva k implementácii strategického dokumentu. Akčný plán bude spracovaný na trojročné obdobie, totožné s obdobím povinného programového rozpočtovania samosprávy a bude obsahovať zoznam prioritných projektových zámerov v rámci kompetencií ŽSK spolu so špecifikáciou potenciálnych zdrojov financovania.

Proces implementácie PHSR ŽSK 2014 - 2020 bude zabezpečovať:

- Úrad ŽSK realizáciou Akčného plánu PHSR
- Úrad ŽSK:
  - prípravou a implementáciou systémových nástrojov na výkon PHSR ŽSK 2014 - 2020 v 4 strategických oblastiach rozvoja
  - prehodnotením existujúcich sietí a záujmových partnerstiev ŽSK za účelom vytvorenia efektívnych účelových partnerstiev a sietí ako základnej podmienky pre koordináciu aktivít v území za účelom dosiahnutia synergického efektu implementovaných systémových nástrojov v 4 strategických oblastiach rozvoja regiónu definovaných v PHSR ŽSK 2014 - 2020
  - koordináciou tematicky príslušných subjektov v rámci vytvorených sietí a partnerstiev za účelom efektívnej implementácie nástrojov zameraných na napĺňanie PHSR ŽSK 2014 - 2020
- Miestna samospráva (mestská, obecné úrady) implementáciou PHSR obce, resp. mesta, koordinovanou spoluprácou s ostatnými subjektmi v rámci sietí a partnerstiev
- Štátna správa formou aktívnej implementácie projektov prostredníctvom územnej spolupráce a vstupu do partnerstiev, koordinovanou spoluprácou s ostatnými subjektmi v rámci sietí a partnerstiev
- Rozvojová agentúra ŽSK, n.o. prípravou a realizáciou aktivít podporujúcich regionálny rozvoj v koordinácii s Úradom Žilinského samosprávneho kraja
- Regionálne rozvojové agentúry realizáciou aktivít podporujúcich regionálny rozvoj v súlade s cieľmi PHSR ŽSK 2014 - 2020

- Záujmové združenia implementáciou projektov v súlade s PHSR ŽSK 2014 - 2020
- Občianske združenia implementáciou projektov v súlade s PHSR ŽSK 2014 - 2020
- Sociálno – ekonomickí partneri implementáciou projektov v súlade s PHSR ŽSK 2014 - 2020

Proces monitorovania realizácie PHSR ŽSK 2014 - 2020 z časového hľadiska je nasledovný:

- strategický cieľ: monitorovanie dopadu v dlhodobom horizonte
- špecifické ciele: monitorovanie výsledkov v strednodobom horizonte
- opatrenia: monitorovanie výstupov v krátkodobom horizonte (v rámci indikatívnych aktivít vytipovaných pre jednotlivé programy na úrovni opatrení)

Proces monitorovania vychádza zo štruktúrovaného modelu na úrovni strategických a špecifických cieľov a opatrení. Do procesu monitorovania a hodnotenia budú zapojené všetky subjekty zúčastnené na riadení a implementácii PHSR ŽSK 2014 - 2020 v rozsahu svojich kompetencií, ktoré čerpajú finančné prostriedky z fondov.

Napĺňanie strategických cieľov PHSR ŽSK 2014 - 2020 sa sleduje na základe sústavy merateľných ukazovateľov stanovených v procese programovania. Stanovené cieľové hodnoty vybraných merateľných ukazovateľov sú nastavené na úroveň, ktorá prihliada k reálnemu potenciálu Žilinského kraja na ich napĺňanie, vychádzajúc z vlastnej analytickej časti PHSR ŽSK pre roky 2014 - 2020, ako aj z dokumentu Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 - 2020.

Tab. č. 39: Prehľad merateľných ukazovateľov v oblasti environmentálnych vplyvov na regionálnej úrovni

Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východiskový stav pre ŽSK (2013)	Cieľový stav pre ŽSK (2020)
Hustota cestnej siete	Pomer km ciest k počtu obyv. kraja	SSC	km/tis. obyv.	2,94	3,29
Ukončené úseky D1 a D3	Úseky zaradené na financovanie v rámci OP doprava 2014 - 2020	NDS	počet	0	9
Podiel cyklistickej dopravy na celkovej deľbe dopravnej práce	Pomer obyvateľov využívajúcich cyklo dopravu voči všetkým dopravujúcich sa obyvateľom	MDVRR SR	%		
Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov	Pomer zásobovaných obyvateľov voči všetkým obyvateľom	ŠÚ SR	%	89,7	93
Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	Pomer napojených obyvateľov voči všetkým obyvateľom	ŠÚ SR	%	63,9	70
Podiel zhodnocovaného odpadu z komunálneho odpadu	Pomer vysepar. odpadu z celkového objemu komunálneho odpadu	ŠÚ SR	%	12,3	50

Tab. č. 39: Prehľad merateľných ukazovateľov v oblasti environmentálnych vplyvov na regionálnej úrovni - pokračovanie

Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východiskový stav pre ŽSK (2013)	Cieľový stav pre ŽSK (2020)
Roky zdravého života	počet	Eurostat	53,3	60	počet
Podiel pacientov zo ŽSK hospitalizovaných v ŽSK	Pomer pacientov zo ŽSK hospitalizovaných v ŽSK voči všetkým pacientom zo ŽSK	Vlastný výpočet na základe údajov NCZI	%	90,5	91,8
Obložnosť akútnych lôžok	Obložnosť akútnych lôžok v ŽSK	Vlastný výpočet na základe údajov NCZI	%	–	75

Na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít bude legislatívne zabezpečené uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé projekty, činnosti a aktivity spadajúce pod činnosti hodnotenia vplyvov spadajúce pod posudzovanie v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle ďalších zmien, čo zabezpečuje uplatnenie konkrétneho cieleného návrhu monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie. Podobné je to vo vzťahu k iným legislatívnym predpisom ako je Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy, Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia v znení jeho novelizácií, Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a iných legislatívnych predpisov na úseku zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva, ktorých cieľom je dodržiavanie konkrétnych stanovených limitov, podmienok a opatrení.

VIII. PRAVDEPODOBNE VÝZNAMNÉ CEZHRANIČNÉ ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY VRÁTANE VPLYVOV NA ZDRAVIE

Územie Žilinského kraja susedí s Českou a Poľskou republikou. Preto je možné predpokladať, že pri realizácii určitých projektov spadajúcich pod niektoré opatrenia hodnoteného strategického dokumentu môže dôjsť k potenciálnym vplyvom s cezhraničným dopadom na územie susedných štátov.

Posudzovaný strategický dokument má všeobecný charakter, stanovuje rámec podpory regionálneho rozvoja Žilinského kraja. Napĺňanie stanoveného vrcholového cieľa, strategických a špecifických cieľov je navrhované prostredníctvom opatrení a indikatívnych aktivít, ktoré však nie je možné premietnuť do konkrétneho územia tak, aby bolo možné vyhodnotiť ich konkrétny vplyv na životné prostredie Žilinského kraja a okolitých krajín.

Potenciálne významné cezhraničné environmentálne vplyvy vrátane vplyvov na obyvateľstvo sa týkajú najmä napĺňania opatrení špecifických cieľov v oblasti dopravy, ktoré spadajú pod strategický cieľ 1 zameraný na dobudovanie kvalitného prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami a zlepšenie kvality životného prostredia. Dobudovaním a modernizáciou nadradenej cestnej siete a technickej infraštruktúry môže dôjsť k určitým pozitívnym vplyvom na územie Českej resp. Poľskej republiky.

Aj ďalšie opatrenia hodnoteného strategického dokumentu sú nasmerované k podpore činností s pozitívnym vplyvom na jednotlivé hodnotené zložky prostredia, pričom viaceré môžu mať i cezhraničný charakter. Jedná sa najmä o opatrenia realizované v prihraničí zamerané na podporu nemotorovej dopravy, nízkouhlíkového hospodárstva, zachovávanie kvality a rozmanitosť prírodného dedičstva, či zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000 a pod.

Všetky rozvojové zámery súvisiace s navrhovanými opatreniami hodnoteného strategického dokumentu, budú posúdené v zmysle platnej legislatívy. Pri ich príprave a realizácii bude okrem iného uplatňovaný Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení, Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení, Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení, a taktiež všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy.

IX. NETECHNICKÉ ZHRNUTIE POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÍ

Základné údaje o obstarávateľovi

Označenie

Žilinský samosprávny kraj

IČO: 37808427

Sídlo

Ul. Komenského 48, 011 09 Žilina

Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, od ktorého možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie

Ing. Miriam Skácelová

Tel.: 041 5032300

e-mail: miriam.skacelova@zilinskazupa.sk

Ing. Katarína Náhliková

Tel.: 041 5032310

e-mail: katarina.nahlikova@zilinskazupa.sk

Úrad Žilinského samosprávneho kraja

Ul. Komenského 48

011 09 Žilina

Základné údaje o spracovateľovi

Hlavný riešiteľ: RNDr. Miloslav Badík

ENVI-EKO, s.r.o.

Platanová 3225/2, 010 07 Žilina

Tel.: 0908 904243

E-mail: envi.eko@gmail.com

Základné údaje o strategickom dokumente

Názov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 – 2020

Územie

Žilinský samosprávny kraj

Dotknuté obce

Všetky obce a mestá administratívne spadajúce do ŽSK - 315 obcí a miest.

Dotknuté orgány

V zmysle § 3 ods. 1) Zákona č. 24/2006 Z. z. všetky orgány verejnej správy, ktorých záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov podmieňujú povolenie navrhovanej činnosti PHSR ŽSK alebo ktorých vyjadrenie sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu.

Schvaľujúci orgán

Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja

Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom

PHSR ŽSK 2014 - 2020 je spolu s územným plánom regiónu základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy. Jedná sa o strednodobý plán samosprávneho kraja a jeho sociálno-ekonomických partnerov vypracovaný v partnerstve v rokoch 2014 - 2015.

PHSR ŽSK 2014 - 2020 predstavuje pomerne rozsiahly strednodobý programový dokument rozvoja územia kraja pre časové obdobie rokov 2014 - 2020, ktorý nadväzuje na PHSR ŽSK 2007 - 2013 spracovaný a schválený Zastupiteľstvom ŽSK v roku 2007.

Dokument PHSR ŽSK 2014 – 2020 je rozdelený na tri samostatné časti:

1. analytická časť
2. strategická časť
3. programová časť

Analytická časť je tvorená rozsiahlou a detailnou **Sociálno – ekonomickou analýzou** v nasledovnom členení:

2.2.1 Súhrnná charakteristika územia Žilinského kraja

- 2.2.1.1 Prírodný potenciál
- 2.2.1.2 Demografický potenciál
- 2.2.1.3 Životná úroveň
- 2.2.1.4 Ekonomický potenciál a ekonomická aktivita
- 2.2.1.5 Organizačná a odvetvová štruktúra hospodárstva
- 2.2.1.6 Ekonomická aktivita obyvateľstva a trh práce
- 2.2.1.7 Technická infraštruktúra
- 2.2.1.8 Občianska infraštruktúra a vybavenosť území
- 2.2.1.9 Veda, výskum a inovácie
- 2.2.1.10 Cestovný ruch
- 2.2.1.11 Životné prostredie

2.2.2 Charakteristika stavu vybavenosti a obsluhy Žilinského kraja podáva detailné informácie o okresoch v 5 regiónoch kraja – Horné Považie (okr. ZA, BY), Kysuce (okr. KNM, CA), Orava (okr. DK, NO, TS), Turiec (okr. MT, TT) a Liptov (okr. RK a LM).

2.3 Prognózy vývoja

- 2.3.1 Prognóza demografického vývoja v Žilinskom kraji
- 2.3.2 Makroekonomická prognóza vývoja v Žilinskom kraji

Vrcholový cieľ je definovaný nasledovne:

Žilinský samosprávny kraj dosiahne do r. 2020 pozitívnu zmenu vedúcu k zvýšeniu kvality života jeho obyvateľov v integrujúcej sa Európe.

Strategické a špecifické ciele:

1. Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov

- špec. cieľ: 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu
1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy
1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

2. Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji

- špec. cieľ: 2.1 Zlepšiť využiteľnosť výstupov výskumu a vývoja v praxi
2.2 Rozvíjať služby a podporovať inovácie vo firmách
2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

3. Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín

- špec. cieľ: 3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania
3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce
3.3 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti

4. Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti

- špec. cieľ: 4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku
4.2 Rozvíjať cestovný ruch
4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe
4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

V časti programovej dokumentu sú tieto ciele rozpracované do konkrétnych opatrení a tieto následne do indikatívnych aktivít.

Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne)

Strategický cieľ 1 - Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov

Špecifické ciele:

1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu nadradenej dopravnej a komunikačnej infraštruktúry a zabezpečiť pripojenosť územia na ňu

Dobudovanie dopravnej infraštruktúry všeobecne predstavuje nároky na plošný záber pôdy (PP, LP) a zásah do dotknutých zložiek ŽP. Dobudovaním dopravného systému v regióne dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiacich na zdravie obyvateľstva i jednotlivé zložky ŽP.

1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Zvyšovaním atraktivity verejnej dopravy dôjde k zníženiu zaťaženia ŽP v dôsledku individuálnej dopravy (aj statickej dopravy) a tým ku eliminácii stresových javov pôsobiacich zložky ŽP ako aj na zdravie obyvateľstva.

1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Znižovaním produkcie oxidov uhlíka dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiacich zložky ŽP ako aj na zdravie obyvateľstva.

1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

Dôjde ku eliminácii stresových javov pôsobiacich všetky zložky ŽP ako aj na zdravie obyvateľstva.

Strategický cieľ 2 - Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji

Špecifické ciele:

2.1 Zlepšiť využiteľnosť výstupov výskumu a vývoja v praxi

2.2 Rozvíjať služby a podporovať inovácie vo firmách

2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

Nedochádza ku významnejším zásahom do zložiek ŽP, dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne.

Strategický cieľ 3 - Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín

Špecifické ciele:

3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania

3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

3.3 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti

a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti

Nedochádza ku významnejším zásahom do zložiek ŽP, dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne, pozitívny je aj dopad na zdravie obyvateľstva.

Strategický cieľ 4 - Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti

Špecifické ciele:

4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku

4.2 Rozvíjať cestovný ruch

4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe

4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

Nedochádza ku trvalým významnejším zásahom do zložiek ŽP, dôjde ku zvýšeniu kvality života v regióne.

Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Za účelom posilnenia pozitívnych účinkov navrhovaných opatrení špecifikovaných v hodnotenom strategickom dokumente PHSR ŽSK 2014 - 2020 v rámci jeho špecifických cieľov sú odporúčané pri rozhodovaní o výbere projektov a návrhoch realizovaných aktivít zohľadňovať tieto princípy:

- zohľadňujúce aspekt udržateľnosti aktivity či projektu, zachovania princípov ochrany prírody a krajiny, zohľadňovania vyváženosti environmentálnych, sociálnych a ekonomických vplyvov a vyváženosti lokálnych a regionálnych a vplyvov projektov s prihliadnutím na cezhraničné vplyvy,
- zohľadňovať finančnú realizovateľnosť aktivity a efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov, aktívne vyhľadávať možnosti spolufinancovania aktivít z iných zdrojov, zjednodušiť a zefektívniť prípravu a realizáciu projektov, pri príprave projektov vytvoriť podmienky na dialóg medzi expertmi, zástupcami navrhovateľov projektov, samosprávou a verejnosťou,
- na úrovni konkrétnych projektov a aktivít zabezpečiť vyjadrenia súladu s územnoplánovacou dokumentáciou na regionálnej (ÚPN VÚC Žilinského kraja v znení jeho platných zmien a doplnkov) aj na miestnej úrovni (ÚPN príslušných obcí),
- na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít zabezpečiť uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé činnosti v súlade so Zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v zmysle ďalších zmien tak, aby bola zabezpečená technická a technologická optimalizácia, ich lokalizácia, výber najlepších dostupných technológií (tzv. BAT), ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít zabezpečiť rešpektovanie legislatívnej ochrany prírody (Zákon č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z. a jej novelizácií, ktorou sa vykonáva vyššie uvedený zákon),
- v prípade možného priameho i nepriameho ovplyvnenia chránených území sústavy Natura 2000 je v prípade odôvodnenej požiadavky štátnej správy ochrany prírody a krajiny podloženej vypracovaným skríningovým formulárom odbornej organizácie ŠOP SR potrebné vypracovať primerané posúdenie vplyvov v zmysle čl. 6.3 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,

- stavebný zákon (Zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov) – zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy musia byť na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít spadajúcich pod uvedený zákon v súlade,
- v prípade zaradenia konkrétneho projektu, činnosti resp. aktivity v zmysle Zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia (zákon IPKZ) v znení jeho novelizácií postupovať pri realizácii činnosti v zmysle uvedeného zákona IPKZ,
- na úrovni konkrétnych riešených projektov a aktivít v procese predprojektovej, projektovej a poprojektovej prípravy a realizácie zámeru zabezpečiť rešpektovanie a uplatnenie platnej legislatívy na úseku zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva, dodržiavanie konkrétnych stanovených limitov, podmienok a opatrení,
- podporovať projekty, činnosti a aktivity zaradené pod opatrenia PHSR ŽSK 2014 - 2020, pri ich realizácii dôsledne uplatňovať princíp zvyšovanie súčasnej životnej úrovne, využívanie nových moderných ekologicky vhodných resp. výhodných technológií, postupov a poznatkov, zvyšovanie kvality zložiek životného prostredia a života, podporovanie ekologických inovácií, zachovanie trvalej udržateľnosti kvality životného prostredia, znižovanie a eliminácia existujúceho environmentálneho zaťaženia územia (staré ekologické záťaž), znižovania stupňa znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia, zachovanie biodiverzity a ekologickej stability krajiny a všetky ostatné aktivity podporujúce zlepšenie kvality prírodného a životného prostredia, zdravia obyvateľstva a modernizácie spoločnosti pri zachovaní princípu trvale udržateľného rozvoja.

Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

Pre proces monitoringu vplyvov na životné prostredie je možné využiť synergické efekty s procesom monitorovania fondov EÚ, ktoré sa uskutočňuje prostredníctvom národného IT monitorovacieho systému. Pre účely monitorovania vplyvov na životné prostredie je možné IT monitorovací systém využiť najmä na:

- zabezpečenie zberu štatistických a finančných údajov o realizácii projektu;
- sledovanie monitorovacích ukazovateľov environmentálnych efektov na úrovni definovanej v monitorovacom rámci PHSR ŽSK 2014 - 2020;
- agregáciu a interpretáciu výsledkov monitorovania za účelom vyhodnocovania efektov a efektivity PHSR ŽSK 2014 - 2020 ako celku.

Na úrovni konkrétnych riešených projektov, činností a aktivít bude legislatívne zabezpečené uplatnenie posudzovania vplyvov na životné prostredie pre jednotlivé projekty, činnosti a aktivity spadajúce pod činnosti hodnotenia vplyvov spadajúce pod posudzovanie v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení, čo zabezpečuje uplatnenie konkrétneho cieleného návrhu monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie.

Podobne je to vo vzťahu k iným legislatívnym predpisom ako je Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a všetky prislúchajúce vykonávacie predpisy, Zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia v znení jeho novelizácií, Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a iných legislatívnych predpisov na úseku zložiek životného prostredia a zdravia obyvateľstva, ktorých cieľom je dodržiavanie konkrétnych stanovených limitov, podmienok a opatrení.

X. INFORMÁCIA O EKONOMICKEJ NÁROČNOSTI (AK TO CHARAKTER A ROZSAH STRATEGICKÉHO DOKUMENTU UMOŽŇUJE)

Všeobecný charakter strategického dokumentu neumožňuje vyčíslenie jeho ekonomickej náročnosti. PHSR ŽSK 2014 - 2020 stanovuje rámec regionálneho rozvoja Žilinského kraja; jeho strategická časť je spracovaná formou stanovenia rozvojových cieľov a zoznamu opatrení a indikatívnych aktivít na ich napĺňanie.

Vyhodnotenie finančnej náročnosti je možné zrealizovať len na úrovni konkrétnych projektov umiestnených v území kraja, ktoré však tento strategický dokument nerieši.

ŽSK je oprávnený čerpať pomoc v rámci cieľov viacerých operačných programov (IROP, OP Ľudské zdroje, OP Kvalita životného prostredia, OP Integrovaná infraštruktúra, OP efektívna verejná správa, OP Výskum a inovácie, OP Rybné hospodárstvo, OP Interreg VA SR - ČR, OP Interreg VA SR - PR, Program rozvoja vidieka, OP Rybné hospodárstvo) a ďalších zdrojov (štátny rozpočet jednotlivých dotknutých sektorov, štátnych fondov - ŠFRB, Envirofond, grantový systém MK SR, a pod., EHP - Nórske fondy a iné).

Okrem uvedených zdrojov na realizáciu uvedených (indikatívnych, nie taxatívnych) aktivít uvedených v PHSR ŽSK 2014 - 2020 budú využité aj vlastné zdroje realizátorov projektov a aktivít (fyzické a právnické osoby, miestna a regionálna samospráva, záujmové združenia atď.), zdroje štátneho rozpočtu ako aj iné zdroje (komunitárne programy ES, nadácie, donorské fondy, programy iniciatív v rámci ES atď.). Vzhľadom na široké spektrum aktérov (sociálno - ekonomických partnerov), ktorí sa budú podieľať na realizácii programu, bude potrebné v záujme dosahovania ekonomicky najefektívnejších riešení **venovať pozornosť koordinácii a prepojenosti intervencií z jednotlivých finančných zdrojov**. Jedine takýmto spôsobom **bude možné dosiahnuť maximálne cielené intervencie a udržateľné efekty s obmedzenými finančnými zdrojmi**. Okrem toho, vyššie spomínaná koordinácia a prepojenosť bude súvisieť aj s ďalšími finančnými nástrojmi, napr. nadnárodné programy (horizontálne a komunitárne programy EÚ), národné dotácie a granty a úvery ako aj finančné mechanizmy iných krajín.

Návrh indikatívneho finančného plánu uvedeného v PHSR ŽSK 2014 - 2020 vychádza z Partnerskej Dohody (základný programový dokument na riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov pre roky 2014 - 2020). Návrh indikatívneho finančného plánu obsahuje aj prepočet indikatívnych alokácií pre územie Žilinského kraja v rámci jednotlivých operačných programov v troch alternatívach.

IX. POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE INFORMÁCIÍ

STRATEGICKÉ DOKUMENTY

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2007 - 2013
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 - 2020 (hodnotený strategický dokument)
- Národná stratégia regionálneho rozvoja (2010) a Partnerské dohody 2014 - 2020, ako základného strategického programového dokumentu SR pre oblasť kohéznej a regionálnej politiky
- Európa 2020, stratégia EÚ na zabezpečenie hospodárskeho rastu EÚ v nasledujúcom desaťročí
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Zmien a doplnkov č. 1
- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov č. 4
- Urbanistická štúdia Slovensko-českého prihraničného územia
- Národný program reforiem 2011 – 2014
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy
- Koncepcia vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015
- Vodný plán Slovenska
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Žilinského kraja – aktuálne znenie
- Vyhláška MŽP SR č. 262/2010, ktorou sa ustanovuje obsah plánov obnovy verejného vodovodu, plánov obnovy verejnej kanalizácie a postup pri ich vypracovaní
- Národný program SR pre vykonávanie Smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie 98/15/EE a Nariadenia EP a Rady 1882/2003/EE – aktualizované znenie
- Strategický plán rozvoja a údržby ciest na úrovni regiónov
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 (fáza I)
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy v SR do roku 2020, ako príloha Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR
- Rozvoj verejnej osobnej dopravy pred dopravou individuálnou
- Plán dopravnej obslužnosti Žilinského samosprávneho kraja
- Princípy harmonizácie a integrácie dopravnej obslužnosti v ŽSK so zameraním na nákladovosť zúčastnených druhov dopravy
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 - 2030
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike
- Koncepcia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v detských domovoch na roky 2012 – 2015 s výhľadom do roku 2020 Plán transformácie a deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti

- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015
- Stratégia celoživotného vzdelávania – aktualizované znenie
- Akčný plán Stratégie celoživotného vzdelávania
- Poznatkami k prosperite – Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (2013)
- Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020, schválená uznesením vlády SR č. 224/2014 zo dňa 14. mája 2014
- Východiská stratégie rozvoja kreatívneho priemyslu v Slovenskej republike, schválené uznesením vlády SR č. 223/2014 zo dňa 14. mája 2014
- Regionálna výskumná a inovačná stratégia Žilinského kraja 2014+ (pracovná verzia)
- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Moravskosliezskym krajom
- Stratégia systémovej spolupráce medzi Žilinským samosprávnym krajom a Sliezkym vojvodstvom
- Stratégia systémovej spolupráce inštitúcií Sliezskeho vojvodstva a Žilinského samosprávneho kraja na roky 2010 - 2020

LITERATÚRA A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2013, SHMÚ Bratislava 2015
- Hodnotenie kvality povrchovej vody na Slovensku za rok 2014, SHMÚ Bratislava 2015
- Kvalita podzemných vôd na Slovensku, 2013, SHMÚ Bratislava, 2014
- Miklós, L. a kol., 2003: Atlas krajiny SR. MŽP SR, Bratislava
- Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v Slovenskej republike 2013, SHMÚ Bratislava, MŽP SR, 2015
- ÚPN VÚC Žilinského kraja (združenie VÚC Žilina, 1998), schválený uznesením vlády SR č. 359 zo dňa 26. 05. 1998, záväzná časť vyhlásená NV SR č. 223/1998 Z. z.
- ÚPN VÚC Žilinského kraja – Zmeny a doplnky (združenie VÚC Žilina, 02/2005), záväzná časť schválená zastupiteľstvom ŽSK zo dňa 27. 04. 2005, vyhlásená VZN ŽSK č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK
- ÚPN VÚC Žilinského kraja – Zmeny a doplnky č. 3 (Ing. arch. Róbert Toman a kol., 2009), záväzná časť schválená dňa 17. 03. 2009 zastupiteľstvom ŽSK VZN č. 17/2009 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 3 ÚPN VÚC ŽK
- ÚPN VÚC Žilinského kraja – Zmeny a doplnky č. 4 (Ing. arch. Marián Pivarčí a kol., 2010), ktoré aktualizovali vybrané profesijné okruhy. Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 4 bola schválená zastupiteľstvom ŽSK uznesením č. 26/2011 zo dňa 27. 06. 2011
- Vodohospodárska bilancia kvality podzemných vôd SR v roku 2013, SHMÚ Bratislava, 2014
- Vodohospodárska bilancia kvality povrchových vôd SR v roku 2013, MŽP, SHMÚ Bratislava, 2014
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

- www.build.gov.sk
- www.enviro.gov.sk
- www.enviroportal.sk
- www.nsrr.sk
- www.rokovania.sk
- www.sazp.sk
- www.sopsr.sk
- www.strukturalnefondy.sk
- www.uzis.sk
- www.statistics.sk
- www.air.sk
- www.shmu.sk

XII. DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) SPRACOVATEĽA SPRÁVY O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

V Žiline, 21. októbra 2015

POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

HLAVNÝ RIEŠITEĽ

RNDr. Miloslav Badík
ENVI-EKO, s.r.o., Platanová 3225/2, 010 07 Žilina
Tel.: 0908 904243
e-mail: envi.eko@gmail.com

ZÁSTUPCA SPRACOVATEĽA

.....
Ing. Miriam Skácelová
osoba oprávnená konať v realizačných
veciach
Odbor európskych projektov a regionálneho
rozvoja
Úradu Žilinského samosprávneho kraja

.....
RNDr. Miloslav Badík
spracovateľ správy o hodnotení
strategického dokumentu

.....
Ing. Katarína Náhlíková
osoba oprávnená konať v realizačných
veciach
Odbor dopravy a územného plánovania
Úradu Žilinského samosprávneho kraja

XIII. DÁTUM A POTVRDENIE SPRÁVNOSTI A ÚPLNOSTI ÚDAJOV PODPISOM (PEČIATKOU) OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

V Žiline, 21. októbra 2015

.....
Ing. Juraj Blanár
predseda Žilinského samosprávneho kraja